

Proposta

Estratègia per al
Desenvolupament
Sostenible
de Catalunya

2026.cat

Febrer
2010

- * Aquest document és una proposta pel debat públic que no es pot interpretar encara com a posició oficial de la Generalitat de Catalunya.
- * Pendent de revisió lingüística.

1. Una estratègia econòmica, social i ambiental	3
1.1. L'Estratègia: un compromís de Catalunya amb els mandats internacionals i europeu	3
1.2. El camí recorregut fins a l'Estratègia	5
1.3. L'Estratègia com a oportunitat de canvi en un context de crisi econòmica	7
1.4. 2026.cat: El procés participatiu en l'elaboració de l'Estratègia	11
2. Els grans reptes de Sostenibilitat de Catalunya	13
2.1. Procés de definició	13
2.2. Reptes de sostenibilitat	14
3. Un model sostenible per a la Catalunya del 2026	19
3.1. Els eixos estratègics del model sostenible 2026	19
3.2. Les implicacions sectorials del model sostenible 2026	34
4. Visió i missió de l'estratègia	35
4.1. Visió de l'Estratègia	35
4.2. Missió de l'Estratègia	35
5. Línies i objectius estratègics pel canvi sostenibilista	37
5.1. Línies estratègiques	37
5.2. Objectius estratègics	40
5.3. Els beneficis econòmics del model sostenible 2026	66
6. Instruments pel canvi sostenibilista	71
6.1. Plans i programes vigents	71
6.2. Nous instruments	74
7. Desplegament i avaluació	81
7.1. Instruments de seguiment i avaluació	81
7.2. Governança de l'Estratègia	82
7.3. Mecanismes de seguiment	83
Annex I. Procés de participació	89
1.- Les fases del procés de participació de l'Estratègia per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya	90
Fase 1: antecedents	90
Fase 2: jornada inaugural	91
Fase 3: espais de debat	91
Fase 4: resultats del procés	94
Fase 5: elaboració de la proposta d'estratègia	95
Fase 6: jornada de presentació de la proposta d'estratègia	95
2. Els grups de treball estables del procés	96
3. Entitats participants en les sessions de debat	97
4. Llistat de membres del Consell Consultiu de l'Estratègia	100
Notes	101

1. Una estratègia econòmica, social i ambiental

1.1. L'Estratègia: un compromís de Catalunya amb els mandats internacionals i europeu

El Govern de la Generalitat de Catalunya inicia l'elaboració de l'*Estratègia per al desenvolupament sostenible* de manera coherent i amb l'objectiu de donar resposta als compromisos adquirits des de l'escala internacional fins a l'escala local.

1.1.1. El context internacional

L'any 1987 l'informe *El nostre futur comú* (també conegut com a *Informe Brundtland*) va definir el desenvolupament sostenible com "aquell que satisfà les necessitats del present sense comprometre la capacitat de les generacions futures per satisfer les seves pròpies necessitats". Tan abans com després, se succeeixen un seguit de fites essencials que es recullen resumidament a continuació:

Taula 1. Compromisos internacionals

1972	Estocolm	Conferència de les Nacions Unides sobre el Medi Ambient Humà. Els límits del creixement (Club Roma)
1987	Nova York	Informe Brundtland de la Comissió Mundial per al Medi Ambient i Desenvolupament (creada l'any 1983)
1992	Rio de Janeiro	Conferència de les Nacions Unides sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament Cimera de la Terra
1994	Aalborg	Carta d'Aalborg. Agenda 21 local
2001	Göteborg	Estratègia europea de desenvolupament sostenible (EDSE)
2002	Johannesburg	Cimera Mundial de Desenvolupament Sostenible Cimera Rio+10
2006	Brussel·les	1 ^a revisió de l'Estratègia europea de desenvolupament sostenible
2009	Brussel·les	2 ^a revisió de l'Estratègia europea de desenvolupament sostenible

La Conferència de les Nacions Unides sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament celebrada a Rio de Janeiro l'any 1992 va encunyar el terme Agenda 21 per referir-se als plans d'acció que calia

elaborar a escala local, regional i estatal per avançar en la línia del desenvolupament sostenible. El concepte d'Agenda 21 va fer fortuna durant els anys següents, fet que va motivar l'elaboració d'un gran nombre d'agendes 21 a diverses escales territorials.

Arran de la Cimera de Johannesburg (2002) –celebrada 10 anys després de la de Rio i davant els nous reptes emergents que suposava la globalització econòmica– el concepte d'Agenda 21 va donar pas al d'estratègia de desenvolupament sostenible. En aquesta cimera, la Xarxa de Regions per al Desenvolupament Sostenible va promoure la Declaració de Gauteng en la que s'estableix la necessitat dels governs regionals de dotar-se d'una Estratègia de desenvolupament sostenible per enllaçar les estratègies estatals i internacionals amb el treball realitzat per les administracions locals en el marc de les agendes 21.

Som a prop de la Cimera Rio+20, a celebrar l'any 2012, on l'efectivitat de les estratègies de desenvolupament sostenible desplegades a escala estatal i regional tornarà a ser debatuda davant del repte del canvi climàtic i de l'avenç insuficient dels objectius del mil·lenni.

1.1.2. La Unió Europea: el marc de referència per a l'Estratègia

El concepte de desenvolupament sostenible forma part inherent del procés de construcció europea, tal com es recull en els principis fonamentals de la creació de la UE (Tractat constitutiu). Posteriorment, la voluntat d'incorporació transversal de l'ambient en les polítiques comunitàries es va materialitzar en el procés de Cardiff, per acabar desembocant en l'*Estratègia de desenvolupament sostenible de la Unió Europea* (EDSE) presentada en la Cimera de Göteborg de 2001.

La transversalitat del desenvolupament sostenible i de l'EDSE queda reflectida en el fet que neix com a element complementari de l'*Estratègia de Lisboa*. L'Estratègia de Lisboa té com a principal objectiu coordinar les reformes estructurals de la Unió Europea per incrementar-ne el potencial econòmic, i es recolza en tres pilars fonamentals: econòmic, social i ambiental.

Des de l'any 2001 s'han revisat tant l'Estratègia de Lisboa (2005) com l'EDSE (2006), sense abandonar però el seu caràcter fonamental que garanteix la integració del desenvolupament sostenible en el conjunt de polítiques europees i com a oportunitat per fer front als reptes de futur. Aquest és, doncs, un camí de llarg recorregut, cosa que demostra el manteniment del caràcter estratègic i integrador d'aquests instruments que s'està traslladant tant a la proposta d'Estratègia 2020 de la UE (en debat actualment), com a la revisió de l'EDSE prevista per l'any 2011. El mandat de desenvolupar estratègies en els estats membres han dut el Govern espanyol a aprovar l'any 2007, l'*Estrategia Española para el Desarrollo Sostenible*, de la mateixa manera que també s'han promogut estratègies en bona part dels països membres.

En paral·lel al treball fet per la Comissió i els diferents estats membres, cal afegir la forta repercussió d'aquests compromisos a escala local, la qual cosa es posa clarament de manifest en l'elevat nombre d'agendes 21 implantades a diverses escales territorials durant les dues dècades passades. Arran de la celebració de la primera Cimera Europea de Ciutats i Pobles Sostenibles, es va promoure l'elaboració de la *Carta d'Aalborg*, que va desencadenar un moviment d'adhesió molt significatiu d'administracions locals a aquest procés. Catalunya ha tingut un paper molt destacat en aquest moviment, gràcies, sobretot, al suport donat en un primer moment per la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat, impulsada per la Diputació de Barcelona, i el CILMA (Consell d'Iniciatives Locals pel Medi Ambient) impulsat per la Diputació de Girona.

1.1.3. Mandats de Catalunya

L'Estatut de Catalunya de 2006 fa diverses mencions al desenvolupament sostenible. En destaca l'article 3.3 on el consagra com un dels principis rectors del marc polític català: "Els poders públics de Catalunya han de promoure els valors de la llibertat, la democràcia, la igualtat, el pluralisme, la pau, la justícia, la solidaritat, la cohesió social, l'equitat de gènere i el desenvolupament sostenible". I l'article 27, on s'estableixen els drets i deures en relació amb el medi ambient. O l'article 45 que estableix el desenvolupament sostenible com un dels principis rectors en què cal basar el desenvolupament socioeconòmic, la integració del medi ambient i la gestió del territori del país. També en fa esment l'article 84 en relació amb els ens locals. Per tant, una estratègia de desenvolupament sostenible s'emmarca en el mandat de l'Estatut d'autonomia i desenvolupa un dels eixos que la norma fonamental de Catalunya estableix.

Més enllà del desenvolupament de l'Estatut, alineat amb els mandats establerts a escala internacional, el Parlament ha plantejat diverses vegades la necessitat de dotar-se d'una estratègia de desenvolupament sostenible, la darrera recollida a la Resolució 301/VIII de 2009. També ha esdevingut un objectiu de govern, recollit en el seu Pla 2007-2010.

Altrament, els ens locals i els agents socials impulsen també aquesta Estratègia. La Declaració de Manresa + 10 promoguda l'any 2008 per la Xarxa de Ciutats i Pobles per a la Sostenibilitat manifesta la necessitat i la demanda d'una Estratègia a escala nacional, tal i com ja es plantejava a la seva carta fundacional l'any 1997. Per altra banda, la necessitat d'elaborar aquesta Estratègia ha estat acordada entre el Govern i els agents socials en el marc de l'*Acord estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana 2008-2011*.

1.2. El camí recorregut fins a l'Estratègia

1.2.1. Experiència adquirida

Catalunya ha participat activament en les cimeres internacionals esmentades (Rio, Johannesburg, Aalborg, conferències de les parts sobre el canvi climàtic...) i disposa d'una experiència inqüestionable gràcies a la implantació progressiva de polítiques i accions concretes integrades sota el projecte aglutinador de les agendes 21 locals.

Fa gairebé 20 anys que disposem de formulacions pròpies sobre el desenvolupament sostenible i, ara fa 10 anys, el Govern de la Generalitat va crear el CADS, el Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya, que ha promogut la sostenibilitat i ha assessorat les polítiques del Govern de la Generalitat en aquest sentit.

Contràriament, el Govern català no ha comptat fins ara amb una estratègia de desenvolupament sostenible pròpia, tot i l'intent de desenvolupar una Agenda 21 de Catalunya, finalment no reeixit. Així doncs, l'*Estratègia per al desenvolupament sostenible* és, en coherència amb el mandat internacional, nacional i l'experiència obtinguda arran de la implantació de les agendes 21 locals, una estratègia de país impulsada amb visió transversal orientada a avançar envers escenaris de més gran sostenibilitat social, econòmica i ambiental per a Catalunya a mitjà termini.

1.2.2. Catalunya està ben posicionada

L'Estratègia per al desenvolupament sostenible no arriba en un escenari verge de polítiques de desenvolupament sostenible, sinó que Catalunya en els darrers 15 anys s'ha anat dotant de diferents instruments sectorials que han incorporat la sostenibilitat en la seva formulació i el seu desenvolupament, i han condicionat avenços en aquest camp.

A escala local, i com ja s'ha esmentat, es poden destacar les agendes 21 i, més recentment, el Pacte d'alcaldes i alcaldesses, que constitueix una de les principals iniciatives europees per aconseguir la reducció de les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH) i augmentar l'estalvi i l'eficiència energètica en els municipis. De la mateixa manera que va passar amb les agendes 21 locals, Catalunya és capdavantera a Europa en l'adhesió al Pacte, sobretot gràcies a la tasca de suport de la Diputació de Barcelona. També és remarcable l'esforç important que han fet alguns municipis a l'hora d'incloure criteris de sostenibilitat en els instruments de planificació municipal.

També s'ha avançat considerablement pel que fa al desenvolupament de polítiques sectorials sostenibles a escala nacional, com ara la Llei d'urbanisme i el programa de planejament territorial, les directrius nacionals de Mobilitat i alguns dels Plans que se'n deriven, el Decret d'ecoeficiència, el Pla de l'energia de Catalunya, el Pacte nacional per a l'habitatge, els diferents instruments de planificació de la mobilitat, l'ampliació del PEIN i la consolidació de la xarxa Natura 2000, la nova legislació de residus, l'aplicació de la Directiva marc de l'aigua, la nova Llei de prevenció i control ambiental de les activitats o la Llei d'avaluació ambiental de plans i programes.

Igualment, cal assenyalar l'aprovació de plans com ara el Pla marc de mitigació del canvi climàtic 2008-2012 o el Pla per a la millora de la qualitat de l'aire a la Regió Metropolitana de Barcelona (2007-2009), o el Pla per al foment de l'agricultura ecològica, que superen l'àmbit sectorial i són instruments transversals elaborats mitjançant processos participatius amb els agents socials i econòmics. D'altra banda, també s'han dut a terme exercicis d'anàlisi i prospectiva que han servit com a referències per al desenvolupament de la planificació sectorial, com ara la Prospectiva energètica de Catalunya 2030 o l'elaboració dels Criteris per al Desenvolupament del Programa del Planejament Territorial, totes elles fonamentals per a la definició d'aquesta Estratègia.

Aquests avenços han revertit en una evolució favorable de diversos indicadors els darrers anys, que evidencia una millora de la capacitat de resposta de l'Administració, la ciutadania i dels agents socioeconòmics envers les problemàtiques socioambientals (per exemple en la disminució del consum domèstic d'aigua, l'augment dels percentatges de recollida selectiva, o la reducció de la intensitat energètica final).

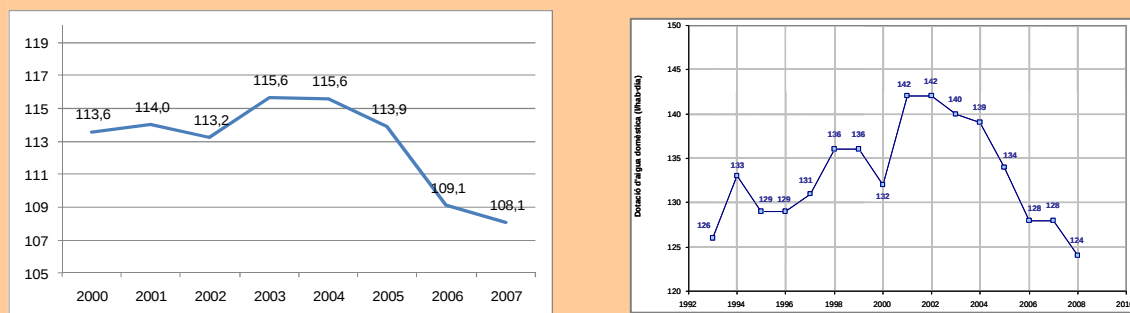

Figura 1. Evolució de la intensitat energètica final en tep/M€ de l'any 2000 (esquerra) i del consum d'aigua domèstic en l/hab·dia (dreta). Font: ICAEN i ACA

Catalunya, per tant, està ben posicionada per donar un salt endavant cap a escenaris més sostenibles. En aquest context, l'Estratègia ha de servir d'instrument que integri, coordini i elevi en l'àmbit de país una política de desenvolupament sostenible transversal i holística. Una política que constitueixi un marc de referència general per a les polítiques del Govern de Catalunya i el concreti amb objectius estratègics comuns. L'Estratègia ha de tenir capacitat d'afrontar els principals reptes de Catalunya i contribuir a generar un impacte positiu molt significatiu en la creació de riquesa, ocupació i qualitat de vida; de manera anàloga a com l'Estratègia europea de desenvolupament sostenible es complementa amb l'Estratègia de Lisboa adoptada per la UE.

1.3. L'Estratègia com a oportunitat de canvi en un context de crisi econòmica

1.3.1. La sostenibilitat implica internalitzar les externalitats

Les concepcions econòmiques dels segles XIX i XX consideraven que la matriu biofísica era aliena als processos econòmics, fins al punt que alguns dels seus components productivament essencials (l'aigua, el sol, el clima, etc.) eren béns lliures irrellevants. Aquest plantejament, esbiaixat de la realitat, ha generat un sistema econòmic desvinculat de l'entorn físic i de retruc ha comportat importants disfuncions del sistema. Tanmateix, i avui més que mai, aquests factors pretesament secundaris prenen un valor enorme, relacionat amb fenòmens com el canvi climàtic, els incendis forestals o les inundacions. Justament, aquesta internalització de tots els elements biofísics subestimats és un dels principis de la sostenibilitat.

El concepte d'externalitat es basa en el fet que una acció efectuada per un agent econòmic (individu o empresa) pot tenir un impacte directe sobre el benestar d'altres persones, la qualitat del medi ambient o els processos productius d'altres empreses. Aquestes externalitats poden ser positives o negatives. Es tracta d'una noció important per a l'anàlisi econòmica, ja que quan es generen externalitats els seus efectes no es reflecteixen en els preus de mercat, i per tant, el sistema funciona de manera ineficient.

Ja no és possible sustentar un model econòmic sense integrar objectius socioambientals en la seva formulació. Resoldre les disfuncions socioambientals d'un model que no s'ha fixat objectius de bon començament i, com a conseqüència ha generat aquestes disfuncions és il·lògic, genera problemes ambientals i socials de difícil solució i, a més, repercuteix en un elevat cost econòmic.

Incorporar les externalitats als comptes econòmics és important en termes d'eficiència i és clau per assolir el desenvolupament sostenible. Per aquest motiu, constitueix un dels elements essencials que s'ha incorporat al plantejament de l'*Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya* i ha esdevingut així un dels seus valors afegits.

L'avaluació de les externalitats

Hi ha múltiples estudis a escala mundial, europea i catalana que han calculat els costos externs de diferents sectors de l'economia, de les implicacions del canvi climàtic o de les externalitats positives derivades de la inclusió de la sostenibilitat en l'economia.

Un dels més transcendents dels darrers temps és l'**Informe Stern**¹. Aquest informe valora en termes econòmics els efectes del canvi climàtic a partir de la seva incidència en les activitats productives i també de les externalitats socials que pot generar. És a partir d'aquesta valoració quan és factible fer anàlisis de tipus cost-benefici, tal com fa l'informe mateix, i quantificar la rendibilitat de les inversions necessàries per mitigar els efectes del canvi climàtic. L'**Informe Stern** conclou que amb una inversió equivalent a l'1% del PIB es pot estalviar una recessió del 20% del PIB en l'escenari més negatiu i, per tant, està evidenciant l'eficiència d'aquestes inversions. Segons l'informe, una de les claus per garantir l'estalvi consisteix a desenvolupar tecnologies altament eficients i baixes en carboni, en la mateixa línia que conclou l'Estratègia.

El novembre de 2008 les Nacions Unides van fer públic el **New Green Deal**, emmarcat dins el **Green Economy Report**², on es proposa l'evolució envers una economia que integri la sostenibilitat com a part integral, cosa que es presenta com a resposta viable a la crisi econòmica i financera mundial. S'estima que aquesta evolució crearà al món, d'aquí a l'any 2030, uns 20 milions de llocs de treball relacionats amb les energies renovables, i contribuirà significativament a reduir les taxes d'atur. El mateix estudi estima la creació d'un milió de nous llocs de treball a la UE per assolir la reducció del 20% d'emissions de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH), 150.000 nous llocs associats a la fabricació de vehicles més eficients, etc. Emmarcada en el mateix **Green Economy Report**, les Nacions Unides també duen a terme una valorització econòmica de la biodiversitat mundial mitjançant el projecte **TEEB-The economics of ecosystems and biodiversity**³. Aquests informes ja han inspirat el desenvolupament de múltiples estudis a escala europeu, en molts casos derivats de plans governamentals per fer front a la crisi econòmica actual.

D'altra banda, la **Global e-Sustainability initiative** (GeSI), unió estratègica internacional de les principals empreses de tecnologies de la informació, ha elaborat per a les Nacions Unides l'informe **SMART 2020: Implementant l'energia baixa en carboni en l'era de la informació**⁴ que avalua l'estalvi econòmic a escala mundial, pel que fa a diversos sectors a l'horitzó de l'any 2020. Segons aquest informe, sectors com la indústria de l'automoció pot estalviar 68.000M€ o 280.000 M€ per al sector de la logística, a base d'implantar un enfocament de reducció de les emissions de GEH.

En la mateixa direcció s'ha pronunciat el Govern alemany, que preveu que el sector de les energies renovables, que ara ja constitueixen el 4-5% del PIB nacional al 2025, augmenti fins al 16%, esdevenint així un pilar fonamental de la recuperació econòmica.

Aquests estudis reforcen la rellevància de les iniciatives encaminades a reforçar els sectors socials, ambientals i econòmics lligats a la sostenibilitat de Catalunya, com a oportunitat per contribuir en la recuperació econòmica. En aquest sentit és especialment remarcable esmentar, a més de la pròpia Estratègia, el Pacte Nacional de Recerca de Catalunya el desplegament del qual està posant de manifest la necessitat de donar un impuls eficaç a la recerca i a la innovació en sostenibilitat com a pilar fonamental per garantir una economia competitiva per al país.

De fet, segons la **Fundació Fòrum ambiental** el valor afegit del sector ambiental ha crescut a Catalunya un 81% en el període 2003-2008, és a dir, 3 vegades més que el PIB pel mateix període. El Departament de Medi Ambient i Habitatge va fer públic al 2006 l'estudi **Potencial econòmic del sector mediambiental a Catalunya**, on estimava que el conjunt de les activitats vinculades amb el

¹ Nicholas Stern, *Stern Review on the Economics of Climate Change*, 2006.

http://www.hm-treasury.gov.uk/sternreview_index.htm

² <http://www.unep.org/greeneconomy/>

³ <http://www.teebweb.org/>

⁴ <http://www.theclimategroup.org/assets/resources/publications/Smart2020Report.pdf>

sector ambiental significarien el 3,5% del PIB català al 2010, amb una tendència creixent gràcies a l'impuls de les energies renovables, els serveis ambientals, els canvis en processos i materials, les inversions en infraestructura ambiental i el comerç i consum ecològics.

El creixement de la contribució al PIB del sector ambiental ha d'implicar la generació de nous nínxols d'ocupació, però no només això. La innovació derivada de l'assoliment dels objectius de l'Estratègia en tots els sectors productius serà també un factor de competitivitat de les empreses catalanes en el seu entorn europeu.

1.3.2. Cap a una economia ecoeficient

L'aplicació pràctica del concepte d'externalitat està conduint, a la pràctica, a parlar d'un nou paradigma: l'economia ecoeficient. A grans trets, l'aplicació d'aquest model a Catalunya implicaria dur a terme una transició justa cap a un model econòmic segur, basat en el coneixement i de baix contingut en carboni. Aquest model es basa en els quatre principis següents:

- o Fomentar una menor dependència dels recursos naturals i minimitzar els impactes sobre els ecosistemes i el clima.
- o Harmonitzar el desenvolupament econòmic, amb la millora del benestar i la qualitat de vida de la ciutadania.
- o Internalitzar els costos ambientals i el valor dels serveis dels ecosistemes i de la biodiversitat.
- o Augmentar la població ocupada d'alt valor afegit que produeixi béns i serveis innovadors, més eficients i de qualitat.

Aquest paradigma té ja una concreció política tal com mostren les conclusions del Consell de Ministres de medi ambient de la UE (setembre 2009), el qual tractava sobre l'economia ecoeficient en el context del futur de l'Agenda de Lisboa. En aquesta cimera es van destacar els següents punts:

- o Urgència de considerar la crisi actual com a una oportunitat per canviar cap a una economia ecoeficient.
- o Èmfasi sobre l'estret vincle entre l'economia ecoeficient, la competitivitat de la UE a llarg termini i el creixement en l'ocupació.
- o Necessitat de complementar el PIB amb indicadors complementaris que reflecteixin més acuradament el progrés en l'esfera social, econòmica i ambiental, desvinculant el creixement econòmic de la degradació ambiental.
- o Necessitat d'internalitzar els costos ambientals, reconeixent el cost de no actuar.
- o Avançar en el coneixement del valor econòmic dels serveis dels ecosistemes i de la biodiversitat, proposant mecanismes adequats de preus que reflecteixin el valor real d'aquests serveis.
- o Considerar la ecoinnovació com a especial contribució en l'Acte Europeu per a la Innovació, facilitant la transició cap a l'economia ecoeficient.

1.3.3. Crisis i sostenibilitat: noves solucions per a vells problemes

Actualment, el país es troba enmig d'un període de crisi econòmica molt significativa, una crisi molt més profunda i global que la del 1973 i només comparable a la del *crack* del 1929, que ha fet trontollar el sistema econòmic mundial.

Als anys setanta el concepte de desenvolupament sostenible encara no s'havia definit formalment i la crisi del 1973, percebuda únicament en termes econòmics i energètics, va tenir únicament una lenta, de vegades conflictiva, resposta en termes estrictament energètics i econòmics. Aquesta resposta esbiaixada ha permès que en els darrers 35 anys es consolidés un model que ha comportat un desacoblament entre el desenvolupament econòmic i el desenvolupament social i ambiental, desacoblament que s'ha posat de manifest en evidències com ara:

- La disparitat econòmica i la inestabilitat política, repercutint en una accentuació de les diferències entre persones pobres i riques, tant a escala local, com mundial.
- La mundialització dels mercats, sense que això impliqués una veritable globalització de l'economia en termes socioambientals.
- La constatació de greus problemàtiques globals com el canvi climàtic, conseqüència del model socioeconòmic els països més desenvolupats, els efectes de les quals van molt més enllà de les qüestions merament ambientals i tenen incidència directa en les economies i les societats d'arreu del món.
- La relativització del rol dels indicadors macroeconòmics clàssics, en particular del PIB, com a mesuradors veritables del progrés i de la qualitat de vida de les persones i els països.

El model socioeconòmic mundial predominant durant les darreres dècades, no internalitza els costos socioambientals, la veritable transcendència dels quals es manifesta quan ja fa anys que l'impacte es produeix (forat de la capa d'ozó, canvi climàtic, pèrdua de la qualitat atmosfèrica o de les masses d'aigua, etc.). Paradoxalment tot i que la crisi del 1973 tingués l'origen en l'augment del preu del petroli, el model energètic mundial tampoc ha experimentat canvis tan substantius com es podria pensar, i els combustibles fòssils segueixen significat la principal font d'energia primària.

Es pot afirmar, per tant, que la resposta a la crisi del 1973 s'ha basat en simples correccions parcials al mateix model responsable de produir-la, unes correccions que s'han manifestat del tot insuficients, sobretot quan la crisi s'ha reproduït encara amb més severitat.

És interessant apuntar que, de fet, el significat etimològic de la paraula crisi no és necessàriament negatiu atès que equival a "judici", "decisió". Amb aquest enfocament etimològic es pot interpretar una crisi com el moment en el qual cal analitzar una situació i adoptar unes alternatives al respecte. Aplicant aquest significat al moment actual, i partint de la constatació que el model socioeconòmic no funciona, cal actuar per tal que canviï i evolucioni cap a un de nou.

En aquesta línia, a diferència del 1973, sembla que la comunitat internacional comença a defensar el desenvolupament d'un nou marc conceptual que permeti respondre a aquesta crisi facilitant la transició cap a un nou model basat en la integració de la sostenibilitat com a resposta viable al context actual. No es tracta, però, d'introduir la dimensió ambiental de manera poc o molt forçada en el sistema socioeconòmic existent, sinó de contribuir a generar un nou paradigma on s'integrin

els aspectes socials, econòmics i ambientals de forma indestruïble. És a dir, un nou paradigma sostenible articulat mitjançant un nou model de governança i una economia ecoeficient.

Catalunya no s'ha mantingut al marge ni dels canvis produïts ni del model socioeconòmic imperant des de 1973. En aquest sentit, la tendència observada durant les darrers dècades solia ser de desacoplament absolut dels indicadors econòmics front els ambientals i socials.

Tot i així, com s'ha exposat anteriorment, els esforços realitzats per part de tota la ciutadania, empreses i administració han repercutit en la millora d'alguns indicadors de sostenibilitat. Es pot esmentar per exemple l'increment sostingut de la recollida selectiva des de 2002, o la disminució de la intensitat energètica i la generació de residus per càpita des del 2005.

Aquesta experiència mantinguda en els darrers anys ha servit com a motor per accelerar la tendència a la recuperació ambiental, garantint ensem amb la recuperació econòmica i la millora social. La recuperació econòmica, aquesta vegada, no s'haurà de produir a costa de disfuncions socioambientals sinó en base a l'assoliment d'una economia eco-eficient.

Amb la clara vocació d'alinejar-se al corrent internacional i de l'aposta europea vers l'economia ecoeficient, el Govern de Catalunya desenvolupa la seva Estratègia per al desenvolupament sostenible, com a instrument per aportar solucions viables que millorin la qualitat de vida de tota la ciutadania i garanteixin la transició cap a una Catalunya sostenible. En definitiva, una solució innovadora per a un vell problema.

Catalunya, com la resta del món, ha de fer front a reptes importants –tant a escala global com local– per endinsar-se com a societat desenvolupada en l'Europa del segle XXI. Li correspon la part al·lòquida de responsabilitat i de compromís amb els objectius internacionals i de la Unió Europea; però, més enllà d'aquestes exigències necessita dotar-se d'un instrument que l'ajudi a orientar les seves polítiques i a planificar les seves actuacions amb una visió global i integradora. Una planificació que no es pot improvisar i que no es pot reduir a implantar solucions parcials per problemes sectorials i encara menys a identificar falses solucions que mitiguin els efectes sense incidir sobre les causes. La Catalunya del 2030 s'ha de pensar, consensuar i planificar ara i l'Estratègia per al desenvolupament sostenible està destinada, per la seva pròpia naturalesa, a esdevenir un instrument per avançar en aquesta direcció.

1.4. 2026.cat: El procés participatiu en l'elaboració de l'Estratègia

El maig del 2009, el Departament de Medi Ambient i Habitatge, amb la col·laboració del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació, va endegar un intens procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya, tenint en compte els diferents sectors d'activitat i amb la voluntat d'arribar a tot el territori català. Aquest procés de participació, anomenat 2026.cat, neix per tal de donar suport a la presa de decisions mitjançant el debat, la deliberació i la informació compartida i té per objectiu garantir la implicació de la ciutadania per aconseguir traçar conjuntament la ruta per assolir un escenari d'òptima sostenibilitat en un horitzó temporal de futur. La deliberació s'ha centrat en els grans reptes de sostenibilitat per al futur de Catalunya, així com en les actuacions necessàries per assolir un país sostenible a llarg termini.

L'ús de diverses vies de participació, tant presencials com virtuals, ha facilitat el diàleg amb la societat, tot promovent la implicació dels agents socials des de l'inici. D'una banda, s'han organitzat espais de debat territorials en diversos municipis de Catalunya on s'han posat a debat les mesures prioritàries que cal de promoure per part dels diferents sectors socioeconòmics per tal de facilitar la transició cap a escenaris de major sostenibilitat. En aquest sentit, també s'han organitzat sessions de debat dirigides a col·lectius específics com el tercer sector social, el jovent o el món de l'educació. Així mateix, per tal de poder recollir el punt de vista de la ciutadania en general, es va realitzar una sessió adreçada a la ciutadania no organitzada.

D'altra banda, s'ha obert un procés de participació virtual, en el que s'han utilitzat noves vies que ofereix la xarxa per tal d'arribar a un nombre més gran de ciutadans i ciutadanes. Una de destacada ha estat la xarxa social *Facebook*, on els més de 1.200 amics de l'Estratègia han pogut seguir l'evolució del procés de participació, compartir opinions i conèixer la informació sobre diversos aspectes de l'elaboració.

A través d'aquestes vies de participació s'han recollit les propostes d'entitats, administracions, empreses, món acadèmic i ciutadania en general, les quals han estat valorades i considerades en la redacció final de l'Estratègia. Aquest procés ha estat clau per elaborar una estratègia que aglutina un ampli ventall de percepcions i propostes, garantint que el model de la Catalunya sostenible que emergeix de l'Estratègia sigui compartida amb la societat.

Un dels aspectes del procés que cal destacar és la constitució del consell consultiu i de la mesa local, creats *ad hoc* per a l'elaboració de l'Estratègia, que han estat claus per garantir la fortalesa del contingut de l'Estratègia i del propi procés de participació. Paral·lelament al procés participatiu, s'ha establert un grup de treball interdepartamental que ha estat fonamental en l'avaluació i l'estret seguiment del procés d'elaboració de l'Estratègia, i facilitant el consens a nivell de Govern de la Generalitat de Catalunya. En l'annex I es pot trobar informació més detallada del procés participatiu de l'Estratègia.

2. Els grans reptes de Sostenibilitat de Catalunya

2.1. Procés de definició

Al llarg dels anys 2008 i 2009, el Departament de Medi Ambient i Habitatge ha dut a terme una sèrie d'estudis sectorials –agricultura, indústria, construcció, mobilitat, energia, turisme, comerç i àmbit domèstic, governança– així com un estudi d'escenaris globals de sostenibilitat per a Catalunya en l'horitzó 2026. Aquests estudis han permès elaborar un balanç global de l'estat de la sostenibilitat a Catalunya, especialment dissenyat per tal d'identificar els principals reptes de sostenibilitat de futur. Aquests treballs constitueixen la base tècnica del procés d'elaboració de l'Estratègia de desenvolupament sostenible de Catalunya, així com el treball realitzat en el si del grup de treball interdepartamental.

Per això, paral·lelament als estudis de base específics, les anàlisis desenvolupades a nivell interdepartamental per al disseny del Pla de l'Energia, el programa de Planejament Territorial, el desenvolupament de la Directiva Marc de l'Aigua a Catalunya, la nova planificació de residus, les anàlisis sectorials sobre l'educació, el procés desenvolupat en el Congrés del món rural i un gran nombre d'estudis, anàlisis i plans sectorials, també ha constituït una base tècnica indispensable per a la identificació i definició dels reptes socioambientals de Catalunya.

En una primera etapa dels treballs d'elaboració de l'Estratègia, es va desenvolupar una matriu on es recullen i prioritzen els grans reptes de sostenibilitat a afrontar de cara a l'horitzó del 2026 com a fase prèvia per a la identificació del model sostenible pel 2026. Per al disseny d'aquesta matriu es va partir dels tres pilars bàsics de la sostenibilitat (l'econòmic, l'ambiental i el social), per bé que es van anar introduint certs matisos amb la finalitat d'augmentar-ne la seva operativitat, transversalitat i especificitat per al territori català en el marc de l'Estratègia.

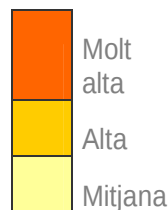
D'una banda, es van definir tres àmbits principals (el territorial, el de fluxos ambientals i el socioeconòmic), els quals es van dividir en diversos subàmbits per tal de facilitar l'estructuració i l'anàlisi de la informació:

- L'àmbit territorial es troba subdividit en tres subàmbits: urbanisme i planejament, patrimoni natural i agrari i mobilitat.
- L'àmbit dels fluxos ambientals també està dividit en tres subàmbits: energia i canvi climàtic, aigua i residus.
- L'àmbit socioeconòmic inclou uns altres tres subàmbits: salut, producció i consum sostenibles i activitat econòmica.

En relació a alguns aspectes associats a l'àmbit social i polític, val a dir que es va constatar que els subàmbits *equitat i inclusió social*, *educació i sensibilització* i *governança* funcionaven millor si eren transversals, atès que els reptes són de caràcter global i es feia difícil atorgar-los a sectors econòmics concrets.

Des del principi, es va voler incloure la vessant sectorial com a part fonamental de l'Estratègia, no només pel context socioeconòmic actual, sinó també amb l'intent de valorar la contribució dels sectors en la sostenibilitat del país. En aquest sentit, els sectors es van introduir com a columnes de la matriu per tal d'establir-ne les relacions i interaccions amb els reptes de sostenibilitat. També s'hi van afegir l'àmbit domèstic i la pròpia administració, sense ser estrictament àmbits econòmics, conscients de la seva especial rellevància en l'anàlisi.

De forma paral·lela a l'establiment dels reptes, es va analitzar la incidència dels sectors a l'hora de fer front a cada repte a partir d'una escala de tres nivells: incidència molt alta, alta i mitjana. El codi de colors escollit per a la seva representació és el següent:

Aquesta incidència es va arribar a quantificar a través d'indicadors específics en els reptes considerats com a prioritaris. Aquests indicadors constitueixen un element fonamental ha estat la base per a la identificació dels objectius estratègics (capítol 5).

La matriu inicial va ser objecte de nombroses aportacions gràcies a les deliberacions derivades dels processos de participació, dels grups de treball creats *ad hoc* i de la implicació dels propis departaments de la Generalitat, tant en relació a la definició dels reptes com a la seva prioritització. El resultat final de tot aquest procés –que comporta la identificació de més d'una cinquantena de reptes consensuats– es mostra sintèticament a l'apartat següent.

2.2. Reptes de sostenibilitat

En la matriu de reptes presentada a continuació, queden recollits de forma estructurada i prioritzada els més de 50 reptes de sostenibilitat identificats en el marc de l'Estratègia en l'horitzó 2026.

El treball iteratiu i participatiu ja esmentat entre tots els agents implicats va permetre la identificació de 26 reptes prioritaris (identificats amb un √), els quals tenen incidència diversa i múltiple en els àmbits sectorials analitzats.

La prioritització es fa en base a una anàlisi multicriteri que inclou bàsicament, els següents criteris:

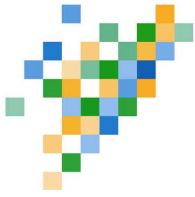
- La transversalitat del repte.
- La incidència socio-econòmica i ambiental del repte.
- La distància entre la situació actual i/o l'evolució recent respecte el què es podria considerar un objectiu sostenibilista pel 2026.
- La integració dels diferents reptes prioritzant els de transversalitat més gran
- El criteri expert dels equips tècnics implicats en l'elaboració de l'Estratègia.
- La força i consens social i científic en relació al repte. Per exemple, l'adaptació al canvi climàtic.

ÀMBIT	SUBÀMBIT	CODI	PRIORITARIS (TOP 26)	REPTES	INDÚSTRIA	CONSTRUCCIÓ ORD. DEL TERRITORI	AGRARI	SECTOR DEL TRANSPORT	TURISME	SISTEMA ENERGÈTIC	SECTOR COMERCIAL	ÀMBIT DOMÈSTIC	ADMINISTRACIÓ
Àmbit territorial	Urbanisme i planejament	1	✓	· Minimitzar la superfície de sòl urbanitzada, valoritzar el sòl rural i fomentar l'ús eficient del sòl.									
		2	✓	· Consolidar un model territorial que reforci especialment els nodes urbans de Catalunya, tot establint estratègies de creixement i regeneració urbana amb criteris de compacitat i complexitat que evitin l'augment de la dispersió urbana i que potenciïn els modes de transport sostenible.									
		3		· Evitar la fragmentació dels sistemes naturals i agraris motivada per les infraestructures, incorporant aquests objectius a la valoració de la seva necessitat i al seu disseny.									
		4		Promoure una gestió integrada d'àmbits territorials amb peculiaritats específiques (litoral, àrees de muntanya, etc.)									
		5	✓	· Regular la implantació de funcions i activitats en el territori, facilitant la dotació d'infraestructures de serveis optimitzant els fluxos ambientals (abastament i sanejament d'aigua, gestió de residus, proveïment energètic, etc.), per tal de garantir la cohesió territorial.									
		6		· Transformar el sector de l'edificació cap a la rehabilitació del parc d'habitatges existent de manera que s'ajusti a la demanda social d'habitabilitat i a l'exigència d'internalització dels costos ambientals i d'incorporació de criteris ambientals.									
		7		· Millorar l'equilibri en els usos i funcions de l'espai públic urbà									
		8		· Incorporar criteris i mesures d'ecoeficiència i integració paisatgística en l'edificació.									
	Patrimoni natural i agrari	9		· Garantir la conservació de les espècies, els hàbitats i el patrimoni geològic, i avançar en el seu coneixement.									
		10	✓	· Potenciar la gestió i l'ús sostenible dels espais forestals.									
		11	✓	· Valoritzar els serveis socioambientals i les funcions protectores i productives dels sistemes naturals, inclosos els agraris i els forestals.									
		12		· Integrar els objectius de conservació del patrimoni natural en les polítiques sectorials, i particularment en els espais agraris.									
	Mobilitat	13	✓	· Completar el sistema d'espais naturals protegits, ampliant-lo a les àrees marines, i garantir la seva gestió sostenible.									
		14	✓	· Augmentar significativament la quota modal de mobilitat sostenible, tant per a passatgers com per a mercaderies.									
		15		· Promoure la reducció de les necessitats de mobilitat quotidiana que comportaria una reducció de les emissions atmosfèriques.									

ÀMBIT	SUBÀMBIT	CODI	PRIORITARIS (TOP 26)	REPTES	INDÚSTRIA	CONSTRUCCIÓ ORD. DEL TERRITORI	AGRARI	SECTOR DEL TRANSPORT	TURISME	SISTEMA ENERGÈTIC	SECTOR COMERCIAL	ÀMBIT DOMÈSTIC	ADMINISTRACIÓ
Fluxos ambientals	Energia i canvi climàtic	16	✓	· Portar el sistema energètic català cap a un sistema de baixa intensitat energètica i baixa emissió de carboni tot fomentant l'estalvi d'energia i maximitzant l'eficiència energètica en tots els sectors.									
		17	✓	· Impulsar les energies renovables.									
		18		· Promoure l'aprofitament energètic de la biomassa d'origen forestal, compatibilitzant-ho amb la gestió sostenible dels boscos.									
		19		· Optimitzar les xarxes de distribució d'energia elèctrica per tal de donar resposta a les necessitats del futur model energètic sostenible de Catalunya.									
		20	✓	· Reduir les emissions de GEH procedents de tots sectors.									
		21	✓	· Promoure alternatives (vehicles elèctrics, biocombustibles, etc.) als combustibles fòssils.									
	Aigua	22	✓	· Consolidar el sector de l'energia sostenible com a oportunitat de creixement econòmic i creació d'ocupació qualificada i distribuïda territorialment.									
		23	✓	· Garantir el bon estat de les aigües.									
		24	✓	· Assegurar la garantia de disponibilitat del recurs, sobretot a les conques internes.									
		25	✓	· Reduir el consum d'aigua a partir d'un increment de l'eficiència.									
	Residus	26		· Progressar en el lligam entre les diverses planificacions sectorials (energia, urbanisme, regadiu, gestió forestal, ...) i la política hidrològica.									
		27	✓	· Minimitzar la generació de residus i fomentar la reutilització, partint de les polítiques de producte.									
		28	✓	· Incrementar la recollida selectiva i la valorització material, així com minimitzar la fracció de residus amb tractament finalista, per tal d'assolir els objectius establerts per la planificació sectorial.									
		29		· Aconseguir que tots els residus rebin un tractament abans d'anar al destí final.									

ÀMBIT	SUBÀMBIT	CODI	PRIORITARIS (TOP 26)	REPTES	INDÚSTRIA	CONSTRUCCIÓ ORD. DEL TERRITORI	AGRARI	SECTOR DEL TRANSPORT	TURISME	SISTEMA ENERGÈTIC	SECTOR COMERCIAL	ÀMBIT DOMÈSTIC	ADMINISTRACIÓ
Àmbit socioeconòmic	Salut	30	✓	· Fomentar una bona qualitat ambiental de l'aigua, el sòl i l'aire per tal de disminuir els riscos per a la salut pública.									
		31		· Reduir la taxa d'accidentalitat vinculada a tots els sectors.									
		32		· Reduir els riscos per a la salut dels productes de consum, així com fomentar hàbits de consum saludables.									
	Producció i consum sostenibles	33		· Incrementar el grau de suficiència alimentària.									
		34	✓	· Promoure sistemes de producció de productes agraris, béns i serveis amb criteris de sostenibilitat.									
		35	✓	· Adoptar i fomentar criteris de racionalitat i sostenibilitat en el consum: comerç just, productes locals, productes de producció ecològica i promoure el comerç de proximitat.									
	Activitat econòmica	36	✓	· Internalitzar els costos socioambientals en el balanços econòmics del país per identificar les disfuncions socioambientals en les activitats socioeconòmiques i orientar les estratègies de prevenció i de correcció									
		37		· Establir eines per a garantir el futur de l'activitat econòmica amb criteris sostenibilistes.									
		38	✓	· Augmentar la població ocupada en activitats d'alt valor afegit i que produeixin béns i serveis energèticament més eficients, amb menys materials i menys contaminants (alineació programa de producció i consum sostenibles).									
		39		· Promoure la recerca i la innovació en sostenibilitat com a factor estratègic, que fonamenti la qualitat de l'ocupació i la competitivitat en l'economia.									
		40	✓	· Establir i implementar estratègies d'adaptació al canvi climàtic.									

ÀMBIT	SUBÀMBIT	CODI	PRIORITARIS (TOP 26)	REPTES	INDÚSTRIA	CONSTRUCCIÓ ORD. DEL TERRITORI	AGRARI	SECTOR DEL TRANSPORT	TURISME	SISTEMA ENERGÈTIC	SECTOR COMERCIAL	ÀMBIT DOMÈSTIC	ADMINISTRACIÓ	
	Equitat i inclusió social	41		- Afavorir la cohesió social mitjançant l'atenció als col·lectius de població més vulnerables.										
		42	√	- Impulsar les polítiques d'acció social per arribar als estàndards europeus, tot integrant la sostenibilitat.										
		43		- Adoptar la perspectiva de gènere en totes les polítiques.										
		44		- Facilitar l'accés a la informació i als mecanismes de participació per fomentar la voluntat de participació de tots els col·lectius.										
		45		- Garantir l'accés a una educació de qualitat al llarg de la vida per fomentar l'equitat social.										
	Educació i sensibilització	46		- Establir mecanismes efectius per posar a disposició de la ciutadania la informació rellevant sobre les problemàtiques socioambientals que els faciliti la comprensió i els indueixi a participar en la seva resolució.										
		47	√	- Augmentar significativament la incorporació dels aspectes sostenibilistes a tots els nivells de l'educació formal i no formal amb l'objectiu que la corresponsabilitat i la reflexió crítica siguin pilars de la formació, i que aquesta estigui orientada a l'acció.										
		48		- Aconseguir la incorporació de criteris de qualitat en els programes d'educació ambiental, augmentant significativament la recerca en els processos metodològics i d'avaluació.										
		49		- Augmentar significativament les accions de formació i capacitat i facilitar-ne l'accés a tots els sectors d'activitat de la ciutadania.										
		50		- Reforçar la visió holística i transdisciplinària de la sostenibilitat com a eix central en l'àmbit educatiu i de la comunicació, de les activitats econòmiques i els ciutadans.										
	Governança	51		- Aprofundir els vincles entre governança i desenvolupament sostenible.										
		52		- Realitzar la coordinació interadministrativa en el desplegament de les diferents polítiques sectorials.										
		53	√	- Promoure l'aplicació pràctica dels principis de "bona governança" per a la implementació de les polítiques del Govern mitjançant opcions com: - fer ús del coneixement local i internacional. - plantejar debats globals, transdisciplinaris, transversals. - fomentar marcs de discussió i debat de les parts que responguin a l'esforç continuat de negociació i consens, tot incorporant instruments socials que facilitin la participació en els processos de planificació i gestió. - informar i comunicar continuadament als ciutadans. - realitzar un seguiment continuat i sistemàtic de l'impacte de les decisions.										
		54		- Gestionar i analitzar els riscos (naturals, tecnològics i per a la salut humana).										
		55		- Formular estratègies de col·laboració institucional amb els actors no governamentals. Enfortir els actors no governamentals perquè puguin participar de manera efectiva en la realització d'actuacions.										

3. Un model sostenible per a la Catalunya del 2026

3.1. Els eixos estratègics del model sostenible 2026

L'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya planteja tres escenaris prospectius d'evolució dels indicadors associats als reptes. Un primer escenari que mostra la situació si es mantinguessin les tendències actuals, un segon basat en el marc normatiu de referència, i un tercer anomenat escenari de l'Estratègia, que assenyalava el valor de l'objectiu estratègic pel 2026. Aquesta metodologia permet definir objectius viables considerats d'òptima sostenibilitat, prenent com a referència el marc normatiu que majoritàriament està fixat a curt i mig termini. Com es veurà més endavant, la bateria d'indicadors associats als reptes esdevindrà l'instrument de seguiment essencial per avaluar el progrés envers l'escenari de l'Estratègia.

El nombre de combinacions possibles en l'horitzó 2026 que resulten de l'anàlisi és tan ampli com es vulgui considerar – atenent a la multiplicitat d'indicadors i paràmetres analitzats i a la seva variabilitat potencial– fins i tot tenint en compte només aquells escenaris susceptibles de rebre l'apel·latiu de sostenibles. L'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya opta per un d'aquests models sostenibles, –ambició, consensuat i amb garanties de viabilitat– per definir un horitzó sostenibilista pel 2026. Si bé cal acceptar, doncs, que no és l'únic model possible, és evident que constitueix un model adequat – oportunament revisable en el temps, si les circumstàncies així ho aconsellen– per avançar en la direcció apropiada: és a dir, per afavorir la transició envers escenaris socioambientals veritablement sostenibles.

La definició d'aquest model sostenibilista pel 2026 és complexa, ateses les múltiples interrelacions entre els àmbits i els indicadors a considerar i per la pròpia complexitat intrínseca del model socioeconòmic del segle XXI. Per aquest motiu s'ha optat per exposar-lo en termes descriptius, per bé que la descripció se sustenta en l'anàlisi quantitatiu de 42 indicadors. Aquests indicadors s'organitzen en 15 línies estratègiques i es complementen amb 48 objectius no quantitatius.

Aquesta aproximació resulta adequada en el benentès que aquest model sostenibilista pel 2026, com qualsevol altre element en què intervingui la prospectiva, pot experimentar canvis al llarg del seu recorregut per adaptar-se a nous contextos, reptes o situacions imprevistes. Per tant, constitueix un marc de referència general pel model i el concreta amb objectius quantificats específics. És poc probable que les directrius generals del model experimentin modificacions substantives, mentre que els objectius quantitatius són més susceptibles de canvi per adequar-se als esdeveniments que es puguin produir al llarg dels propers 15 anys. D'altra banda, l'absència d'objectius quantificats i temporalitzats conduiria a una Estratègia excessivament generalista que dificultaria l'assoliment de fites significatives. En aquest sentit, cal remarcar que una part molt considerable dels esforços d'elaboració de la present Estratègia han estat dirigits a la concreció i quantificació d'objectius. Aquest és, sens dubte, l'element que ha de caracteritzar l'Estratègia de Catalunya, atorgant-li el seu caràcter innovador i la seva potencialitat integradora. Gràcies a l'element referencial dels objectius estratègics, a la definició d'un mecanisme de desplegament i d'un sistema d'avaluació i seguiment, l'Estratègia esdevé un eficaç instrument de prospectiva i alerta de gran interès per a la presa de decisions a curt i mitjà termini, per tal de mantenir, aprofundir o reorientar –si cal– polítiques, estratègies i instruments. Alhora, el caràcter integrador

dels objectius aporta un valor afegit remarcable contribuint a interrelacionar els objectius entre diferents sectors.

Per tal de poder exposar aquest model de la Catalunya sostenible del 2026 d'una manera estructurada, s'ha desglossat en els set eixos següents l'ordre dels quals no implica cap tipus de prelación específica:

	CATALUNYA, UN TERRITORI AMB CIUTATS I POBLES I GARANTIA DE BIODIVERSITAT. Un territori nodal amb ciutats i pobles habitables i compactes i un espai lliure productiu i generador de serveis.
	CATALUNYA EFICIENT EN L'ÚS DE L'ENERGIA I EN L'ACCIÓ CLIMÀTICA. Un model de producció i consum d'energia basat en l'eficiència que impulsa les renovables i fa front al canvi climàtic.
	CATALUNYA ES MOU AMB INTEL·LIGÈNCIA. Una mobilitat intel·ligent, que potencia el transport col·lectiu i redueix la dependència dels combustibles fòssils. Catalunya amb mobilitat baixa en carboni i intermodal.
	CATALUNYA ECOEFICIENT, COMPETITIVA I INNOVADORA. Un model productiu ecoeficient que optimitza l'ús de recursos, basat en serveis avançats i producció neta. Catalunya, fàbrica verda i central de serveis avançats d'Europa.
	CATALUNYA CONSUMEIX AMB CRITERI. Un consum racional i compromès amb l'origen i les implicacions socioambientals del productes que adquireix i usa.
	CATALUNYA CÍVICA, INTEGRADORA, PRÒSPERA I SANA. Una societat equitativa, segura i fonamentada en l'educació.
	CATALUNYA PARTICIPATIVA I AMB UNA ADMINISTRACIÓ PROPERA. Per una governança més eficient i participativa

CATALUNYA, UN TERRITORI AMB CIUTATS I POBLES I GARANTIA DE BIODIVERSITAT

El territori és un recurs limitat que sustenta el sistema socioeconòmic d'un país tant en termes purament físics –obtenció d'aliments, primeres matèries– com funcionals –regulació dels cicles naturals, sosteniment dels ecosistemes i de la funcionalitat ecològica– per la qual cosa la seva conservació en quantitat i qualitat suficients és imprescindible.

Tot i que els sòls urbans i les grans infraestructures representen tan sols un 5% de la superfície de Catalunya, la seva inscripció en el territori i en el paisatge induïx uns efectes, directes i indirectes, que depassen àmpliament el que la simple consideració d'aquesta xifra representa. Aquest fet, unit al ràpid increment en la taxa d'ocupació del sòl produït a les darreres dècades –i amb uns models d'ocupació no sempre continguts ni equilibrats– ha comportat una dinàmica clarament insostenible.

El mosaic d'espais lliures de la matriu territorial és on s'acumulen un bon nombre d'activitats socioeconòmiques, funcions socioambientals i valors patrimonials que no es poden entendre (i sovint tampoc conservar) en un altre context que no sigui el d'espai lliure. Si bé una part substantiva d'aquestes funcions i valors, com la regulació de funcions ecosistèmiques o l'elevada biodiversitat del país, no estan actualment valorades en termes econòmics, el reconeixement de la seva importància és indestruïble d'un model territorial i socioeconòmic sostenible.

El territori de Catalunya és clarament heterogeni atenent a les característiques de la seva matriu física (orografia, geomorfologia, clima, masses d'aigua litoral...) la qual cosa ha comportat dinàmiques seculares d'ocupació del sòl i dels usos que s'hi han dut a terme igualment heterogenis en funció d'aquests condicionants. El model territorial, doncs, no es pot basar en un tractament uniformitzat sinó en reconèixer les peculiaritats de cada àmbit, a l'escala que pertorqui en cada cas, i en garantir per cadascun d'aquests àmbits escalars l'equilibri entre l'ús ordenat dels recursos, la conservació dels valors patrimonials i el dret de la població a accedir a serveis bàsics de qualitat.

Per tal d'arribar a tenir un territori productiu altament eficient, s'ha d'aconseguir una integració adequada de les ciutats, els pobles i els masos aïllats a la matriu territorial que comptabilitzi els objectius de millora de la biodiversitat, de manteniment del patrimoni natural i de les característiques pròpies del món rural i, en definitiva, dels valors associats als espais lliures. Per assolir-ho resulta fonamental, garantir una compacitat i complexitat que evitin la segregació de funcions i assegurin la cohesió social, la qual cosa requereix el compliment de tres principis bàsics pel que fa als espais construïts: 1) eficiència en l'ocupació del sòl; 2) mixticitat d'usos per tal que la residència, el treball i el gaudi de la vida urbana tinguin lloc en espais complexos i, 3) obligació d'assegurar el dret a l'habitatge per tothom evitant la segregació.

El planejament territorial i urbanístic ha de contribuir a fixar una estructura nodal de les ciutats que s'articuli entorn de polaritats que concentrin els creixements on es donin majors oportunitats per al transport col·lectiu i la mixticitat d'usos, la qual cosa assegura, alhora, el manteniment de l'estructura agroforestal, dels espais lliures i, en definitiva, del mosaic paisatgístic. Així mateix els plans han d'acotar les estratègies de creixement dels usos residencials i de les activitats econòmiques per optimitzar el consum de sòl i la seva reutilització, així com per minimitzar la fragmentació territorial mentre ordenen i es gestionen les infraestructures per facilitar la mobilitat més universal i més sostenible. Els pobles i ciutats de Catalunya han de garantir també la seva qualitat (de l'espai públic, de l'aire, dels serveis, dels equipaments) per a esdevenir més habitables i assegurar-se un accés equitatiu.

Un país sostenible ha de considerar el conjunt del territori assumint-ne tota la seva complexitat i

diversitat i ha d'incidir tant en el sòl urbà i urbanitzable com en el no urbanitzable, tant en les ciutats com en les zones rurals, tant en les zones del litoral com a les àrees de muntanya, comptant en tot moment amb el rol essencial del món local i adoptant fermament visions supramunicipals. Aquesta *incidència* no sempre s'ha de traduir en la transformació física sinó que també pot implicar estratègies de gestió específiques.

En aquest sentit, per exemple, es fa imprescindible una planificació integrada del litoral i de les zones de muntanya que contribueixi a fer front a l'adaptació als efectes del canvi climàtic. Catalunya és un territori litoral. Tenint en compte les interaccions existents entre l'àmbit terrestre i marí, és essencial pel model sostenible assegurar una gestió integrada del litoral, dels seus recursos (terrestres i marins) i de la regeneració dels espais litorals fills del turisme intensiu i d'una rica multiplicitat de sectors d'activitat.

Així mateix, resulta essencial una gestió sostenible de les superfícies forestals i agràries, valoritzant les seves funcions sobre el control hidrològic, la millora de la biodiversitat, la producció d'aliments, el control de l'erosió i la millora de la qualitat de l'aigua. A Catalunya, això ha d'implicar posar l'èmfasi en la millora de l'ordenació i la gestió dels boscos privats, atesa la distribució de la propietat forestal catalana amb un 80% de boscos privats i un 20% de boscos públics. En paral·lel, cal també protegir adequadament els sòls agrícoles de més valor productiu i ecològic i articular les polítiques de gestió sostenible del bosc i dels sòls agrícoles amb la planificació territorial i urbanística, així com amb els instruments de planificació i gestió agrària.

Finalment, emfasitzar que aproximadament el 30% de la superfície de Catalunya està protegida. La conservació de la biodiversitat, l'encaix dels espais protegits en la matriu territorial, la valorització del patrimoni natural i el reconeixement dels béns i serveis ambientals seran eixos fonamentals com a elements intrínsecs del valor, la identitat i el paisatge del territori català.

Temes clau

- Ús del sòl
- Planejament territorial i urbanístic
- Disseny urbà
- Construcció sostenible
- Biodiversitat i patrimoni natural i agrari
- Paisatge

Directrius del model

- Conté i fa un ús eficient del sòl per reforçar els nodes urbans de Catalunya i preservar el patrimoni natural i agrari i els seus valors i funcions associades.
- Atorga una atenció especial a la gestió proactiva del sòl no urbanitzable en la planificació territorial i el planejament urbanístic.
- Estableix un model de ciutat compacta i mixta, amb diversitat d'usos, pels avantatges evidents que presenta en l'eficiència dels fluxos ambientals i la seva gestió (subministrament d'aigua i energia, gestió de residus, mobilitat, etc.) a banda de contribuir a minimitzar el consum de sòl.
- Prioritza, envers els nous creixements urbanístics, la regeneració o rehabilitació dels teixits

urbans d'acord amb criteris de compacitat i complexitat (mixticitat d'usos).

- Reconeix l'heterogeneïtat del territori en funció de cada àmbit escalar i les singularitats i condicionants d'àrees específiques (litoral, àrees de muntanya...)
- Promou dissenys urbans i models de construcció eficient, millorant l'eficiència energètica amb mètodes passius i actius.
- Gestiona integralment el litoral com a espai natural estratègic amb alt valor socioeconòmic.

CATALUNYA, EFICIENT EN L'ÚS DE L'ENERGIA I EN L'ACCIÓ CLIMÀTICA

El model energètic constitueix un element central de les polítiques sostenibilistes del segle XXI per les seves múltiples repercussions en tots els sectors econòmics, en la mobilitat i en els diversos impactes ambientals que comporta, com ara les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH), la contaminació atmosfèrica o els efectes sobre la salut. L'adopció de criteris i objectius sostenibilistes en aquest àmbit –basats en l'estalvi i l'eficiència i en el foment de les energies renovables– comporten, doncs, enormes beneficis ambientals en molts altres àmbits. Lògicament, també aporta enormes beneficis econòmics en reduir la dependència energètica de fonts amb perspectives de preu creixent i amb externalitats negatives altes.

Fins fa relativament pocs anys el creixement econòmic, l'increment de la mobilitat i certs estàndards de vida de la societat occidental s'han basat en un consum creixent de recursos energètics que ha ignorat la impossibilitat de mantenir aquests estàndards a mitjà i llarg termini – així com d'exportar-los als països en vies de desenvolupament– com a conseqüència tant de l'esgotament dels recursos energètics –o de l'increment constant del seu preu– així com dels impactes negatius que comporta el seu transport, processat i ús (emissions de gasos amb efecte d'hivernacle, emissions de partícules en suspensió i òxids de nitrogen, pluja àcida....). Aquest model de consum energètic creixent –associat a un increment proporcional d'emissions de GEH– fa molt pocs anys que s'ha començat a revertir, tant pels condicionants econòmics com pels compromisos internacionals adoptats pel que fa a la mitigació del canvi climàtic. En aquest sentit, s'estan duent a terme importants esforços per part de la comunitat internacional, i en particular des de la Unió Europea, per donar continuïtat al protocol de Kyoto més enllà del 2012 amb l'objectiu de garantir que l'increment de la temperatura mitjana no superi els 2° C. Aquest objectiu ha estat reconegut i defensat per la UE i acceptat en l'acord polític de Copenhaguen de desembre del 2009. En qualsevol cas, la UE ja ha adoptat l'anomenat *paquet energia i clima* definit en quatre directives i dues decisions que ja s'estan transposant i que es desenvolupen unilateralment independentment de l'acord internacional. Per tant, la mitigació del canvi climàtic és un eix fonamental de la política europea, que ara cal complementar establint mecanismes d'adaptació tant a nivell territorial (franja litoral, àrees de muntanya) com de sistema socioeconòmic (agricultura, turisme, pesca....). A nivell local, el Pacte d'Alcaldes/esses, com a instrument local impulsat per la Comissió Europea, que fomenta el compromís de reducció de les emissions de GEH de les ciutats i pobles que s'hi adhereixen.

D'altra banda, Catalunya té un dèficit evident de recursos energètics propis (petroli, gas natural, urani, etc.) per la qual cosa presenta una elevada dependència dels mercats exteriors, en bona mesura condicionats per factors geopolítics complexos i difícils de preveure i, encara menys, de controlar. L'energia constitueix, doncs, un àmbit fortament inscrit en l'economia globalitzada i que

ahora té una forta repercussió en l'activitat socioeconòmica quotidiana a escala local.

Malgrat tots els condicionants, el potencial de millora en l'àmbit energètic a Catalunya és molt notable i els beneficis econòmics i socioambientals evidents. En primer lloc, destaca el marge de millora existent en termes d'eficiència i estalvi a tots els nivells i sectors i, en segon nivell, en la reducció de la dependència energètica exterior de combustibles fòssils mitjançant el desenvolupament de tot el potencial de les energies renovables. Si bé a escala territorial cal assumir límits considerables, en la producció per renovables el potencial de millora es multiplica si s'aposta fermament per canvis substancials en les tecnologies implicades en els processos productius, el que repercuteix en una millora en la intensitat energètica.

D'altra banda, els potencials de millora pel que fa al transport i la distribució d'energia elèctrica són igualment significatius si es garanteix una gestió eficient de la demanda elèctrica i un òptim dimensionament de la xarxa elèctrica, de forma intel·ligent i coherent amb la multiplicació de centres de generació energètica.

Temes clau

- Estalvi i eficiència energètica
- Canvi climàtic (mitigació i adaptació)
- Energies renovables
- Xarxes intel·ligents
- Carburants

Directrius del model

- Estableix un sistema energètic de baixa intensitat energètica i baixa emissió de carboni per a fer front al canvi climàtic, millorar la competitivitat i reduir la dependència dels combustibles fòssils.
- Incrementa de forma significativa l'estalvi d'energia i maximitza l'eficiència energètica en tots els sectors.
- Garanteix l'assoliment de quotes significatives de generació amb energies renovables.
- Desenvolupa estratègies de mitigació i d'adaptació als efectes del canvi climàtic.

CATALUNYA ES MOU AMB INTEL·LIGÈNCIA

La mobilitat de persones i mercaderies –que es troba fortament interrelacionada amb la planificació del territori, el model econòmic i l'energètic– comporta nombroses implicacions socioambientals que, en darrer terme, esdevenen externalitats. D'una banda, aquestes externalitats deriven del consum energètic, la contaminació atmosfèrica i l'emissió de gasos amb efecte d'hivernacle, així com de l'impacte social (accidentalitat, salut pública, equitat social i ocupació de l'espai públic en nuclis urbans i el temps invertit en el transport). De l'altra, de les implicacions territorials,

paisatgístiques i ecològiques que generen les infraestructures lineals de mobilitat (com la fragmentació del territori). Així, doncs, l'avenç envers un model de mobilitat més sostenible tindrà clares repercussions favorables sobre múltiples aspectes de la qualitat ambiental i del benestar de les persones.

No és el mateix transport que mobilitat. La diferència entre ells és enorme: mentre que el primer terme tradicionalment s'ocupa de la circulació de vehicles motoritzats, el segon tracta del moviment de les persones i mercaderies sense la jerarquia implícita del motor. La confusió entre els termes ha comportat la insuficiència de les polítiques (i/o la inadequació de les accions) per a frenar l'augment exponencial de l'ús del vehicle privat i la seva preponderància gairebé total en la mobilitat catalana. L'excessiu pes en la mobilitat del vehicle privat motoritzat depenent dels combustibles fòssils ha tingut conseqüències socioambientals directes molt significatives:

- La contribució rellevant d'aquest model de mobilitat en l'inventari d'emissions de GEH i contaminants locals. De fet, aquestes són dues cares de la mateixa moneda molt lligades al model energètic i a l'ús de combustibles fòssils. Així, la mobilitat és la responsable aproximadament d'una quarta part de les emissions de GEH de Catalunya i contribueix en gairebé la meitat de les emissions dels principals contaminants atmosfèrics locals (PM₁₀ i NO_x) a l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Aquest fet té conseqüències importants sobre la salut i condiona les dificultats de compliment de la legislació de la UE relativa a la contaminació atmosfèrica.
- Efectes sobre la qualitat, l'ús públic i l'ocupació de l'espai urbà.
- La inequitat social. Un model de mobilitat sostenible ha de tenir com a objectiu l'accés a un lloc o un servei, no el desplaçament en si mateix, i tampoc el desplaçament en vehicle privat com a principal, sinó única, opció. Si es calcula que aproximadament dos terços dels catalans no poden tenir un accés regular al cotxe, bé perquè no tenen permís de conducció, bé perquè no tenen cotxe o bé perquè no poden accedir a l'únic cotxe de la família, difícilment es pot garantir el dret universal a la mobilitat amb un model amb un pes excessiu del vehicle privat.

A partir del 2003, amb l'aparició de la Llei de mobilitat i amb la posterior aparició de la Llei d'avaluació ambiental de plans i programes, s'estan posant en marxa instruments de planejament que estan començant a canviar aquesta situació (Directrius nacionals de mobilitat, plans directors de mobilitat, plans de mobilitat urbana, pla de transport de viatgers, pla de l'energia de Catalunya, eix transversal ferroviari...). Cal, però, que el 2026, la mobilitat a Catalunya hagi interioritzat de manera estructural cinc aspectes claus: la disminució de la distància mitjana dels desplaçaments (molt vinculat a la planificació territorial), la disminució del transport no sostenible en la mobilitat de persones i mercaderies, la millora de l'eficiència de cada mitjà de transport, l'electrificació del transport (ferrocarril, tramvia i vehicles elèctrics) i el funcionament eficient de les anomenades "autopistes del mar", mitjançant la planificació territorial, la construcció i gestió de les infraestructures de transport i la gestió dels serveis de transport.

Temes clau

- Mobilitat de persones i mercaderies
- Intermodalitat
- Infraestructures de transport

Directrius del model

- Garanteix l'existència de modes de transport sostenible competitius, tant per a persones (a peu, en bicicleta, transport col·lectiu) com per a mercaderies (ferroviari i marítim) per tal de canviar significativament la seva quota de mercat.
- Disminueix les necessitats de mobilitat, tot aconseguint un desacoblament entre el creixement econòmic, la demanda de mobilitat i les emissions derivades.
- Redueix la inequitat social del model de mobilitat.
- Inverteix de forma prioritària en infraestructures que fomentin la mobilitat sostenible i la intermodalitat.
- Garanteix un espai urbà de qualitat per a l'ús de vianants i modes de transport sostenible.
- Fa més eficient energèticament els modes de transport motoritzat.
- Optimitza les infraestructures existents a través de la seva gestió eficient.

CATALUNYA ECOEFICIENT, COMPETITIVA I INNOVADORA

La producció de béns i serveis constitueix la base implícita de l'economia d'un país i de les persones que hi habiten i subministra productes bàsics com els aliments. El model productiu tradicional es fonamenta en els aspectes quantitatius d'aquesta producció (volum i/o nombre de béns produïts), que es tradueixen en resultats favorables des del punt de vista d'indicadors macroeconòmics clàssics com el PIB. Ja fa anys, però, que s'ha constatat que la bona evolució d'aquests indicadors macroeconòmics no està necessàriament vinculada a una millora efectiva de la qualitat de vida de les persones i del conjunt de la societat.

D'altra banda, la constatació de les externalitats dels diferents sectors productius determina que en la seva comptabilitat global calgui tenir en compte els costos derivats dels impactes, positius i negatius, que tenen sobre el medi i la societat, més enllà del valor de mercat dels productes que tenen un preu assignat en els circuits econòmics. La inclusió efectiva de les externalitats en els balanços econòmics dels diferents sectors canvia notablement la clàssica visió del sistema econòmic en conjunt i permet situar en la seva veritable dimensió la importància de què es produeix i de com es produeix atenent als impactes socioambientals que genera. Efectivament, qualsevol activitat productiva té, per definició, repercussions i impactes en l'ús dels recursos com ara l'aigua i l'energia i en la qualitat ambiental de l'entorn, ja sigui el medi atmosfèric (inclòs canvi climàtic), l'aquàtic i el sòl.

Tot i els progressos remarcables que s'han fet, és essencial avançar envers un sistema econòmic molt més ecoeficient, especialment en un context en què la disponibilitat de recursos com l'aigua o els combustibles fòssils és cada vegada més limitada i en què la preservació de l'entorn i la millora de la qualitat ambiental són imprescindibles per garantir el benestar, la qualitat de vida i la salut de la ciutadania.

Les noves tecnologies i la societat del coneixement tenen un paper destacat com a instruments facilitadors de la transició cap a aquest nou model. Des de la perspectiva sostenibilista, el què veritablement importa és assolir i mantenir un desenvolupament econòmic i un estàndard de qualitat de vida de forma compatible amb un ús sostenible dels recursos. En aquest sentit, cal

avançar en aspectes com la minimització en la generació de residus, l'eficiència en la producció i ús, la reutilització, la valorització, etc. si es vol progressar cap a la producció ecoeficient. Aquests aspectes s'agrupen en conceptes globals com la política integrada de producte, que es fonamenta, entre d'altres, en un disseny que té en compte totes les fases del cicle de vida del producte.

Aquest sistema productiu ecoeficient repercuteix en tots els sectors productius, ja sigui de béns com de serveis. Per tant afecta, en grau i vectors diversos, tant al sector primari (agricultura, ramaderia, silvicultura, aquicultura i pesca), com al secundari (indústria, construcció) i al terciari (comerç, turisme, serveis).

La formulació d'un canvi en el model productiu resulta especialment oportuna en un context de crisi com l'actual, on la competitivitat de l'economia catalana requereix plantejaments innovadors que donin valor afegit al coneixement. N'és una prova l'aposta de la UE perquè aquest sigui un dels vectors claus de la revisió de l'estratègia de Lisboa.

Integrar el concepte d'ecoeficiència en el sistema productiu és, per tant, una obligació per a mantenir la competitivitat de la producció de béns. Fer-ne un objectiu estratègic ha d'oferir una avantatge per a la indústria catalana. Al mateix temps, reorientar la terciarització de l'economia catalana cap al proveïment dels nous serveis que emanen d'aquesta perspectiva –serveis energètics, serveis ambientals, serveis intensius de coneixement a les empreses, serveis de mobilitat, serveis a la persona...– ofereix un ventall de nous nínxols d'ocupació que són necessaris i que poden resultar especialment rellevants en el marc de nous plans d'ocupació.

En darrer terme, també ha de ser un incentiu la innovació que indueix aquesta economia de serveis. Aquesta perspectiva d'economia terciaritzada i l'evidència de la necessitat d'innovar en sostenibilitat emergeixen també en els principals reptes del Pla de Recerca i Innovació de Catalunya que emana del Pacte Nacional i, per tant, és un àmbit en el qual caldrà focalitzar la recerca i la innovació en el futur.

Temes clau

- Competitivitat de l'activitat econòmica i creació de llocs de treball
- Internalització d'externalitats ambientals
- Recerca, desenvolupament i innovació, especialment prioritària en l'àmbit de la sostenibilitat
- Qualitat ambiental
- Nous nínxols d'ocupació

Directrius del model

- Redueix les necessitats de recursos naturals –desmaterialització de l'economia– i minimitza la generació de residus, així com dels impactes sobre els ecosistemes i el clima.
- Internalitza les externalitats ambientals a partir de polítiques integrades de producte on es tingui en compte el cicle de vida dels béns i serveis produïts i el valor dels sistemes naturals i la biodiversitat.
- Assegura la competitivitat de les empreses radicades a Catalunya i n'afavoreix la seva internacionalització.
- Incorpora un percentatge significatiu de població ocupada en activitats d'alt valor afegit,

que produeixen béns i serveis amb eficiència i qualitat.

- Impuls eficaç de la innovació, la recerca i el desenvolupament tecnològic en sostenibilitat com a pilar fonamental de l'economia ecoeficient i competitiva.
- Facilita i promou el desenvolupament de les economies locals.

CATALUNYA CONSUMEIX AMB CRITERI

Les pautes de consum i el comportament i actitud dels consumidors envers els béns i productes que adquireixen incideix fortament en la inducció de canvis en el sistema productiu –atès que el comportament dels consumidors té un efecte clar en una economia de mercat. En conseqüència, les pautes de consum tenen profundes implicacions socioambientals en relació a l'ús de recursos i a la qualitat del medi. En definitiva, la qualitat de vida de les persones, tal i com s'apunta en l'apartat anterior, no està relacionada tant amb la quantitat de béns que es consumeixen sinó en la seva qualitat i seguretat. Aquest concepte s'adiu amb un dels principis orientadors de l'Estratègia, d'acord amb el qual cal desacoblar la qualitat de vida i el desenvolupament econòmic del consum de materials i la generació d'externalitats negatives sobre la salut i el medi ambient.

La transició cap a un consum sostenible no es podrà assolir si no es produeix un desacoblament entre l'ús dels recursos naturals i el creixement econòmic. Això exigeix la modificació de la lògica social de l'adquisició de béns per a la de l'adquisició de serveis –més eficient -, apostant per estratègies com ara compartir béns (*carsharing*, *carpooling*,), instal·lacions i serveis (Empreses de Serveis Energètics o ESCOs, bancs de temps, compra de proximitat, cooperatives de consum, leasing...) i allargar el màxim la vida útil dels productes (reutilització, bancs de productes, reciclatge). I, complementàriament, assegurar que es consumeixen productes i serveis que s'han produït de manera socialment justa (comerç just, responsabilitat social corporativa...).

L'economia globalitzada i la multiplicitat de materials de consum disponibles ofereix un ventall enorme de productes, les implicacions socioambientals dels quals no sempre són prou conegudes ni analitzades per part dels consumidors potencials. En aquest sentit, un consum sostenible també implica uns preus coherents dels productes amb la seva qualitat, però també amb el seu origen i implicacions socioambientals. A més, garanteix la incorporació d'informació adequada i suficient sobre el seu origen, composició i traçabilitat perquè el consumidor pugui prendre la decisió que consideri més oportuna. Per tant, un consum informat i responsable és la millor garantia per a un consum saludable i sostenible i el camí necessari per a promoure un canvi productiu favorable.

La seguretat dels productes alimentaris i no alimentaris constitueix també un aspecte central del model de consum atès que en l'extens ventall de produccions i orígens al qual s'al·ludia anteriorment en fa complexa la traçabilitat pel que fa a orígens i substàncies que han intervingut en la seva fabricació o producció. Cal remarcar, per exemple, l'extraordinària diversitat de substàncies i compostos químics que existeixen actualment –s'han catalogat uns onze milions de substàncies químiques de síntesi, tot i que tan sols una petita part s'utilitzen habitualment a nivell comercial–.

En aquest sentit, l'anàlisi i la gestió dels riscos (físics, químics i biològics) esdevé una eina clau en salut pública. Una part important dels riscos a considerar té a veure amb la producció alimentària,

bé sigui per la introducció a la cadena alimentària de substàncies químiques nocives o contaminants com els compostos orgànics persistents, o bé pels efectes directes o indirectes d'agents biològics que poden tenir incidència sobre la salut humana (com va succeir fa uns anys amb l'episodi de les "vaques boges"). El reglament REACH⁵ representa un primer pas en la direcció de gestionar els riscos dels efectes de les substàncies químiques sobre la salut de les persones i els ecosistemes, malgrat que ha de complementar-se amb noves regulacions que també considerin l'estudi dels efectes combinatoris de diverses substàncies. De forma paral·lela, a tall d'exemple, la promoció del consum de productes amb marca de qualitat ambiental i/o procedents de sistemes d'agricultura ecològica o integrada constitueix una garantia suplementària sobre la qualitat i seguretat alimentària d'aquests productes.

El model de consum és indissociable de l'actitud i responsabilitat individual i col·lectiva de la ciutadania, però també del rol dels agents socioeconòmics i del paper exemplificant que pot exercir l'administració, mitjançant l'aplicació de criteris de compra pública sostenible.

Temes clau

- Rol de la ciutadania i dels patrons de consum (consum responsable)
- Compra sostenible
- Seguretat i qualitat dels productes de consum
- Producció de proximitat i de qualitat
- Serveis per a millorar el consum

Directrius del model

- Promou pautes de consum racional i responsable de béns i serveis basades en criteris de qualitat, seguretat i ecoeficiència del cicle de vida.
- Estimula el consum de productes locals amb marques de qualitat i/o certificacions de qualitat ambiental, producció ecològica, comerç just, etc.
- Aplica polítiques de compra sostenible per part del sector públic en tots els nivells de l'administració i l'execució de les polítiques de govern.
- Consciència i informa a la ciutadania de la importància de les seves decisions en l'adquisició i ús de béns i serveis amb criteris de sostenibilitat.
- Analitza i regula el consum de determinats productes en funció de les seves repercussions sobre la qualitat ambiental del medi i els efectes potencials sobre la salut de les persones.

CATALUNYA CÍVICA, INTEGRADORA, PRÒSPERA I SANA

La sostenibilitat és indissociable dels àmbits ambiental i econòmic, però també del social. Les interrelacions entre aquestes tres dimensions són múltiples i irrenunciables. De fet, no es pot

⁵ Reglament CS 1907/2006 del Parlament europeu i del Consell, de 18 de desembre de 2006, relatiu al registre, l'avaluació i la restricció de les substàncies i preparats químics (REACH)

assolir una veritable sostenibilitat ambiental si no s'avança paral·lelament amb la sostenibilitat social i econòmica. L'aplicació dels principis sostenibilistes al model social comporta facilitar un accés equitatiu als serveis i recursos que fomenti la cohesió social i la igualtat de dones i homes, així com garantir els estàndards de qualitat de vida i benestar amb caràcter inclusiu pels col·lectius més vulnerables i tenint en compte la solidaritat intra i intergeneracional. Malauradament a dia d'avui es constata una davallada conjuntural d'alguns indicadors socials (pobresa, ocupació, accés a l'habitatge...) amb motiu del context de crisi viscut els darrers dos anys. En aquest sentit, esdevé especialment imprescindible que l'assoliment d'estàndards socials elevats constitueixi un element indestruïble per avançar cap a la Catalunya sostenible del 2026.

D'altra banda, la ciutadania demana un entorn segur per tal de garantir el lliure exercici de les seves llibertats i drets, com a base d'una convivència pacífica i democràtica. L'àmbit de la seguretat destaca per la seva transversalitat a l'hora de gestionar la protecció de la ciutadania envers possibles situacions de risc social i ambiental, de desigualtat i de vulnerabilitat.

Cal assolir progressivament una societat socialment inclusiva i que es basi en la solidaritat i la garantia de la qualitat de vida i el benestar del conjunt de la ciutadania. Per això cal impulsar polítiques d'acció social per arribar als estàndards més elevats de la UE. Afavorir la cohesió social, fent especial atenció als col·lectius de població més vulnerables. Garantir l'accés a una educació de qualitat al llarg de la vida per fomentar l'equitat social, la sostenibilitat i l'economia que promogui i es basi en el valor afegit del coneixement. Promoure una societat culta, crítica i participativa amb base a l'increment del nivell d'estudis i a un recolzament ferm per la RDI.

Una societat equitativa i integradora demana un comportament responsable i sostenible de les organitzacions i de les empreses que requereix un canvi de visió mitjançant l'assumpció del compromís de la responsabilitat social corporativa. Això implica l'adopció de polítiques de gestió que integrin les repercussions socials i ambientals de les activitats i que constatin el valor afegit dels béns intangibles. A més, tota iniciativa en aquesta direcció passa indiscutiblement per l'establiment d'una relació i un diàleg amb els diferents grups d'interès, com ara les comunitats locals, els treballadors i treballadores, les administracions o les ONGs. L'administració també exerceix un rol destacat com a agent impulsor i facilitador del diàleg social. En aquest context, cal remarcar la recent aprovació (agost 2009) del Pla de mesures de responsabilitat social de la Generalitat de Catalunya 2009-2012 (RSGENCAT) que té com a missió impulsar el comportament socialment responsable en tots els agents socials, promovent especialment la competitivitat responsable i sostenible en les empreses i organitzacions, inclosa la mateixa Administració pública. El Pla incorpora com a valors promoure, entre d'altres, la sostenibilitat ambiental i energètica, la cooperació per competir, la innovació, el desenvolupament del capital humà, la competitivitat responsable i el compromís social, la internacionalització i la cultura de l'esforç.

L'educació de la ciutadania és igualment un mitjà clau per a dotar a la societat de la capacitat d'adaptació en aquesta transició cap a un model més sostenible de la Catalunya del 2026. Una societat més culta és una societat més crítica i participativa i més flexible a adaptar-se als canvis ja siguin de producció i consum, de mobilitat, o del sistema energètic (per posar uns exemples). La capacitat cultural, científica i tècnica permet la plena integració social i laboral i l'exercici actiu com a ciutadà i ciutadana. En aquest sentit, l'Estratègia aposta per l'aprenentatge permanent al llarg de la vida, tot garantint l'accés equitatiu a la formació i a la qualitat de l'educació.

Cal tenir en compte, però, que la incorporació del nou paradigma sostenibilista a tots els vessants de l'acció humana demana un replantejament a fons de les activitats educatives al llarg de la vida i uns mecanismes efectius d'informació a la població. Ambdós aspectes, educació i informació, aporten coneixement de causa i crític a la persona per tal de capacitar-la per a l'acció. Per aquesta raó, l'Estratègia aposta per la implantació d'un model educatiu, tant en l'ensenyament obligatori com en l'universitari o el no formal, que integri, de forma transversal, les qüestions ambientals i de

sostenibilitat a tots els programes i a totes les activitats. Aquest model, simultàniament, impulsa i consolida una formació ocupacional i continuada, que garanteix la capacitat dels professionals de tots els camps perquè exerceixin la seva tasca amb el menor impacte possible. En aquesta mateixa línia, les accions de promoció cultural, i més concretament la tasca educativa i difusora de la cultura científica i ambiental dels museus, esdevenen fonamentals.

No es pot parlar de model social sostenible sense abordar la salut de les persones com un pilar fonamental. En aquest sentit, esdevé clau una gestió eficient de les demandes socials derivades de l'envelliment poblacional com a factor ineludible de la societat catalana futura i, en conseqüència, una protecció davant aquest increment de situacions de dependència. També cal esmentar que, paral·lelament a una tendència òptima dels indicadors de salut general (taxa de mortalitat, esperança de vida), s'observa una exposició crònica a contaminants o substàncies antropogèniques potencialment tòxiques i/o radiacions que podrien tenir una incidència directa sobre la salut de les persones. Així, estudis epidemiològics constaten un augment en la incidència de malalties respiratòries i cardiovasculars associades a nivells alts de certs tipus de contaminants atmosfèrics. És en aquest punt referent a la gestió dels riscos on es posa de manifest la interacció entre salut i producció ecoeficient i consum responsable. Per aquest motiu són fonamentals les polítiques destinades a la producció neta que minimitzin la introducció de substàncies d'origen antropogènic, potencialment tòxiques o nocives, en el medi.

En un context de món globalitzat cal tenir en compte, a més, les repercussions del nostre model de vida i del nostre sistema econòmic en tercers països i la implicació proactiva en temes de cooperació i desenvolupament sostenible d'aquests països. L'administració, i en concret la Generalitat de Catalunya, pot jugar un paper exemplificador tot incorporant criteris de responsabilitat exterior en l'acció pública.

Temes clau

- Cohesió social
- Qualitat de vida, salut i benestar
- Prevenció de riscos i seguretat
- Globalització
- Informació i comunicació
- Educació
- Igualtat de dones i homes

Directrius del model

- Impulsa polítiques d'acció social per afavorir la cohesió, l'equitat i la igualtat de dones i homes, atorgant especial atenció als col·lectius de població més vulnerables.
- Garanteix l'accés a una educació de qualitat al llarg de la vida per fomentar l'equitat social, la igualtat d'oportunitats, la sostenibilitat i l'economia del coneixement.
- Promou una societat culta, responsable, crítica, participativa i igualitària.
- Garanteix el lliure exercici de drets i llibertats de tothom, com a base d'una convivència pacífica i democràtica.

- Impulsa polítiques i accions per prevenir i minimitzar situacions de risc i gestionar les emergències derivades

CATALUNYA PARTICIPATIVA I AMB UNA ADMINISTRACIÓ PROPERA

La governança és una forma de governar que, en un escenari d'interessos plurals, permet redistribuir els recursos dels actors polítics (públics i privats) per tal de generar estructures de poder més horitzontals a l'hora de prendre decisions col·lectives.

Aquesta definició no solament ens remet a qüestions de democratització en la presa de decisions, sinó també a la possibilitat d'innovació social pel que fa a la construcció d'opcions de progrés o paradigmes nous, com ho és el de la sostenibilitat.

La complicitat i implicació de la ciutadania són fonamentals per a l'assoliment dels objectius que configuren el model sostenible de país pel 2026 establert en aquesta Estratègia. Amb independència dels rols socials o econòmics, la millora d'actituds i comportaments individuals i/o col·lectius genera un efecte global gens menyspreable. La ciutadania constitueix l'element central del canvi sostenibilista i, en conseqüència, ha de rebre la informació i disposar dels mecanismes necessaris per coresponsabilitzar-se de forma proactiva en el canvi sostenibilista.

Al seu torn, el Govern i les administracions públiques tenen una responsabilitat directa i determinant en l'avenç cap a escenaris d'una més gran sostenibilitat. Aquesta responsabilitat s'ha de traduir en polítiques i actuacions de govern concretes, en el fet d'esdevenir un referent exemplaritzant i en el desenvolupament d'un model de bona governança per al desenvolupament sostenible. Els objectius del Govern de la Generalitat de Catalunya en el marc d'aquest model per garantir el desplegament efectiu de l'Estratègia són dos:

- Assumir els compromisos i objectius de la present Estratègia com a referent bàsic en l'acció de govern i vetllar per la seva integració en els plans i programes sectorials que es desenvolupin, així com en la seva implementació efectiva.
- Aprofundir, en el marc d'una governança per a la sostenibilitat, la transparència en la informació, així com la comunicació i la participació dels agents socials, econòmics i de la ciutadania en la presa de decisions.

A banda de la Generalitat de Catalunya, altres nivells de govern tindran també un rol essencial en l'assoliment dels objectius de l'estratègia sostenibilista. El nivell local i supralocal ha destacat pel seu rol proactiu en el desenvolupament d'Agendes 21 i per la difusió a nivell territorial del paradigma sostenibilista. Així doncs, l'encaix institucional entre l'extens treball desenvolupat fins ara pel món local i l'Estratègia serà una de les claus per a una implementació exitosa.

Temes clau:

- Participació dels agents socials i econòmics i de la ciutadania en general.
- Innovació social.
- Encaix institucional de l'Estratègia amb el nivell local i supralocal
- Bona governança per al desenvolupament sostenible.

Directrius del model

En el cas d'aquest eix les directrius del model s'han de basar en els principis d'un model de governança coherent amb l'estratègia sostenibilista; aquests principis són:

- Compromís, que suposa que el Govern ha d'exercir el liderat i ha de ser capaç de determinar principis i prioritats clares a curt, mig i llarg termini, buscant grans acords de país en els grans temes que determinin la sostenibilitat i construir les seves polítiques sobre aquests principis i prioritats.
- Coherència, que implica cercar la coordinació i la coherència interna entre les polítiques i mostrar un alt nivell d'exemplaritat en les accions del Govern cap endins i cap enfora amb un alt nivell d'exemplaritat.
- Persistència, ja que la sostenibilitat és un objectiu de gran abast, que requerirà d'un procés de transició complex, i que requereix no cedir a les pressions d'interessos particulars i curt-terministes.
- Eficàcia, que suposa la capacitat d'obtenir els recursos i el suport públic per posar a la pràctica les polítiques per a la sostenibilitat i generar resultats positius.
- Eficiència, utilitzant els recursos públics de forma responsable, i evitant en la mesura del possible traslladar les càrregues del present cap al futur, en forma de deute públic o d'externalitats no internalitzables (CO₂ a l'atmosfera, contaminació, reducció de la biodiversitat...).
- Intel·ligència, que pressuposa comprendre bé, en la seva integritat, els problemes abans d'actuar, aprendre dels errors i rectificar, i tenir una forta vocació d'innovar en les polítiques i en la gestió, utilitzant tots els recursos cognitius existents en la societat, formals i informals.
- Inclusivitat, que implica un compromís amb què totes les persones i grups puguin ser partícips del benestar generat per la societat, a través de l'accés als béns de consum, als serveis públics, a la cultura i a la participació.
- Participació i proximitat, facilitant l'accés i la trobada amb la ciutadania i fomentant la participació individual i col·lectiva en els diferents nivells de presa de decisions i en la gestió; així com el contacte simple i eficaç amb el territori, a través de la descentralització administrativa i d'un paper reforçat dels municipis.
- Prudència, aplicant sistemàticament el principi de precaució davant nous projectes i polítiques, mesurant-ne bé els seus possibles impactes econòmics, socials i ambientals i procurant la seva reversibilitat.
- Transparència, mostrant la voluntat i la capacitat de comunicar a la ciutadania, de forma clara i intel·ligible, totes aquelles dades i informacions en general que siguin rellevants per conèixer, entendre, controlar i avaluar la seva acció.

3.2 Les implicacions sectorials del model sostenible 2026

La següent matriu evidencia el grau de transversalitat que implica la consecució del model en relació als diferents sectors econòmics, ciutadania (àmbit domèstic) i administració. Aquests sectors es corresponen amb aquells analitzats en els estudis de base de l'Estratègia (vegeu capítol 2).

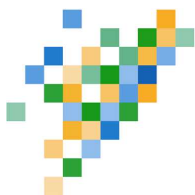
Amb un codi de colors s'indica la magnitud de les interaccions principals: molt alta (en taronja intens), alta (en taronja clar) i mitjana (en groc pàl·lid). Aquesta matriu no esgota totes les interaccions possibles –que al capdavant serien pràcticament totes– però sí en destaca les que es consideren més significatives.

		Sectors								
		Agrari	Construcció i ordenació del territori	Indústria	Sector transport	Turisme	Sistema energètic	Sector comercial	Àmbit domèstic	Administració
MODEL SOSTENIBLE 2026	territorial									
	energètic									
	de mobilitat									
	productiu									
	de consum									
	social									

Cada sector es troba fortament implicat (interacció molt alta) en un o dos eixos del model i, en proporció variable en un o tres més, fet que evidencia la responsabilitat de cada àmbit sectorial en la consecució del model sostenible pel 2026.

Aquesta matriu també posa de relleu la transversalitat intersectorial dels diferents eixos del model –els quals, al seu torn, també estan interrelacionats– atès que l'assoliment de les directrius de cada eix implica diversos sectors en tots els casos.

Per bé que els objectius estratègics que es plantegen són en la majoria dels casos globals, el grau d'implicació de cada sector és variable. En el procés de desplegament de l'Estratègia (a través dels plans d'acció) aquesta diversitat d'implicació dels sectors serà clau en l'efectivitat del procés d'implantació dels instruments corresponents. Entre tant, aquesta diversitat ja ha estat tinguda en compte en la definició del sistema d'avaluació i seguiment de l'Estratègia (bateria d'indicadors) que es descriu en el capítol 7.

4. Visió i missió de l'estratègia

4.1 Visió de l'Estratègia

Catalunya ha de continuar essent un país capdavanter d'Europa en el que, tal i com estableix l'Estatut, totes les persones tinguin dret a viure en un medi sostenible i respectuós amb la salut, a gaudir dels recursos naturals i del paisatge en condicions d'igualtat, i a la protecció envers les diferents formes de contaminació. La sostenibilitat és una condició per a la justícia entre generacions, un imperatiu per a la justícia global i un repte que exigeix mantenir l'equilibri entre els aspectes econòmics, socials i ambientals.

Partint d'aquesta premissa, l'Estratègia per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya és una eina fonamental per orientar l'acció de govern i influir en els comportaments de tota la societat per transitar cap a un nou model de país fonamentat en la sostenibilitat, que ens condueixi cap a un futur pròsper, igualitari i amb qualitat de vida. Els avanços assolits fins al moment actual faciliten les condicions oportunes per poder garantir la realització efectiva i inajornable del canvi a favor de la sostenibilitat.

L'Estratègia té la vocació d'integrar els seus objectius a llarg termini al conjunt de polítiques sectorials per garantir que les decisions a curt i mitjà termini es prenguin sobre la base de la sostenibilitat, i facilitar l'efectivitat d'aquestes polítiques i mesures.

En un context de crisi socioeconòmica com l'actual, l'Estratègia constitueix a més una oportunitat cabdal per afrontar els principals reptes de Catalunya, contribuint a curt termini a aportar solucions innovadores que millorin la ocupació, creien riquesa i com a font de competitivitat de les empreses en un entorn europeu.

4.2 Missió de l'Estratègia

L'Estratègia per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya en l'horitzó 2026 ha d'esdevenir un **full de ruta que fixi els objectius estratègics i instruments clau per tal de garantir la transició de Catalunya** cap a una economia segura, ecoeficient i de baix contingut en carboni, basada en una minimització en el consum de recursos (especialment els no renovables) i dels impactes sobre els ecosistemes i el clima, i en la qual:

- o S'harmonitzi el desenvolupament econòmic amb la millora del benestar i la qualitat de vida dels ciutadans i de les ciutadanes.
- o S'internalitzin els costos ambientals i el valor dels serveis dels ecosistemes i de la biodiversitat.
- o S'asseguri la restauració dels efectes ocasionats pels impactes ambientals i la recuperació del capital natural i la seva funcionalitat.

- o S'assoleixi una veritable integració horitzontal i vertical entre les diferents polítiques sectorials i entre els diferents nivells de govern, respectivament, tot garantint la coherència entre els diversos objectius sectorials.
- o Es garanteixi una participació de la ciutadania en els processos de presa de decisions.
- o S'assoleixi una societat culta, inclusiva i amb igualtat d'oportunitats.

L'Estratègia parteix d'una visió a llarg termini i d'un marc polític d'ampli abast el que garanteix, d'una banda, que esdevingui un eficaç instrument de detecció prèvia de tendències insostenibles a utilitzar com a guia per afrontar les reformes necessàries. De l'altra banda, integrant els seus objectius estratègics en el conjunt de polítiques sectorials, l'Estratègia esdevé un marc de referència intersectorial imprescindible perquè la presa de decisions a curt i a mitjà termini s'integri eficaçment per a la consecució d'uns objectius comuns.

Davant l'evidència de la insostenibilitat de l'actual model social, econòmic i ambiental –i més encara en la conjuntura de crisi econòmica –, l'Estratègia per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya neix amb la finalitat de contribuir de manera decisiva a la transició envers un nou model de país, capdavanter en la integració i aplicació pràctica dels principis sostenibilistes en el model econòmic i social.

L'Estratègia ofereix un horitzó viable d'avanç cap a la sostenibilitat com a factor per a la competitivitat de l'economia catalana i la millora de la qualitat de vida que haurà d'integrar-se en les polítiques sectorials i en els instruments vigents i futurs tant legislatius com de planificació, gestió i administració, a partir d'un consens amb els agents socioeconòmics i la ciutadania en el seu conjunt.

En aquest context, els principis orientadors de l'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya són:

- Respectar la capacitat de càrrega de l'ecosistema i utilitzar-ne els recursos de forma eficient i d'acord amb el principi de precaució.
- Assumir la responsabilitat social i ecològica de la situació actual tenint presents els principis d'equitat i solidaritat intra i intergeneracional.
- Millorar la qualitat de vida de les persones –desacoblant aquest concepte del de creixement econòmic en termes estrictes de PIB– i garantir l'equitat i justícia social.
- Minimitzar l'impacte socioambiental de Catalunya en el món i treballar per la solidaritat i la cooperació internacional en projectes que afavoreixin el desenvolupament humà de forma compatible amb la preservació del medi.
- Assegurar que tant les polítiques del Govern de Catalunya com els seus compromisos internacionals siguin consistents amb les polítiques globals en relació al desenvolupament sostenible.

5. Línies i objectius estratègics pel canvi sostenibilista

En aquest apartat es desenvolupen les línies estratègiques (L.E.) en les quals es despleguen els set eixos presentats en el capítol anterior. Es tracta de les línies que s'identifiquen com a essencials per garantir la transició des de la situació actual al model de Catalunya sostenible pel 2026, ja que són les que introdueixen els canvis estructurals necessaris per conduir eficaçment la transició.

La concreció de cada línia queda garantida a través dels objectius estratègics (O.E.) que defineixen amb precisió uns escenaris de sostenibilitat caracteritzats per un elevat grau d'ambició però amb garanties de viabilitat.

5.1 Línies estratègiques

L'Estratègia queda per tant vertebrada en 15 línies estratègiques, que s'agrupen a continuació segons els eixos dels que emanen:

EIX 1. CATALUNYA, UN TERRITORI AMB CIUTATS I POBLES I GARANTIA DE BIODIVERSITAT

LE 1.1. Matriu territorial diversa i funcional, eficient en l'ús del sòl

Consolidar un model territorial que reforci els nodes urbans, amb criteris de compacitat i complexitat i que minimitzi el consum de sòl.

LE 1.2. . Regeneració i rehabilitació urbana

Regenerar els sòls urbans residencials i industrials i rehabilitar el parc d'habitatges amb criteris de sostenibilitat ambiental i social com a opció preferent envers nous creixements.

LE 1.3. Gestió de l'entorn natural i agrari

Gestionar de forma proactiva i integrada els espais amb valor agrícola, natural i paisatgístic, així com la biodiversitat, a partir de la valorització dels serveis i funcions socioambientals que exerceixen així com de la funció dels sòls agraris de producció d'aliments de qualitat i proximitat.

EIX 2. CATALUNYA, EFICIENT EN L'ÚS DE L'ENERGIA I EN L'ACCIÓ CLIMÀTICA

LE 2.1. Més qualitat de vida amb menys energia

Reorientar el model de consum energètic prioritzant la baixa intensitat energètica i baixa emissió de carboni tot maximitzant l'estalvi i l'eficiència energètica fent front al canvi climàtic.

LE 2.2. Impuls a les fonts d'energia renovables i a la gestió intel·ligent en xarxa.

Incrementar substancialment la generació d'energia renovable, reduint la dependència dels combustibles fòssils i l'emissió de GEH i preparar la xarxa de distribució d'energia elèctrica per a la generació distribuïda.

EIX 3. CATALUNYA ES MOU AMB INTEL·LIGÈNCIA

LE 3.1. Transport sostenible competitiu

Incrementar de forma efectiva la quota modal del transport sostenible de mercaderies i persones per tal de minimitzar els impactes socioambientals i econòmics.

LE 3.2. Gestió intel·ligent de les infraestructures i electrificació del transport

Establir les condicions tècniques i logístiques adequades per garantir un increment determinant de l'electrificació del transport: vehicles elèctrics i transport sobre rails així com l'optimització de les infraestructures existents.

EIX 4. CATALUNYA ECOEFICIENT, COMPETITIVA I INNOVADORA

LE 4.1. Internalització econòmica d'externalitats socioambientals

Internalitzar de forma efectiva les externalitats socioambientals en els balanços dels sectors d'activitat econòmica.

LE 4.2. Ecoeficiència i innovació dels processos productius i desenvolupament de serveis ambientals i socials.

Optimitzar els processos productius i promoure el desenvolupament de nous serveis que minimitzin el consum de recursos i matèries primeres a partir d'estratègies integrades de producte i de l'eco innovació, tot garantint la competitivitat de l'economia catalana.

EIX 5. CATALUNYA CONSUMEIX AMB CRITERI

LE 5.1. Consum racional per a la qualitat de vida

Facilitar canvis culturals a tots els nivells de la societat per transformar els actuals patrons de consum d'acord amb la premissa que cal dissociar el concepte de qualitat de vida del consum de béns i recursos materials.

LE 5.2. Comercialització i compra sostenible

Incrementar significativament les quotes de mercat dels béns i serveis dissenyats i elaborats amb criteris d'ecoeficiència, durabilitat, qualitat i reciclabilitat, així com els mecanismes de compra sostenible i els sistemes per a desmaterialitzar el consum.

EIX 6. CATALUNYA CÍVICA, INTEGRADORA, PRÒSPERA I SANA

LE 6.1. Cohesió social

Establir estratègies d'integració i cohesió social sota els principis d'equitat, igualtat de dones i homes, accés als serveis bàsics i solidaritat intra i intergeneracional, per assegurar i incrementar la qualitat de vida de les persones i del conjunt de la societat.

LE 6.2. Més qualitat ambiental per més salut

Garantir un estàndard alt de qualitat ambiental per tal de minimitzar els riscos i efectes potencials sobre la salut de les persones i els ecosistemes.

LE 6.3. Educació per al coneixement i capacitació per a la sostenibilitat

Promoure una societat responsable i culta i garantir, mitjançant les eines educatives i comunicatives, que adquireixi una visió holística /global i transdisciplinar de la sostenibilitat per tal d'assegurar la corresponsabilitat i orientar a l'acció.

EIX 7. CATALUNYA PARTICIPATIVA I AMB UNA ADMINISTRACIÓ PROPERA

L.E. 7.1. Per una governança més eficient i participativa

Aprofundir en el marc d'una governança per a la sostenibilitat, la transparència en la informació, així com la comunicació i la participació dels agents socials i econòmics, en general, de la ciutadania, en la presa de decisions i en la gestió.

Malgrat l'agrupació de les línies establerta en el paràgraf anterior, és essencial partir de la base que aquestes línies en realitat estarien íntimament relacionades entre elles, així com entre els diferents eixos del model alhora, tal i com es constata en la següent matriu:

	MODEL SOSTENIBLE 2026					
	Territorial	Energètic	Mobilitat	Productiu	Consum	Social
1.1. Ús eficient del sòl	✓		✓			
1.2. Regeneració i rehabilitació urbana	✓		✓			✓
1.3. Gestió de l'entorn natural i agrari	✓			✓		
2.1. Més qualitat de vida amb menys energia		✓		✓	✓	
2.2. Impuls a les renovables i gestió intel·ligent en xarxa		✓				
3.1 Transport sostenible competitiu			✓			✓

	MODEL SOSTENIBLE 2026					
	Territorial	Energètic	Mobilitat	Productiu	Consum	Social
3.2. Electrificació del transport		✓	✓			
4.1. Internalització d'externalitats				✓	✓	
4.2. Ecoeficiència i innovació dels processos productius				✓		
5.1. Consum racional per a la qualitat de vida				✓	✓	✓
5.2. Comercialització i compra sostenible					✓	✓
6.1. Cohesió social	✓					✓
6.2. Qualitat ambiental			✓	✓	✓	✓
6.3. Educació i capacitat per a la sostenibilitat					✓	✓
7.1. Governança eficient i participativa	✓	✓	✓	✓	✓	✓

5.2 Objectius estratègics

En les pàgines següents s'exposen els objectius estratègics, estructurats a partir de les 15 línies estratègiques que ells defineixen i concreten.

No tots els objectius s'han pogut quantificar, bé perquè el seu caràcter no ho permet o, més habitualment perquè no es disposa d'indicadors adequats per a una adequada parametrització. En el cas dels objectius quantificats s'indica el valor numèric que correspon a l'objectiu estratègic, així com la diferència existent en relació a la situació actual per tal que es pugui valorar la magnitud del canvi necessari per assolir-lo.

Tot i que els objectius s'han assignat a una línia estratègica determinada el grau d'interrelació entre les diferents línies determina que, en molts casos, presentin implicacions amb més d'una línia i/o eixos del model (territori, mobilitat, sistema energètic, etc.).

En síntesi, l'Estratègia estableix 90 objectius estratègics, 42 dels quals quantificats. La taula 2 resumeix el número d'objectius en funció de cada línia estratègica. Cal remarcar que el número d'objectius no implica que la línia estratègica sigui més o menys important atès que totes són necessàries per a la consecució del model sostenible 2026.

La internalització d'externalitats (línia estratègica 4.1) constitueix un cas particularment destacable, atès que tot i ser un element central del disseny i implementació de l'Estratègia, la seva formulació en termes d'objectius es canalitza mitjançant un únic objectiu quantificat. És evident, però, que en

sentit ampli, bona part dels altres objectius assignats a altres línies participen del sentit d'aquesta internalització.

Taula 2. Nombre d'objectius estratègics associats a cada línia estratègica

	Objectius estratègics
1.1. Ús eficient del sòl	9
1.2. Regeneració i rehabilitació urbana	5
1.3. Gestió de l'entorn natural i agrari	6
2.1. Més qualitat de vida amb menys energia	6
2.2. Impuls a les renovables i gestió intel·ligent en xarxa	5
3.1 Transport sostenible competitiu	8
3.2. Electrificació del transport	3
4.1. Internalització d'externalitats	4
4.2. Ecoeficiència i innovació dels processos productius	10
5.1. Consum racional per a la qualitat de vida	7
5.2. Comercialització i compra sostenible	6
6.1. Cohesió social	4
6.2. Qualitat ambiental	6
6.3. Educació i capacitació per a la sostenibilitat	7
7.1. Governança eficient i participativa	4
TOTAL	90

A les pàgines següents es descriuen els objectius estratègics quantitatius. També s'adjunten els gràfics resultants dels càlculs de tres escenaris per a cadascun dels indicadors lligats als objectius estratègics corresponents, que són:

- l'escenari tendencial
- l'escenari de referència
- l'escenari de l'Estratègia per al desenvolupament sostenible.

Cal dir que aquests escenaris no descriuen l'evolució del valor de l'indicador al llarg del temps, sinó que només reflecteixen el valor de l'indicador en l'horitzó 2026 en el cas de l'escenari de l'Estratègia per al desenvolupament sostenible i de l'escenari tendencial, i del valor en l'horitzó que determini la referència utilitzada en el cas de l'escenari de referència.

Els objectius estratègics es descriuen a continuació a través dels gràfics que representen els tres escenaris prospectius definits. És fonamental posar de manifest que les línies discontinues representades no descriuen l'evolució del valor de l'indicador al llarg del temps, sinó que assenyalen el seu valor en l'horitzó corresponent.

Per tant, les línies discontinues de cada gràfic són un simple artefacte o recurs gràfic. També cal tenir en compte que només s'ha representat gràficament un únic escenari de referència per a cada indicador, tot i que s'han tingut en compte més d'una referència en els casos en que era requerit.

EIX 1. CATALUNYA, UN TERRITORI AMB CIUTATS I POBLES I GARANTIA DE BIODIVERSITAT

L.E 1.1. Matriu territorial diversa i funcional, eficient en l'ús del sòl

Consolidar un model territorial que reforci els nodes urbans, amb criteris de compacitat i complexitat i que minimitzi el consum de sòl.

Objectius estratègics

- OE 1.1.1. Augmentar la densitat d'habitants en el conjunt del sòl urbà que se situa actualment al voltant de 63 habitants/ha per tal de fer un ús més eficient de l'espai urbanitzat i disminuir la necessitat d'urbanització de més sòl.
- OE 1.1.2. Posar en valor els sòls agrícoles a les estratègies de planificació urbanística, mantenint la superfície de sòl agrari respecte al sòl urbà en una proporció de 6,4, identificant aquells sòls agraris que, atès el seu valor estratègic per a la producció d'aliments, han de quedar exclosos de qualsevol acció de transformació urbanística
- OE 1.1.3 Consolidar una estructura nodal de ciutats i pobles que s'articuli entorn de polaritats que concentrin els creixements i on es donin majors oportunitats per al transport col·lectiu i la mixticitat d'usos.
- OE 1.1.4. Planificar, en paral·lel a la definició de nous creixements, la dotació d'infraestructures i serveis necessaris, així com les mesures de gestió corresponents, per garantir l'eficiència dels subministraments, la prioritització del transport sostenible i la reducció de les distàncies mitjanes de desplaçament.
- OE. 1.1.5 Garantir l'accés adequat als serveis i equipaments bàsics per part de tota la població, així com la qualitat de l'espai públic.
- OE. 1.1.6 Reforçar i potenciar que els sectors d'activitat econòmica (comerç, serveis, indústria compatible) inscrits en la trama urbana consolidada.
- OE.1.1.7 Vetllar perquè el quocient entre la superfície de venda i la superfície ocupada dels grans establiments comercials o establiments que conformen un gran establiment comercial en noves llicències sigui sempre superior a la unitat.
- OE. 1.1.8 Assegurar la permeabilitat de les infraestructures, especialment les viàries i

ferroviàries, per tal de facilitar la connectivitat i minimitzar la fragmentació de la matriu territorial.

OE. 1.1.9 Incrementar la gestió i governança proactiva dels riscos –naturals i antròpics– a nivell de la planificació territorial i sectorial.

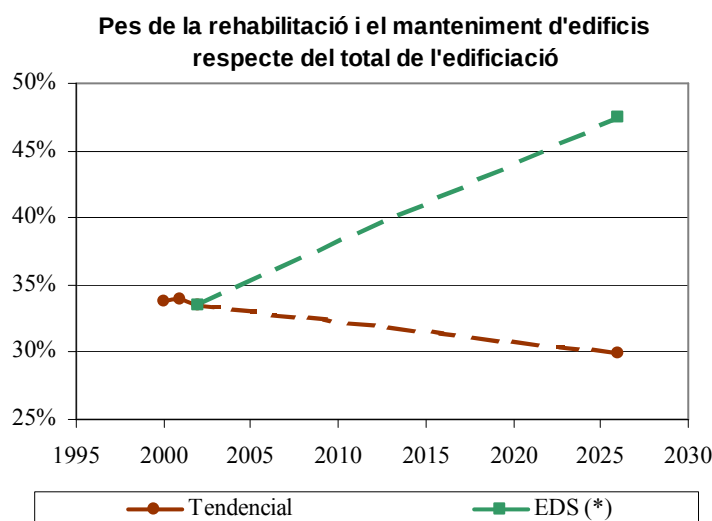
LE 1.2. Regeneració i rehabilitació urbana

Regenerar els sòls urbans residencials i industrials i rehabilitar el parc d'habitatges amb criteris de sostenibilitat ambiental i social com a opció preferent envers nous creixements.

Objectius estratègics

OE 1.2.1. Assolir un pes de la rehabilitació i el manteniment d'edificis del 47% respecte del total de l'edificació.

➤ Implica incrementar en tretze punts percentuals el pes actual (34% el 2002).

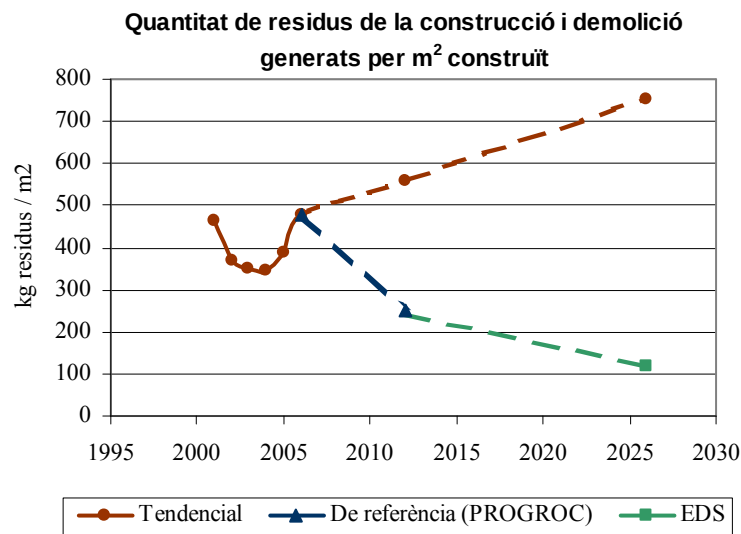

6

OE. 1.2.2 Limitar la generació de residus de la construcció i la demolició a 120 kg per m² construït.

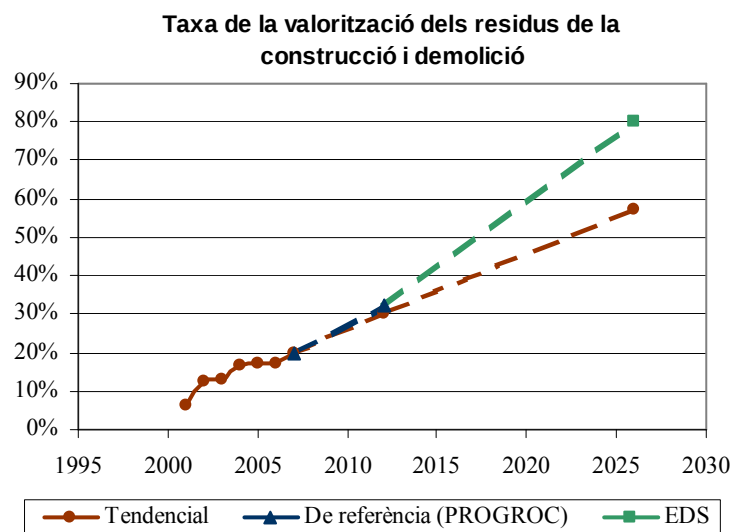
➤ Implica reduir un 75% la taxa de generació actual (480 kg/m² el 2006).

⁶ (*) EDS que es refereix a l'escenari de l'Estratègia per al Desenvolupament Sostenible

OE 1.2.3 Assolir una taxa de valorització dels residus de la construcció i demolició del 80%.

➤ *Implica quadruplicar la taxa actual (20% el 2007).*

OE 1.2.4 Incorporar els mecanismes necessaris per tal que les rehabilitacions apliquin obligatòriament criteris d'ecoeficiència (ponts tèrmics, aïllaments, sistemes de climatització, etc.).

OE 1.2.5. Reforçar o incorporar l'establiment de criteris d'ecoeficiència en tots els sectors d'activitat econòmica (indústria, comerç, serveis, etc.).

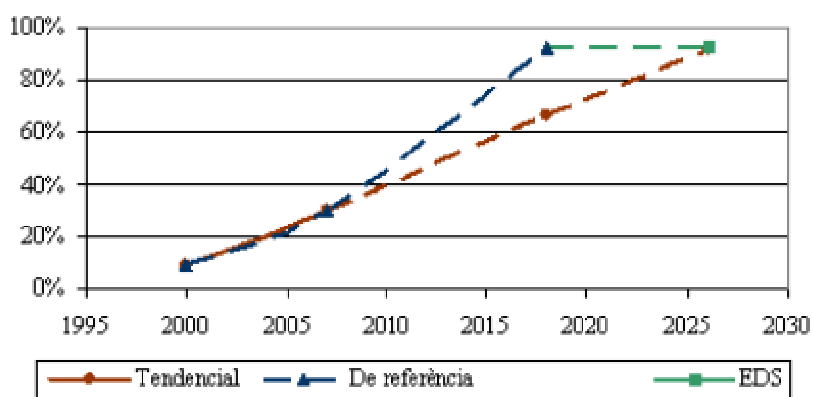
LE 1.3. Gestió de l'entorn natural i agrari

Gestionar de forma proactiva i integrada els espais amb valor agrícola i natural, així com la biodiversitat, a partir de la valorització dels serveis i funcions socioambientals que exerceixen així com de la funció dels sòls agraris de producció d'aliments de qualitat i proximitat.

Objectius estratègics

OE 1.3.1 Assolir un 92% de superfície forestal gestionada respecte del total (tenint en compte que el valor al 2007 era del 30%).

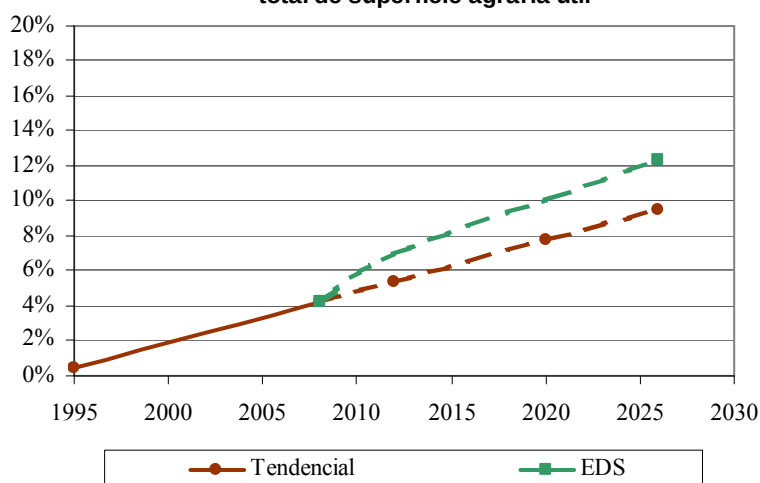
Superfície forestal gestionada respecte del total

OE 1.3.2 Assolir un 12% de superfície agrícola de conreus ecològics respecte el total de superfície agrícola.

➤ Implica multiplicar per tres el percentatge actual (4% el 2008).

Superfície en producció agrària ecològica respecte el total de superfície agrària útil

OE 1.3.3	Vetllar pel manteniment de l'activitat agrària en el territori com a element imprescindible per a la producció d'aliments de qualitat i de proximitat i en la gestió del sòl no urbanitzable, tot establint un nou model socioeconòmic pel sector en el qual es comptabilitzin també, i contraprestin, els serveis socioambientals que exerceix el sector.
OE 1.3.4	Incrementar els instruments de gestió efectiva del sòl no urbanitzable per tal de garantir la conservació de la biodiversitat i la qualitat paisatgística i completar el desplegament de plans de gestió dels espais naturals protegits.
OE 1.3.5	Reforçar el sistema d'àrees protegides de Catalunya i dotar de gestió bàsica tots els espais naturals protegits. Aconseguir que el 70% de la superfície d'espais naturals protegits tingui un alt nivell de gestió. S'entén per alt nivell de gestió el que tenen els parcs nacionals, parcs naturals i altres espais naturals protegits que compten amb un òrgan específic de gestió ➤ <i>Actualment hi ha 31 espais amb alt nivell de gestió (un 39 % de la superfície total protegida).</i>
OE 1.3.6	Garantir la conservació de la fauna i la flora autòctones i la recuperació de les espècies amenaçades, aprovant i aplicant plans de conservació, maneig i recuperació, garantint la conservació dels hàbitats on viuen. Per aconseguir-ho cal garantir que Catalunya mantingui el 60% de la seva superfície coberta per hàbitats naturals i seminaturals. Són hàbitats naturals i seminaturals tots els del Catàleg d'hàbitats de Catalunya excepte els camps i conreus intensius i de regadiu, plantacions arbòries, àrees urbanes, urbanitzades i industrials, etc. (codis 81a fins a 90). ➤ <i>Actualment la superfície d'hàbitats naturals i seminaturals és del 60,74%.</i>

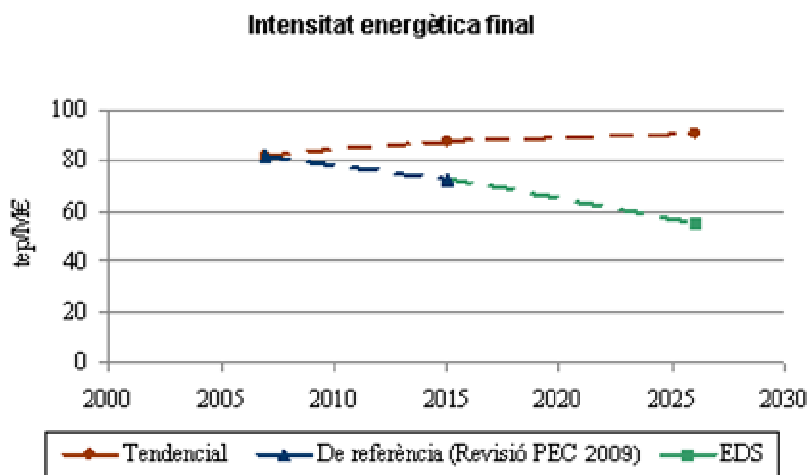
EIX 2. CATALUNYA, EFICIENT EN L'ÚS DE L'ENERGIA I EN L'ACCIÓ CLIMÀTICA

LE 2.1. Més qualitat de vida amb menys energia

Reorientar el model de consum energètic prioritzant la baixa intensitat energètica i baixa emissió de carboni tot maximitzant l'estalvi i l'eficiència energètica fent front al canvi climàtic

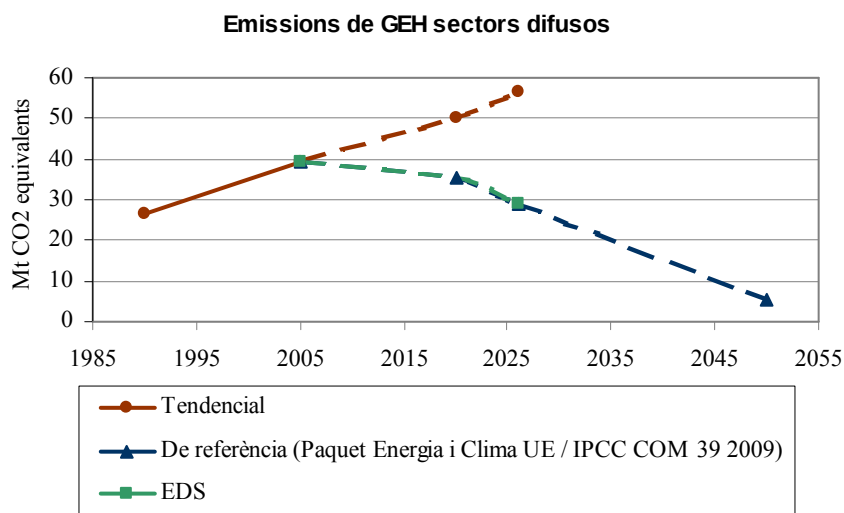
Objectius estratègics

OE 2.1.1	Assolir una intensitat energètica final de 55 tep/M€. ➤ <i>Implica reduir un 33% la intensitat energètica final respecte el valor actual 81,6 tep/M€ el 2007 (Val a dir que les previsions de l'evolució del PIB calculades en l'Estratègia són diferents a les del Pla d'Energia de Catalunya, D'altra banda, les xifres del Pla d'Energia de Catalunya s'han calculat amb preus del 2000 i les de l'Estratègia amb preus del 2008, per això els valors absoluts de les intensitats energètiques difereixen)</i>
----------	--

OE 2.1.2. Limitar les emissions globals de GEH per part dels sectors difusos a 29.200 kt de CO₂ eq.

- *Implica reduir un 25,5% les emissions globals per part dels sectors difusos respecte les comptabilitzades el 2005 (39.162 kt CO₂ eq. el 2005)*

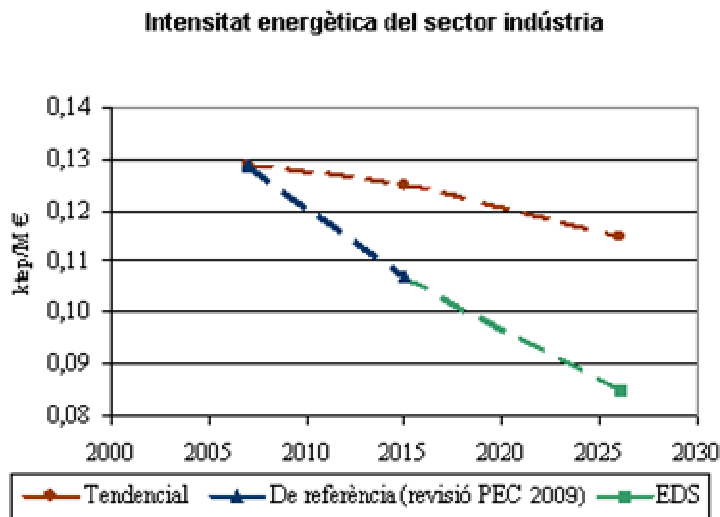

OE 2.1.3 Assolir un consum d'energia final d'entre 13.770 ktep i 15.000 ktep anuals amb els subobjectius sectorials següents:

OE 2.1.3a Limitar el consum d'energia final del sector industrial a 85 tep per M€ de PIB industrial.

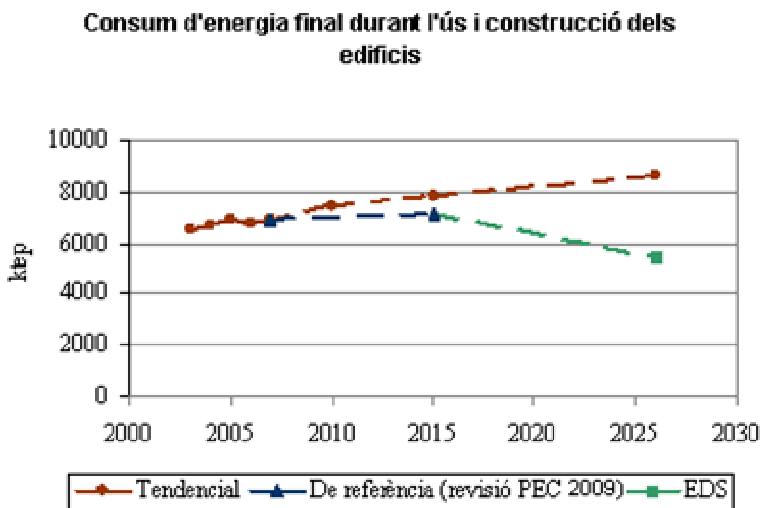
- *Implica reduir un 33% la intensitat energètica respecte el valor actual, 128 tep/M€ el 2007 (Val a dir que les previsions de l'evolució del PIB calculades en l'Estratègia són diferents a les del Pla d'Energia de Catalunya, D'altra banda, les xifres del Pla d'Energia de Catalunya s'han calculat amb preus del 2000 i les de*

(l'Estratègia amb preus del 2008, per això els valors absoluts de les intensitats energètiques difereixen)

OE 2.1.3b Limitar el consum anual d'energia dels edificis (residencials i de serveis) a 5.400 ktep, considerant tant la seva construcció com el seu ús.

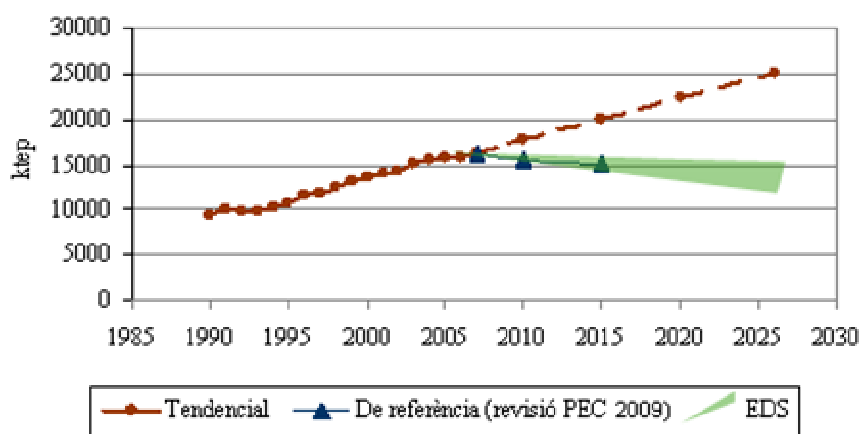
- Implica reduir aproximadament un 22% el valor actual (6.900 ktep el 2007).

OE 2.1.3c Assolir un consum energètic màxim de 50 kWh/m² any en els edificis de nova construcció.

- Implica disminuir el consum d'energia final entre un 7% i un 15% (16.200 ktep el 2007).

Consum energia final

LE 2.2. Impuls a les fonts d'energia renovables i a la gestió intel·ligent en xarxa.

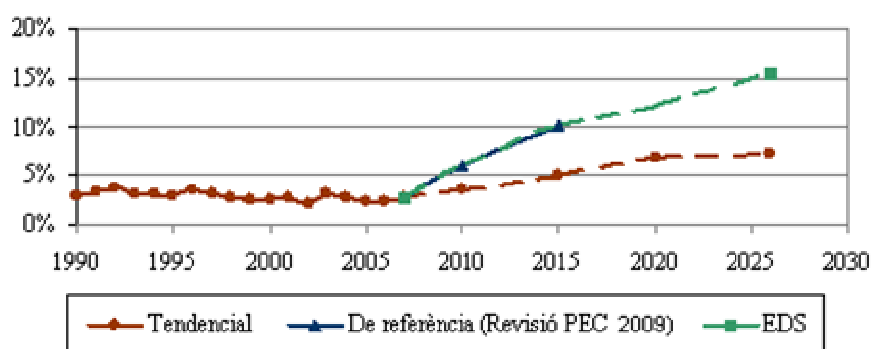
Incrementar substancialment la generació d'energia renovable, reduint la dependència dels combustibles fòssils i l'emissió de GEH i preparar la xarxa de distribució d'energia elèctrica per a la generació distribuïda.

Objectius estratègics

OE 2.2.1 Assolir un 15,8% de quota de renovables en el consum d'energia primària.

- *Implica multiplicar per més de cinc la significació actual de les renovables (2,8% el 2007).*

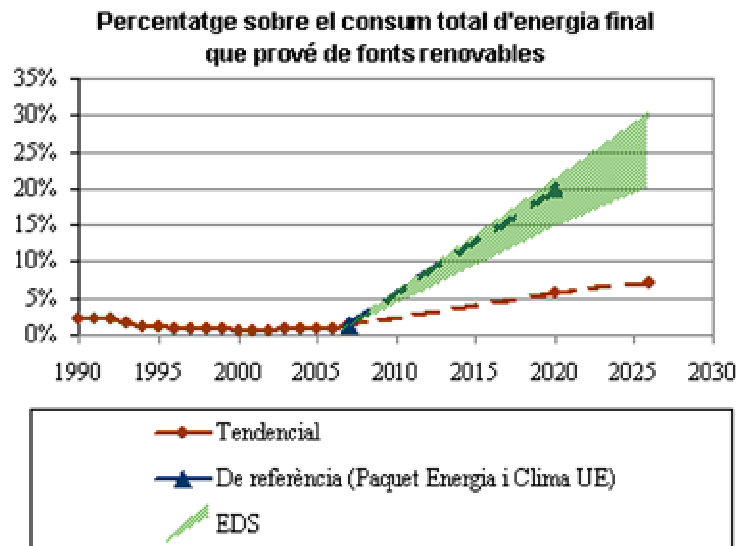
Percentatge sobre el consum total d'energia primària que prové de fonts renovables

OE 2.2.2 Assolir entre un 20% i 30% de quota de renovables en el consum brut d'energia final.

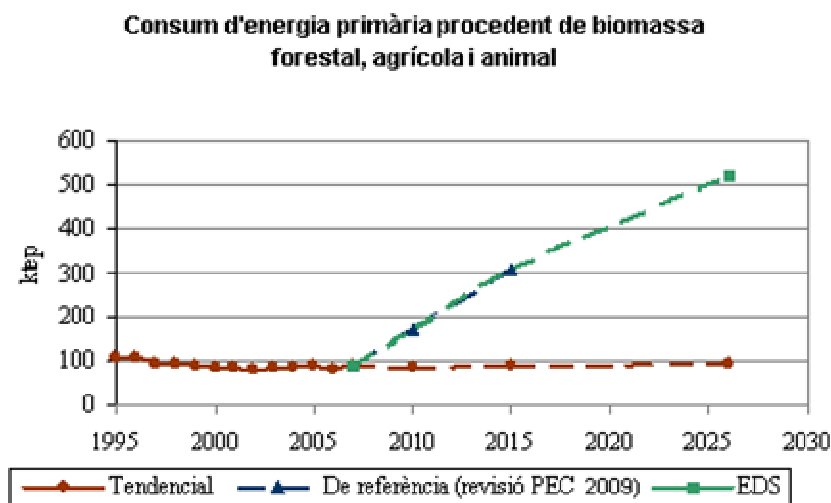
- *Implica multiplicar aproximadament entre cinc i vuit la significació actual de les*

renovables (3,6% el 2007).

OE 2.2.3 Assolir un consum d'energia primària procedent de biomassa forestal, agrícola i animal de 520 ktep.

- *Implica multiplicar gairebé per sis el consum respecte el valor actual (89 ktep el 2007).*

OE 2.2.4 Desenvolupar i promoure la recerca, el desenvolupament i la innovació en l'àmbit de les renovables amb especial atenció a l'energia eòlica marina de profunditat i a l'increment de l'eficiència de l'energia solar.

OE 2.2.5 Millorar la qualitat i estructura de la xarxa de distribució d'energia elèctrica, així com la gestió de la demanda elèctrica per a poder maximitzar la capacitat d'integració de fonts energètiques distribuïdes i per a la gestió intel·ligent (*smart grids*).

EIX 3. CATALUNYA ES MOU AMB INTEL·LIGÈNCIA

LE 3.1. Transport sostenible competitiu

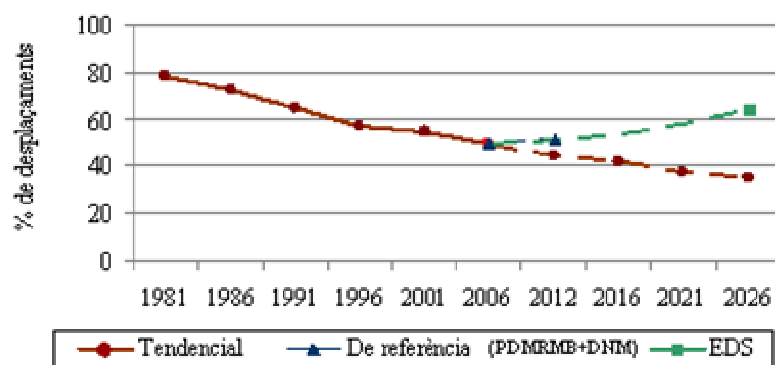
Incrementar de forma efectiva la quota modal de transport sostenible de mercaderies i persones per tal de minimitzar els impactes socioambientals i econòmics.

Objectius estratègics

OE 3.1.1 Assolir una quota modal de mobilitat sostenible en dia feiner del 64% en els desplaçaments per treball i del 71% en el conjunt dels desplaçaments quotidians.

- *Implica un increment de 15 i 12 punts percentuals en cada cas respecte el valor actual (49% i 59% el 2006 respectivament).*

Quota modal sostenible de la mobilitat ocupacional en dies feiners

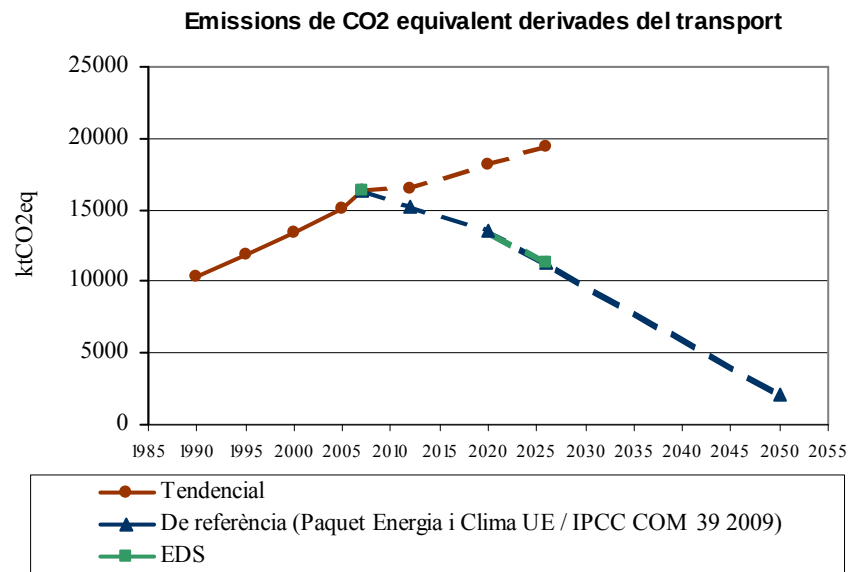

OE 3.1.1a Facilitar l'accés amb modes de transport sostenible als sectors d'activitat econòmica allunyats de les trames urbanes.

OE 3.1.2b Promoure el comerç de proximitat, inscrit en la trama urbana consolidada.

OE 3.1.2 Limitar les emissions de GEH derivades del transport fins a 11.250 kt equivalents de CO₂

- *Implica reduir les emissions de GEH derivades del transport en un 31% respecte les comptabilitzades el 2007 (16.315 kt equivalents de CO₂ el 2007).*

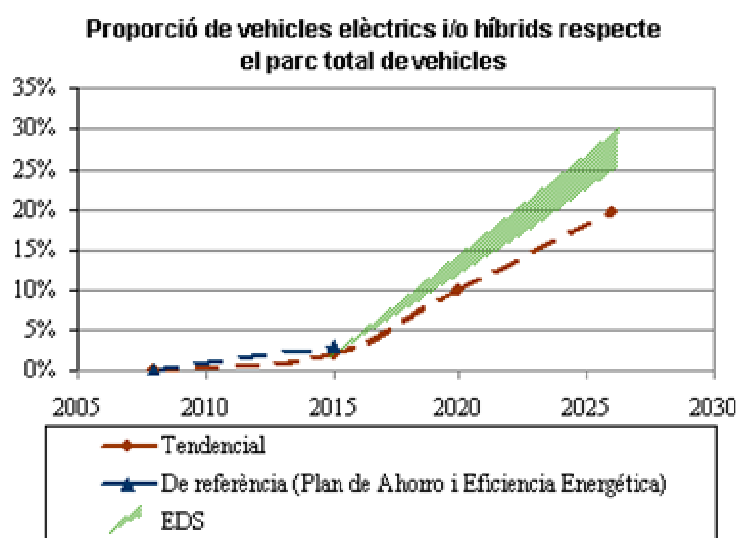
- OE 3.1.3 Reduir al màxim els accidents de trànsit a Catalunya.
- OE 3.1.4 Reduir al màxim els costos directes i indirectes del transport, en especial els derivats del temps esmerçat, la contaminació atmosfèrica, la contaminació acústica i l'ocupació de l'espai públic.
- OE 3.1.5 Fomentar una mobilitat més sostenible en els desplaçaments turístics.
- OE 3.1.6 Reduir les necessitats de mobilitat laboral implantant fórmules com el teletreball.

LE 3.2. Gestió intel·ligent de les infraestructures i electrificació del transport

Establir les condicions tècniques i logístiques adequades per garantir un increment determinant de l'electrificació del transport: vehicles elèctrics i transport sobre rails així com l'optimització de les infraestructures existents.

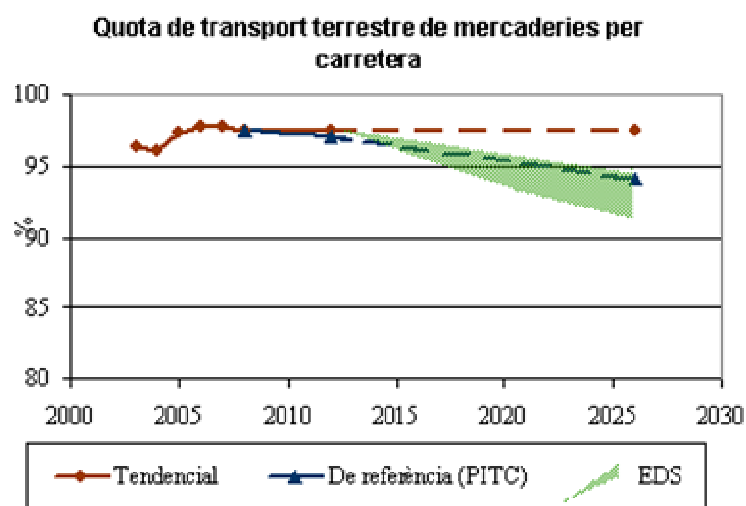
Objectius estratègics

- OE 3.2.1 Assolir una penetració entre un 25% i 30% de vehicles elèctrics (inclosos híbrids) del parc de vehicles.
- *Implica un canvi molt substancial, respecte la situació actual en la qual la proporció de vehicles elèctrics és del 0,01%.*

OE 3.2.2 Assolir una quota de mobilitat ferroviària de mercaderies del 6-10%, el que implica revertir la tendència d'augment de la quota de transport terrestre de mercaderies per carretera, mantinguda durant els darrers anys.

- *Tenint en compte que pel 2008 la quota de transport de mercaderies per carretera era del 97%, el compliment de l'objectiu estratègic esmentat permetria reduir aquest indicador a quotes al voltant del 90-94% pel 2026.*

OE 3.2.3 Assolir que el màxim nombre d'infraestructures incorporin sistemes de gestió intel·ligent per a la millora de la fluïdesa, la reducció d'accidents i la reducció de la contaminació atmosfèrica.

EIX 4. CATALUNYA ECOEFICIENT, COMPETITIVA I INNOVADORA

LE 4.1. Internalització econòmica d'externalitats socioambientals

Internalitzar de forma efectiva les externalitats socioambientals en els balanços dels sectors d'activitat econòmica.

Objectius estratègics

- OE 4.1.1 Aprofundir en un mètode de càlcul de les externalitats vinculat a aquesta Estratègia que permeti realitzar anàlisis sectorials per tal d'avaluar els costos indirectes i tenir-los en consideració en el balanç econòmic que incorpori una anàlisi cost-benefici i la valorització del patrimoni natural i el deute ambiental. Desenvolupar un programa estadístic adient.
- OE 4.1.2 Desenvolupar un índex complementari al PIB que avaluï les externalitats en consonància al que es desenvolupi a escala europea i tal i com es reflecteix a la revisió de l'Estratègia de Lisboa .
- OE 4.1.3 Reduir com a mínim un 18% les externalitats socioambientals de l'economia catalana respecte al 2008. Incorporar les externalitats socioambientals dels diversos sectors productius en els balanços econòmics i establir les estratègies i millores tècniques adequades per minimitzar-les. Aquest objectiu serà especialment revisable en funció dels resultats de la millora metodològica dels dos anteriors.
- OE 4.1.4 Reconèixer els béns i serveis ambientals dels ecosistemes, i incorporar-ne els beneficis a l'actual sistema impositiu.

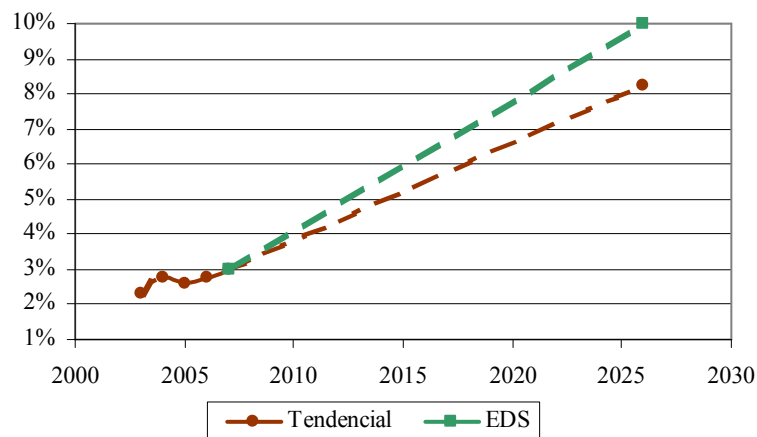
LE 4.2. Ecoeficiència i innovació dels processos productius i desenvolupament de serveis ambientals i socials.

Optimitzar els processos productius i promoure el desenvolupament de nous serveis que minimitzin el consum de recursos i matèries primeres a partir d'estratègies integrades de producte i de l'ecoinnovació, tot garantint la competitivitat de l'economia catalana.

Objectius estratègics

- OE 4.2.1 Assolir una quota del 10% de població ocupada a la indústria en activitats d'alt valor afegit.
 - *Implica més que triplicar l'ocupació en aquest tipus d'activitats respecte el valor actual (3% el 2007).*

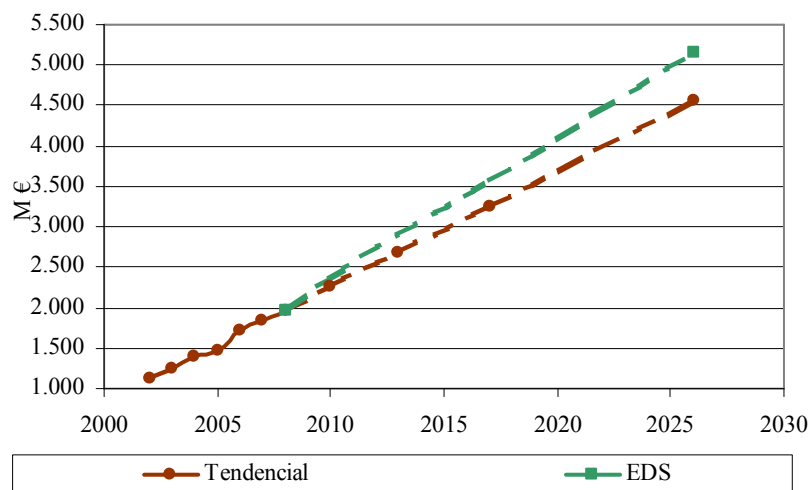
**Població ocupada en activitats industrials d'alt
valor afegit respecte del total de població ocupada
en el sector indústria**

OE 4.2.2. Assolir un volum de despesa en recerca i desenvolupament al sector industrial superior als 5.000 M€.

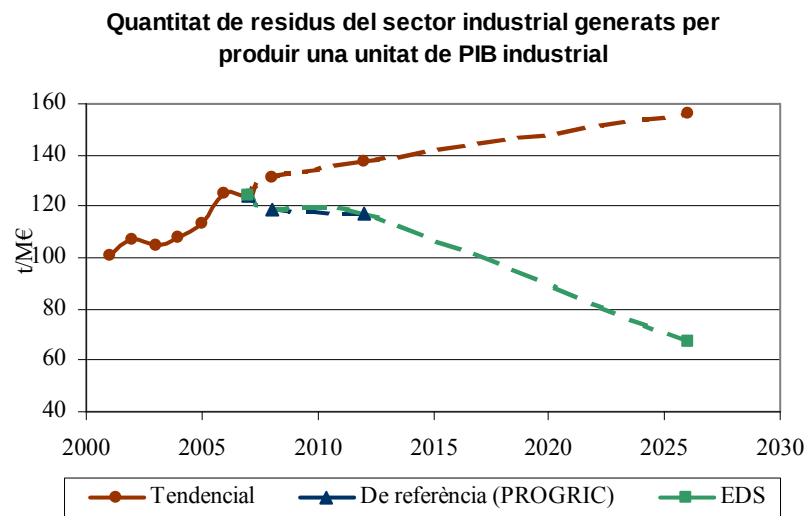
➤ *Implica gairebé triplicar el volum de despesa actual (1.830 M€ el 2007).*

Despesa industrial en R+D

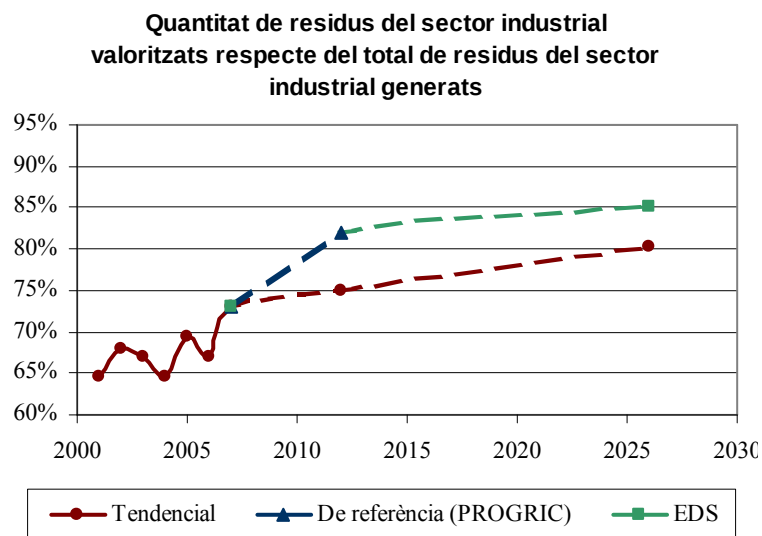
OE 4.2.3 Limitar la generació de residus industrials a 67 t de residus per M€ de PIB industrial.

➤ *Implica reduir un 46% la intensitat de generació actual (124 t/M€ el 2007)*

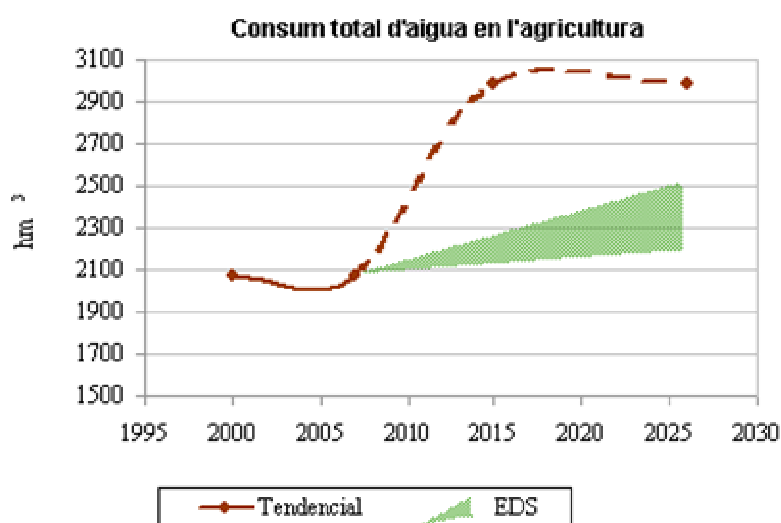

OE 4.2.4 Assolir la valorització del 85% dels residus industrials generats.

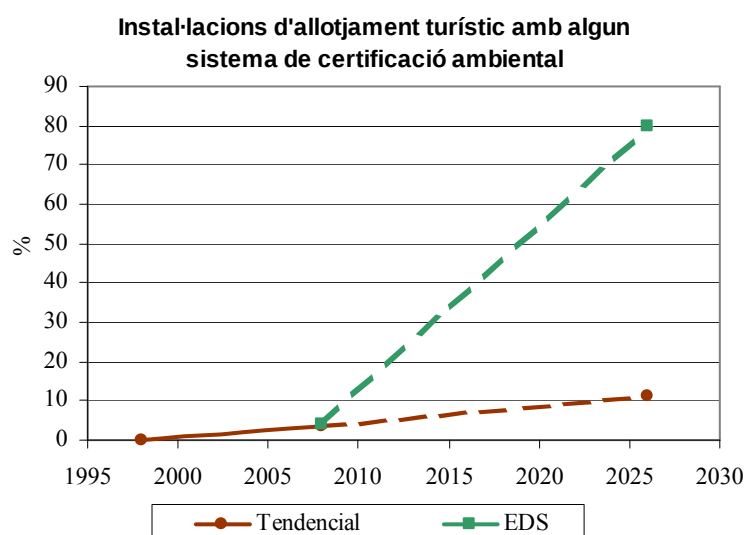
- Implica incrementar en dotze punts la taxa actual (73% el 2007).

OE 4.2.5 Limitar, mitjançant l'increment de l'eficiència, el creixement de consum d'aigua per part de l'agricultura a 2.200-2.500 hm³ anuals.

- OE 4.2.6 Impulsar la reutilització de l'aigua per part dels sectors econòmics i, en particular, per part de la indústria i l'agricultura.
- OE 4.2.7 Promoure clústers industrials basats en l'aplicació del concepte d'ecologia industrial.
- OE 4.2.8 Reformular el model turístic amb criteris de qualitat, eficiència sostenibilista, extensificació i reequilibri en el territori i temporal (desestacionalització) de l'oferta, així com d'adaptació als nous contextos climàtics i socioeconòmics.
- Assolir que el 80% dels allotjaments turístics disposi de certificació ambiental.
 - Implica multiplicar per vint el percentatge actual (un 4% el 2008).

- OE 4.2.9 Incrementar la quota de població ocupada en serveis energètics, ambientals i d'atenció a la persona i intensius de coneixement.

OE 4.2.10 Promoure i incentivar la recerca, el desenvolupament i la innovació en els àmbits de l'energia, el canvi climàtic, l'aigua, construcció sostenible, producció i consum sostenibles, patrimoni natural, etc., com a garantia de competitivitat.

EIX 5. CATALUNYA CONSUMEIX AMB CRITERI

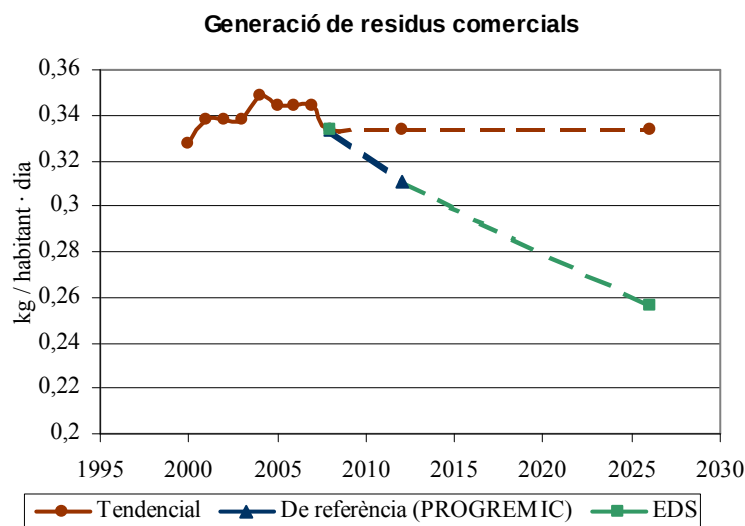
LE 5.1. Consum racional per a la qualitat de vida

Facilitar canvis culturals a tots els nivells de la societat per transformar els actuals patrons de consum d'acord amb la premissa que cal dissociar el concepte de qualitat de vida del consum de béns i recursos materials

Objectius estratègics

OE 5.1.1 Reduir la generació de residus comercials per càpita a 0,26 kg/hab·dia.

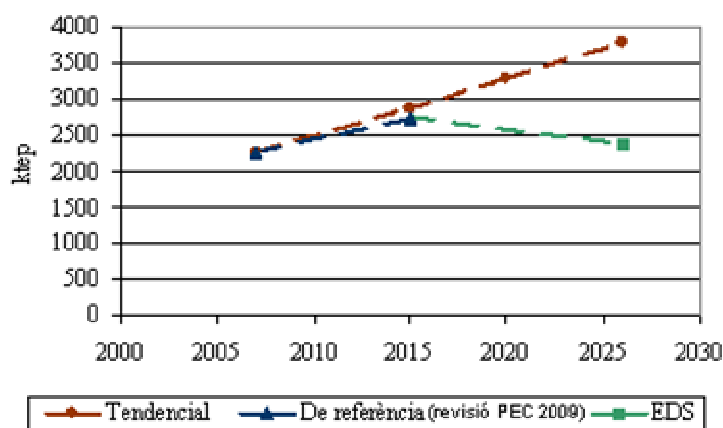
- Implica reduir un 20% la taxa actual (0,33 kg/hab·dia el 2008).

OE 5.1.2 Limitar el consum energètic domèstic, mitjançant l'estalvi i l'eficiència, a 2.378 ktep.

- Implica augmentar només un 5% el valor actual (2.260 ktep el 2007).

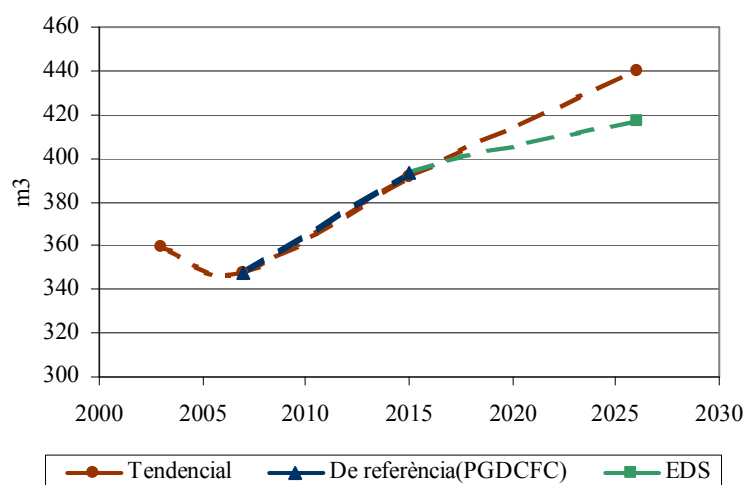
Consum d'energia del sector domèstic

OE 5.1.3 Limitar l'increment del consum d'aigua domèstic als 417 hm³ anuals.

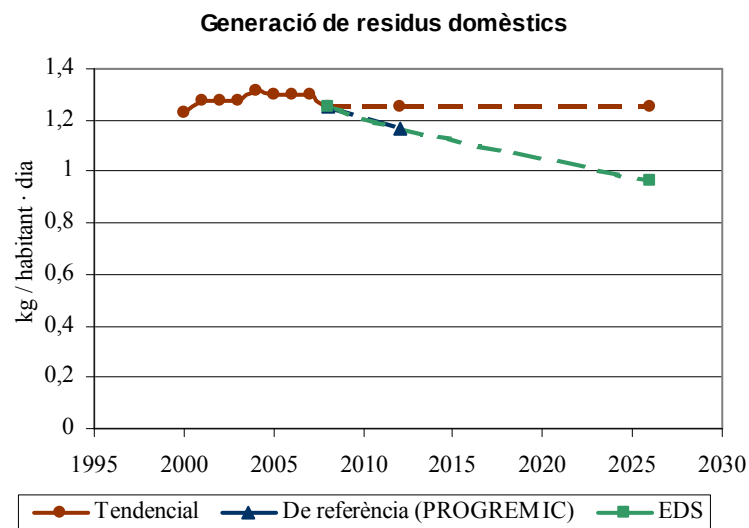
- Implica limitar l'increment en un 20% respecte al valor actual (348 hm³ el 2007).

Consum d'aigua del sector domèstic

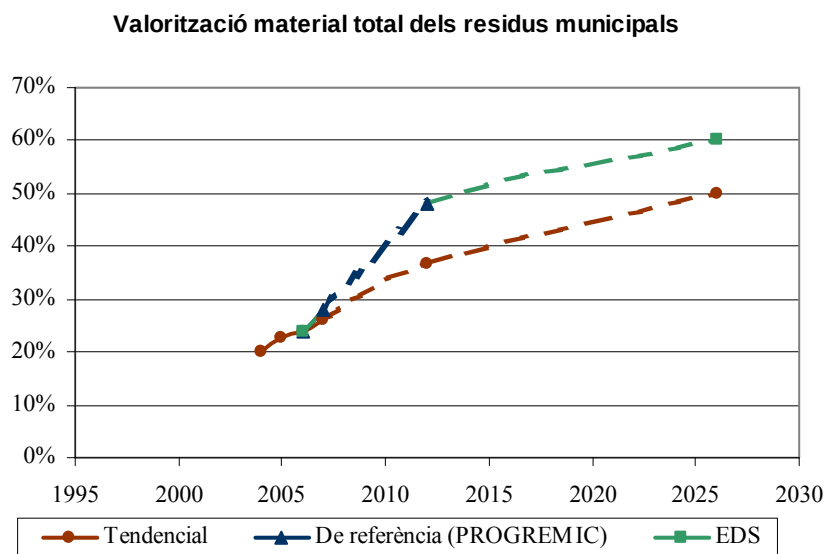
OE 5.1.4 Reduir la generació per càpita de residus domèstics a 0,97 kg/hab·dia.

- Implica reduir un 23% la generació per càpita de residus domèstics actual (1,26 kg/hab·dia el 2008).

OE 5.1.5 Assolir una taxa del 60% de valorització material dels residus municipals.

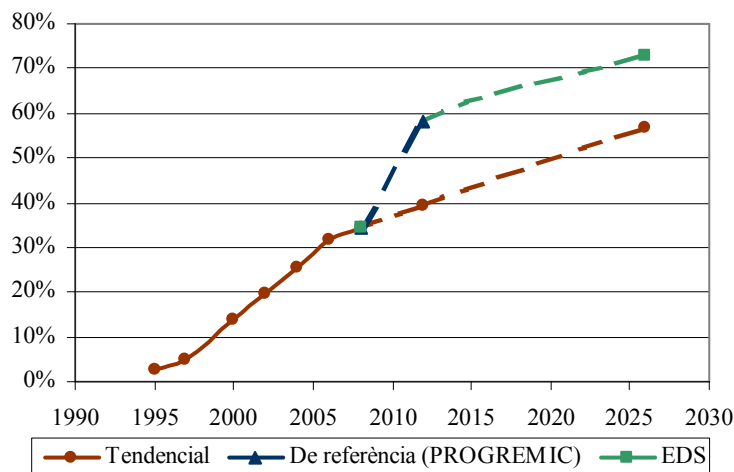
- *Implica incrementar dues vegades i mitja la taxa actual (24% el 2006).*

OE 5.1.6 Assolir una taxa del 73 % de recollida selectiva bruta dels residus municipals.

- *Implica més que duplicar la taxa actual (34% el 2008).*

Recollida selectiva bruta dels residus municipals

OE 5.1.7 Reforçar la sensibilització de la ciutadania respecte les conseqüències socials i ambientals dels seus hàbits de consum a escala local i global.

LE 5.2. Comercialització i compra sostenible

Incrementar significativament les quotes de mercat dels béns i serveis dissenyats i elaborats amb criteris d'ecoeficiència, durabilitat, qualitat i reciclabilitat, així com els mecanismes de compra sostenible i els sistemes per a desmaterialitzar el consum.

Objectius estratègics

OE 5.2.1 Apostar per un canvi de model productiu que faciliti la disminució del consum, de l'extracció de materials de l'entorn natural i de les importacions, inclòs el transport de mercaderies.

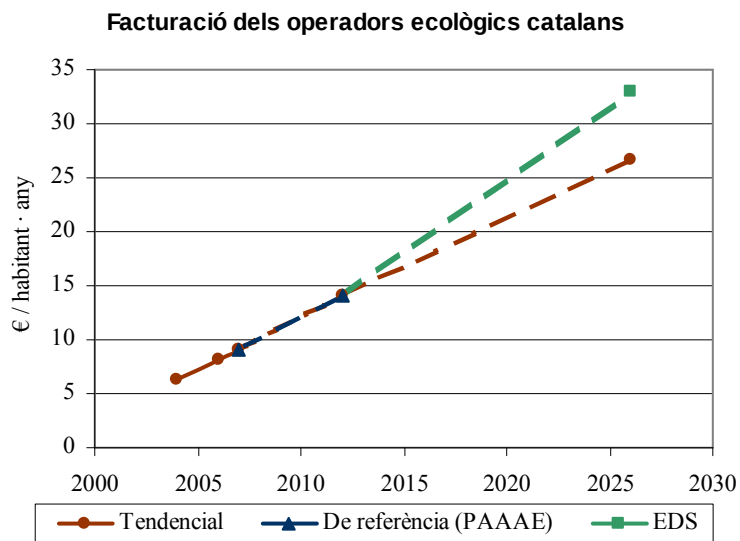
- *Implica una reducció de la intensitat de consum de materials domèstics (CMD), de manera que es facilita el desacoblament entre el consum de recursos i el creixement econòmic (CMD/PIB).*

OE 5.2.2 Assolir un 100 % de compra pública verda pels sectors proposats en la comunicació de la Comissió al Parlament europeu Com (2008)400.

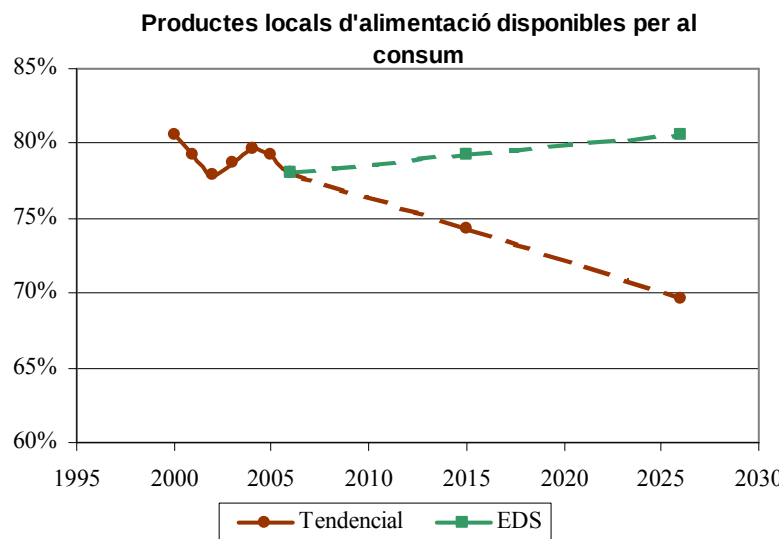
OE 5.2.3 Fomentar el consum de productes locals i el comerç de proximitat.

OE 5.2.3a Augmentar la facturació anual dels operadors ecològics catalans per habitant, fins assolir al voltant dels 30 €/ habitant·any.

- Implica augmentar la facturació 3-4 vegades respecte els nivells actuals.

OE 5.2.3b Augmentar la presència de productes locals per a l'alimentació en els comerços (valor actual 78% dels productes disponibles per al consum).

OE 5.2.4 Incrementar la informació en l'etiquetatge dels productes de consum en relació al seu origen, composició, processat i impacte ambiental.

EIX 6. CATALUNYA CÍVICA, INTEGRADORA, PRÒSPERA I SANA

LE 6.1. Cohesió social

Establir estratègies d'integració i cohesió social sota els principis d'equitat, igualtat de dones i homes, accés als serveis bàsics i solidaritat intra i intergeneracional, per assegurar i incrementar la qualitat de vida de les persones i del conjunt de la societat.

Objectius estratègics

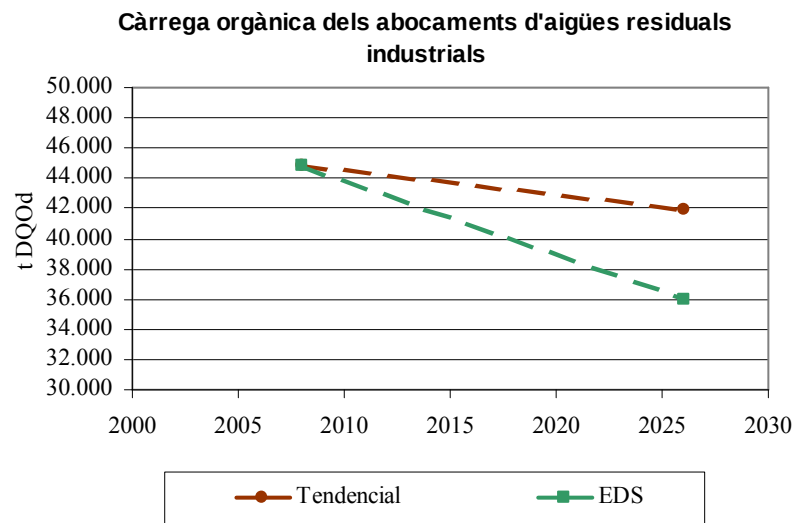
- OE 6.1.1 Vetllar per l'accés equitatiu i de proximitat de la ciutadania a serveis, equipaments, atenent als beneficis socials i ambientals que això comporta.
- OE 6.1.2 Combatre la pobresa i el risc d'exclusió social entre els col·lectius més desfavorits.
- OE 6.1.3 Millorar l'eficàcia i la qualitat de la cooperació al desenvolupament promovent el respecte integral, la consolidació dels drets humans, l'enfortiment del teixit social i la sostenibilitat en la seva triple dimensió social, econòmica i ambiental, tot limitant els impactes que el nostre model socioeconòmic representa en aquests països.
- OE 6.1.4 Incrementar el nombre d'empreses adherides a sistemes de responsabilitat social corporativa.

LE 6.2. Més qualitat ambiental per més salut

Garantir un estàndard alt de qualitat ambiental per tal de minimitzar els riscos i efectes potencials sobre la salut de les persones i els ecosistemes.

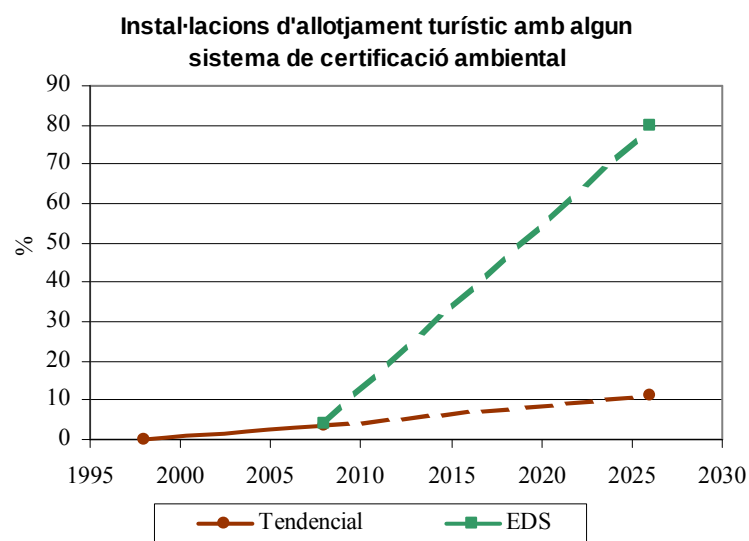
Objectius estratègics

- OE 6.2.1 Aconseguir que el 100% de les estacions de Xarxa de Vigilància i Previsió de la Contaminació Atmosfèrica no superin el valor límit anual de $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ per a les PM10 i per al NO₂, fixat pel Reial decret 1073/2002 i la Directiva Europea 08/50/CE.
 - *Pel que fa al NO₂, l'any 2008 el 71% de les estacions de trànsit complien la normativa, mentre que en el cas de les estacions industrials el valor era ja del 100%.*
 - *Pel que fa al PM10, l'any 2008 el 70% de les estacions de trànsit i també de les industrials complien la normativa.*
- OE 6.2.2 Contribuir a assolir una bona qualitat del medi atmosfèric, de manera que l'Índex Català de Qualitat de l'Aire (ICQA) mostri per a totes les estacions valors bons de qualitat d'aire, és a dir, per sobre de 50, ja siguin satisfactoris ($50 \leq \text{ICQA} < 75$) o excel·lents ($75 \leq \text{ICQA} \leq 100$).
- OE 6.2.3 Limitar la càrrega orgànica abocada anualment en les aigües residuals industrials per sota de les 36.000 t DQOd.
 - *Implica reduir un 20% la càrrega orgànica abocada respecte el valor actual (gairebé 45.000 tDQOd el 2008).*

OE 6.2.4 Assolir que el 100% de les platges més turístiques i freqüentades de Catalunya (215 segons l'ACA) disposin d'una certificació ambiental.

➤ Implica multiplicar per cinc el percentatge actual (20% el 2009).

OE 6.2.5 Reduir la població exposada a nivells de contaminació acústica superiors a 65 dBA.

OE 6.2.6 Contribuir a assolir un bon estat ecològic de totes les masses d'aigua superficials i subterrànies en el context previst en la Directiva marc de l'aigua i, especialment, en relació als nitrats.

LE 6.3. Educació per al coneixement i capacitació per a la sostenibilitat

Promoure una societat responsable i culta i garantir, mitjançant les eines educatives i comunicatives, que tinguí una visió holística/global i complexa de la sostenibilitat per tal d'assegurar la corresponsabilitat i orientar a l'acció.

Objectius estratègics

- OE 6.3.1 Assolir que el 100% dels centres educatius, integrin –en base a processos de participació– l'educació per a la sostenibilitat en el seu Projecte Educatiu de Centre (PEC) i en la Programació Anual del Centre (PAC).
- A tall d'exemple, es podria avaluar mitjançant el nombre d'escoles adherides a la Xarxa d'Escoles per a la Sostenibilitat de Catalunya (XESC). Això implicaria augmentar significativament el nombre d'escoles adherides a la XESC (19% el 2009).
- OE 6.3.2 Assolir que les titulacions universitàries de grau, i les de postgrau amb major incidència, de les universitats de Catalunya, estiguin ambientalitzades mitjançant processos de participació, interacció social i transdisciplinarietat, i garanteixin la competència professional en sostenibilitat.
- OE 6.3.3 Aconseguir que tots els mitjans de comunicació donin a conèixer la informació ambiental rellevant i contribueixin a la capacitació ciutadana per a l'acció.
- OE 6.3.4 Potenciar l'ús de canals de comunicació per posar a disposició de la ciutadania informació rellevant sobre les problemàtiques socioambientals que li facilitin la comprensió i la indueixin a participar en la formulació i aplicació de les solucions.
- OE 6.3.5 Incorporar la informació i l'educació per a la sostenibilitat com a instruments de coresponsabilització i capacitació per a la ciutadania en els programes i plans de l'Administració pública, així com en els programes educatius de les entitats.
- OE 6.3.6 Assolir que la totalitat dels sectors d'activitat (públics i privats) amb una incidència més gran en l'estat del medi disposin d'un pla de formació contínua que garanteixi la capacitació dels professionals i les professionals que hi treballen per minimitzar l'impacte en l'entorn.
- OE 6.3.7 Impulsar i consolidar línies específiques de recerca en diferents àmbits de l'educació per a la sostenibilitat en les quals col·laborin universitats, centres de recerca, entitats i centres educatius.

EIX 7. CATALUNYA PARTICIPATIVA I AMB UNA ADMINISTRACIÓ PROPERA

L.E 7.1. Per una governança més eficient i participativa

Aprofundir en el marc d'una governança per a la sostenibilitat, la transparència en la informació, així com en la comunicació i la participació dels agents socials i econòmics i, en general, de la ciutadania en la presa de decisions i en la gestió.

Objectius estratègics

- O.E. 7.1.1. Garantir i facilitar la participació activa dels agents socials i econòmics i de la ciutadania

en la presa de decisions i en la gestió; així com la seva participació i corresponsabilització en la definició d'una societat més sostenible en el marc de les entitats i col·lectius amb què s'organitza la societat civil, el funcionament de les quals exemplifiqui també l'aplicació de criteris de sostenibilitat.

O.E. 7.1.2. Assegurar l'accés a la informació per garantir la transparència, establint mecanismes efectius per posar a disposició de la ciutadania la informació rellevant sobre les problemàtiques socioambientals que els faciliti la comprensió i els indueixi a participar en la seva resolució.

O.E. 7.1.3. Desplegar estratègies de coordinació amb els ens locals i supralocals per tal de garantir l'assoliment dels objectius sostenibilistes a nivell territorial.

O.E. 7.1.4. Aprofundir en el desenvolupament i aplicació dels principis de bona governança per al desenvolupament sostenible.

5.3 Els beneficis econòmics del model sostenible 2026

5.3.1. Els beneficis econòmics del model sostenible 2026

L'escenari de l'Estratègia per a l'horitzó 2026 té –a banda de les enormes implicacions socioambientals positives que suposa– una repercussió molt notable en termes econòmics i, en particular, en relació a la reducció de les externalitats negatives (vegeu 1.2 *El marc conceptual*).

Els treballs tècnics que han servit de base per l'elaboració de l'Estratègia han permès identificar diferents externalitats associades als principals impactes derivats de les diagnosi i fer-ne una estimació d'algunes de les més significatives avaluades pels diferents sectors econòmics i per l'àmbit domèstic.

Per dur a terme aquests càlculs s'han utilitzat metodologies que es basen en múltiples aproximacions: costos induïts, costos de protecció, prevenció, i control, costos de les mesures correctores, preferències revelades, valoració contingent, preferències reals, preferències declarades, compensacions legals, etc. L'ús de cadascuna d'elles s'ha fet després d'una anàlisi pormenoritzada de la seva idoneïtat, adaptabilitat a Catalunya així com en funció de les dades disponibles⁷.

La taula següent destaca els principals temes que s'han abordat en aquesta primera aproximació al càlcul d'externalitats i la seva relació amb els àmbits sectorials analitzats en els treballs previs de l'Estratègia. Les caselles marcades corresponen a les interseccions per a les quals s'ha pogut fer un càlcul monetaritzat de les externalitats.

⁷ Metodologies validades amb la consultora britànica Metroeconomica, dirigida pel Dr. Anil Markandya.

		Agricultura	Construcció i territori	Indústria	Sistema energètic	Transport	Turisme	Comerç	Domèstic
Territori	Consum de sòl								
	Patrimoni natural i agrari								
Fluxos ambientals	Canvi climàtic								
	Aigua								
	Residus								
Aspectes socioeconòmics	Salut								
	Accidentalitat (laboral i trànsit)								
	Producció i consum sostenibles								
	Activitat econòmica								

Cal matisar, però, diverses circumstàncies pel que fa a la metodologia de càlcul:

- S'han calculat aquelles externalitats per a les quals es disposa d'una metodologia fiable, contrastada i que es pugui aplicar a la realitat catalana. Això implica que les xifres obtingudes representen uns valors mínims, i que aquest estudi no exhaurix l'avaluació de les externalitats sinó que, ben al contrari, inicia un procés susceptible d'anar-se ampliant en el futur.
- No totes les interseccions s'han pogut analitzar amb la mateixa intensitat. Així, mentre que alguns àmbits temàtics i sectors (com el canvi climàtic o el transport) s'han pogut avaluar de forma molt sòlida i completa, en d'altres casos (com podria ser el turisme) l'avaluació realitzada ha estat molt parcial per manca de dades desagregades o de metodologies específiques. Cal destacar però que, en alguns casos, com l'esmentat del turisme, algunes externalitats han quedat incloses en d'altres àmbits sectorials.

Finalment, assenyalar que s'han calculat externalitats, majoritàriament negatives, derivades d'una desena d'àmbits diferents, agrupats en les tres categories de la matriu original: territori, fluxos ambientals i àmbit socioeconòmic. Les externalitats que s'han calculat s'expressen a continuació, agrupades en funció de les tres categories de la matriu inicial:

Àmbit territorial

- *Consum de sòl per urbanització i infraestructures*: s'ha inclòs l'externalitat negativa derivada de la pèrdua de funcions ambientals del sòl (natural o agrícola) preexistent.
- *Patrimoni natural i agrari*: s'han calculat les externalitats positives degudes a la valoració que fa la població dels espais naturals i agraris. També inclou externalitats negatives derivades de l'impacte de determinades activitats sobre aquests ecosistemes (com l'ús excessiu de fertilitzants i plaguicides).

Fluxos ambientals

- *Balanç d'emissions i fixació de CO₂*: inclou l'externalitat negativa derivada del balanç anual desfavorable d'emissions respecte la fixació per part dels boscos a escala catalana. No inclou l'efecte d'emmagatzematge a llarg termini dels boscos atès que, tot i constituir amb diferència la partida més significativa, es manté relativament constant en el temps i distorsionaria l'avaluació global de les externalitats.
- *Consum d'aigua per part dels sectors econòmics i del sector residencial*: s'han considerat les externalitats negatives derivades de la disminució en quantitat o qualitat del recurs.
- *Gestió de residus*: s'han tingut en compte les externalitats negatives derivades dels costos externs que comporta la gestió dels residus.

Àmbit socioeconòmic

- *Qualitat atmosfèrica i salut*: s'han calculat les externalitats negatives per a la salut derivades de concentracions de contaminants a l'aire ja siguin produïts per les activitats econòmiques o per la mobilitat.
- *Accidents laborals i de trànsit*: inclou les externalitats negatives derivades dels costos indirectes que comporten les taxes d'accidentalitat laboral i les derivades de la mobilitat.
- *Producció i consum sostenibles*: externalitat positiva obtinguda gràcies a la incorporació de millores en el model productiu. En concret s'ha avaluat en relació al sector primari i d'acord amb l'aplicació d'un model d'agricultura ecològica i la reducció d'externalitats negatives provocades per l'ús d'agroquímics.
- *Generació d'energia*: externalitats negatives de la generació d'energia sobre d'altres vectors o activitats (canvi climàtic, salut, producció agrícola, biodiversitat, etc.).
- *Incidència de la qualitat ambiental de les platges sobre el turisme*: externalitats positives sobre el sector turístic obtingudes gràcies a la disponibilitat l'existència de platges amb bandera blava.

Tot i que el nombre d'externalitats avaluable podria ser molt superior, s'han pogut analitzar les s'han considerat més significatives i respecte a les quals es disposava de metodologies d'anàlisi validades a nivell europeu, així com les obtingudes a partir de dades fiables i desglossades a nivell català. Per tant, tot i que aquest estudi no incorpori totes les partides possibles, constitueix una primera aproximació molt vàlida que permet comparar en termes relatius les grans partides, així com els escenaris temporals (és a dir la situació actual respecte la de 2026).

A mesura que es consolidin noves metodologies de càlcul i es disposi de totes les dades necessàries, aquesta avaluació de les externalitats es podrà fer extensiva a més àmbits i podrà incorporar aspectes vinculats a d'altres externalitats ambientals, així com externalitats de caire social o econòmic.

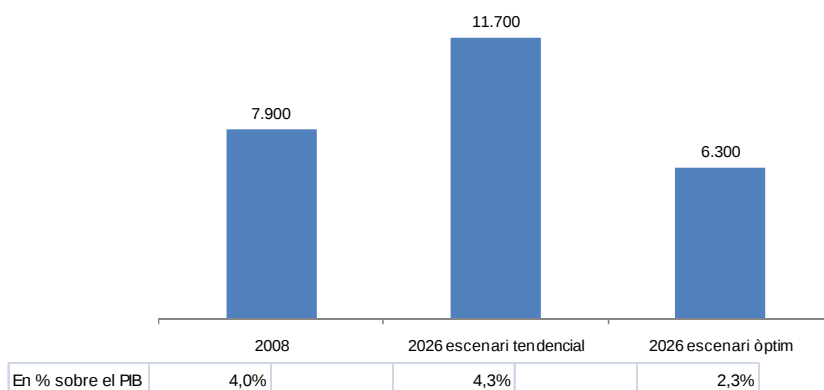
Una vegada més es posa de manifest com el compliment dels objectius de l'Estratègia repercuteix en la millora de la qualitat ambiental i de la qualitat de vida de la ciutadania. En efecte la consecució dels objectius de l'Estratègia comporta un ampli ventall de beneficis, tant a nivell social com econòmic, en concepte d'estalvi per no haver d'aplicar mesures correctores o compensatòries –per exemple, en relació al canvi climàtic– que caldria dur a terme en un model de país menys

sostenible. Així, per exemple, l'escenari energètic que estableix l'Estratègia no tan sols redueix emissions de GEH (i, per tant, les externalitats directes en relació a aquest tema) sinó que comporta múltiples millores en suficiència energètica i en generació distribuïda, en l'electrificació del transport, etc., totes elles amb implicacions econòmiques i socials evidents.

Tenint en compte les observacions realitzades pel que fa a l'abast de la metodologia de càlcul, l'anàlisi d'externalitats realitzat en el marc de l'Estratègia permet concloure el següent:

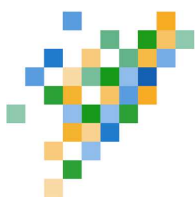
Taula 3: Estimació de les externalitats negatives a Catalunya (en M€)

Situació actual i prospectiva 2026.

- Les externalitats negatives del model socioeconòmic actual (2008) s'han estimat en uns 7.900 M€, xifra que representa un 4% del PIB català.
- L'extrapolació d'aquestes externalitats en l'horitzó 2026, d'acord amb les tendències actuals, comportaria incrementar aquestes externalitats fins a uns 11.700 M€ (pràcticament un 50% d'increment), tot i que en termes relatius (respecte el PIB) l'augment seria més discret, passant a representar un 4,3% del PIB del 2026.
- Per contra, la consecució dels objectius sostenibilistes que estableix l'Estratègia pel 2026 representaria reduir les externalitats negatives a uns 6.300 M€ el 2026 (Pràcticament un 50% que en l'escenari tendencial), xifra que representa un 2,3% respecte el PIB 2026. Per tant, es redueix notablement la seva significació relativa respecte el PIB.
- Aquestes xifres corresponen a un sol any, el 2026. Per tant, cal considerar que la reducció d'externalitats negatives en l'escenari de l'Estratègia es donarà també en els anys intermedis entre el 2008 i el 2026. Fent un càlcul basat en una evolució lineal, l'escenari sostenibilista comporta una reducció acumulada de les externalitats negatives de 50.000 milions d'€ fins el 2026, respecte l'escenari tendencial.
- Les partides negatives més significatives que s'han pogut avaluar corresponen al canvi climàtic, el consum de sòl i l'accidentalitat (laboral i de trànsit), mentre que les externalitats positives més importants han estat les relatives a les funcions ambientals dels hàbitats.

Tot i les limitacions metodològiques de l'avaluació d'externalitats realitzada –i assumint que el seu valor real serà clarament superior– els resultats obtinguts són coherents, en termes relatius, amb els obtinguts en estudis similars.

6. Instruments pel canvi sostenible

6.1. Plans i programes vigents

Els plans i programes sectorials vigents constitueixen instruments fonamentals per garantir el compliment de l'Estratègia. Per aquest motiu, la seva anàlisi esdevé prioritària al llarg de la fase de desplegament i seguiment de l'Estratègia.

Els plans actuals, o en curs d'elaboració, tenen vigències que oscil·len entre el 2010 i el 2027, però en la majoria de casos treballen en relació a horitzons temporals intermedis (2012, 2015), la qual cosa implica que hauran de ser revisats molt abans del 2026.

Serà, per tant, a través de les successives revisions d'aquestes figures sectorials de planificació quan s'hauran de contemplar les directrius generals i els objectius concrets de l'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya, en allò que els hi pertoqui en cada cas. D'aquesta manera, aquest procés esdevé un eficaç instrument per facilitar la incorporació efectiva de les directrius de l'Estratègia en les polítiques de govern i per garantir l'assignació dels recursos pressupostaris necessaris per a la seva implementació.

El nombre de plans i programes a considerar és molt extens. De fet, qualsevol pla o programa – econòmic, social o ambiental– hauria de recollir la seva aportació per assolir els objectius de l'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya en la mesura que li pertoqui i justificar les decisions adoptades en el marc de l'Estratègia. Amb tot, existeixen un seguit de plans i programes vigents vinculats a les esferes territorial i de sostenibilitat particularment concernits per l'Estratègia, que s'exposen a continuació a títol d'exemple (i, en cap cas, sense l'ànim de ser considerats una relació exhaustiva de la totalitat de plans actuals):

- Pla territorial general de Catalunya
- Plans territorials parcials corresponents als set àmbits territorials definits: Alt Pirineu i Aran, Terres de Ponent, Comarques centrals, Comarques gironines, Regió Metropolitana de Barcelona, Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre
- Plans directors urbanístics
- Figures de planejament urbanístic municipal (POUM, plans parcials, ...)
- Pla de l'energia de Catalunya 2006-2015
- Plans d'eficiència i estalvi energètic
- Pla marc de mitigació del canvi climàtic i pla d'adaptació
- Pla d'Infraestructures de Transport de Catalunya 2006-2026
- Pla de ports de Catalunya. Pla d'aeroports, aeròdroms i heliports de Catalunya (2009-2015)
- Pla de Transports de Viatgers de Catalunya 2008-2012
- Pla del Sistema Logístic Català 2003-2026

- Pla Director d'Infraestructures de la Regió Metropolitana 2001-2010
- Plans Directors de Mobilitat dels diferents àmbits funcionals (Regió Metropolitana de Barcelona, Camp de Tarragona, Terres de l'Ebre, Ponent, Comarques Gironines, Catalunya Central i Alt Pirineu i Aran)
- Pacte Nacional per a les Infraestructures
- Plans de mobilitat de polígons industrials, universitats, etc.
- Pla de gestió del districte de conca fluvial de Catalunya (en informació pública)
- Programa d'estalvi d'aigua en el proveïment urbà
- Programa de sanejament d'aigües residuals urbanes 2005 (PSARU)
- Programa de sanejament d'aigües residuals industrials 2003 (PSARI)
- Programa de reutilització d'aigua a Catalunya 2008
- Pla sectorial d'abastament d'aigua de Catalunya 2007-2025
- Pla d'acció per a la gestió de residus municipals a Catalunya 2005-2012
- Programa de gestió de residus municipals a Catalunya 2007-2012 (PROGREMIC)
- Pla territorial sectorial infraestructures de gestió de residus municipals a Catalunya 2007-2012
- Programa de gestió de residus de la construcció a Catalunya 2007-2012 (PROGROC)
- Programa de gestió de residus industrials a Catalunya 2007-2012 (PROGRIC)
- Pla de Desenvolupament Rural
- Pla de gestió de dejeccions ramaderes
- Pla d'acció per a l'alimentació i l'agricultura ecològiques 2008-2012
- Pla de Regadius de Catalunya (2008-2020)
- Plans d'ús públic, de gestió i de protecció a tots els espais d'interès natural
- Pla de Recerca i Innovació 2010-2013 (com a desplegament del Pacte Nacional per a la Recerca i la Innovació de Catalunya), en procés d'aprovació
- Pacte Nacional per l'Habitatge 2007-2016
- Pla per al dret a l'habitatge, 2009-2012
- Pla de Salut de Catalunya a l'horitzó del 2010
- Pla interdepartamental de Salut Pública
- Pla de Seguretat Alimentària de Catalunya 2007-2010
- Pla per a la millora de la Qualitat de l'Aire a la RMB

- Pla d'aprofitament energètic de la biomassa forestal 2008-2010
- Acord estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana 2008-2011
- Pla Estratègic de Serveis Socials de Catalunya
- Pla de polítiques de dones del Govern de la Generalitat de Catalunya 2008-2011
- Pla d'actuació de les polítiques de joventut 2008-2011
- Programació territorial dels recursos d'atenció social especialitzada i domiciliària a Catalunya de l'ICASS 2008-2012
- Pla Director d'Infància i l'Adolescència (2009 – 2012)
- Pla Director de Formació (2008 – 2010)
- Programa Escoles Verdes
- Pla Director de Suport al Tercer Sector (2008 – 2010)
- Pla d'acció per a la Inclusió i Cohesió Social a Catalunya 2010-2013
- Plans d'actuació local en matèria de serveis socials PALMSS 2009 - 2010
- Pla de Política Industrial (en fase d'elaboració)
- Pla General d'Ocupació de Catalunya
- Acord de mesures per a l'ocupació juvenil a Catalunya 2009-2012
- Pla general de seguretat de Catalunya (2008-2011)
- Pla Director de Cooperació al Desenvolupament
- Pla d'actuació en matèria d'acció exterior del Govern
- Pla de seguretat viària (2008-2010)
- Programa de Joc Responsable
- Pla Interdepartamental de Participació Ciutadana (2008-2010)
- Pla d'Equipaments Culturals de Catalunya 2009-2019
- Pla de mesures de responsabilitat social de la Generalitat de Catalunya 2009-2012
- Estratègia integrada per aplicació del Reglament CE 1907/2006 del Parlament europeu i del Consell, de 18 de desembre de 2009, relatiu al registre, l'avaluació i la restricció de les substàncies i preparats químics (REACH)

6.2. Nous instruments

Per possibilitar el ple compliment de l'Estratègia és evident que també caldrà promoure l'elaboració de nous instruments, entesos com a mecanismes o eines a desenvolupar i implementar per avançar envers l'assoliment dels objectius estratègics exposats en el capítol precedent.

Però aquests nous instruments, juntament amb les mesures i actuacions prioritàries que se'n deriven, seran identificats en el moment d'elaborar el Pla d'Acció de l'Estratègia (vegeu capítol 7 de Desplegament i Avaluació).

Aquests instruments –necessàriament interrelacionats i amb capacitat d'establir múltiples sinèrgies– es poden tipificar en les sis categories següents:

- de planificació
- de gestió
- econòmics, fiscals i financers
- legislatius
- socials
- de coordinació interadministrativa

En les pàgines següents s'exposen les característiques i rellevància de cadascun d'aquests tipus d'instruments i s'exemplifiquen amb algunes propostes concretes, obtingudes a partir de la síntesi de les nombroses aportacions rebudes arran del procés participatiu exposat en el punt 1.4. i en l'annex I. Al web de l'Estratègia es pot consultar el detall de totes les propostes concretes realitzades dins del marc del procés participatiu, informació que ha estat de gran utilitat per a l'elaboració de l'Estratègia.

És important interpretar aquests exemples d'instruments com a propostes inicials, a considerar en el moment de redactar el Pla d'Acció, que esdevindrà una peça clau del desplegament de l'Estratègia.

6.2.1. Instruments de planificació

Els instruments de planificació fan referència, com ja s'ha esmentat, a tots aquells plans i programes sectorials –en relació al territori, la mobilitat, l'energia, l'aigua, els residus, etc.– que s'elaboren amb previsions a curt i mitjà termini. També inclourien els instruments de prospectiva, de caràcter estratègic, i amb previsions temporals de mitja i llarg termini.

Exemples de nous instruments de planificació:

- Instruments de planificació urbanística que integrin el sòl no urbanitzable en els mecanismes de gestió.
- Instruments de planificació urbanística que facilitin l'ecoeficiència o la baixa emissió en la ciutat construïda.

- Plans de desenvolupament turístic sostenible, que afavoreixin la diversificació, la mobilitat sostenible i la desestacionalització del sector turístic.
- Instruments que fomentin els Plans d'ocupació local en sectors generadors d'ocupació, prioritzant àmbits com ara les energies renovables, l'eficiència i l'estalvi energètic, la gestió de residus, l'aigua, la rehabilitació d'edificis, els espais públics i les TIC.

6.2.2 Instruments de gestió

Tot i que una bona planificació constitueix la base necessària per a qualsevol política o intervenció en matèria de sostenibilitat, es fa igualment evident la necessitat de desenvolupar instruments adequats de gestió –i dels recursos econòmics associats, si s'escau– com a requisit indispensable perquè les intervencions siguin veritablement efectives i s'acabin implementant, a la pràctica, de forma òptima. Altrament, els escenaris i objectius establerts en les figures de planificació poden restar només com a mers referents teòrics.

El ventall de possibilitats d'aquest tipus d'instrument és extraordinàriament variat. A títol d'exemple es poden esmentar els següents:

- Instruments de gestió urbanística dels sectors d'activitat econòmica a nivell supramunicipal i d'integració del sòl no urbanitzable.
- Custòdia del territori
- Instruments de modernització dels regadius tradicionals per incrementar l'eficiència del regadiu agrícola.
- Millors tècniques disponibles i mecanismes de desenvolupament net als processos industrials per millorar l'eficiència en l'ús de recursos, reduir les emissions de GEH i l'emissió de contaminants.
- Reutilització i ús d'aigua regenerada a la indústria, a l'agricultura i per a usos urbans.
- Sistemes de dipòsit, devolució i retorn d'envasos.
- Sistemes logístics per a la promoció de productes de proximitat i/o ecològics o procedents del comerç just als comerços, als mercats municipals i als establiments turístics.
- Instruments de comptabilització de les emissions generades en la fabricació i disponibilitat dels materials de construcció, introduint el seu còmput dins de la qualificació energètica dels edificis.
- Estratègies *push & pull* –incentivadores del transport col·lectiu i desincentivadores del transport privat– per garantir la competitivitat del transport col·lectiu respecte el privat.
- Instruments de foment del *car pooling* (viatge compartit), cotxe multiusuari, taxi compartit, carrils de vehicles d'alta ocupació (VAO), aparcament reservat a cotxes compartits, etc. per augmentar l'ocupació mitjana dels vehicles.
- Instruments de gestió coordinada del conjunt de modes de transport a través de les Autoritats Territorials de la Mobilitat.

- Sistemes de gestió de les flotes de transport per carretera i desenvolupament de centrals de distribució urbanes amb vehicles de distribució de baix impacte ambiental, per tal d'optimitzar la logística del transport de mercaderies.
- Mecanismes de millora de l'accessibilitat de les plataformes logístiques a les principals xarxes de transport ferroviari de mercaderies, tot facilitant la intermodalitat.
- EMAS
- Sistemes de certificació ambiental a totes les platges.
- Sistemes de gestió ambiental en els establiments turístics que promoguin, per exemple, l'eficiència energètica, l'estalvi de recursos i l'accessibilitat en mitjans de transport sostenible.
- Acords voluntaris i projectes domèstics (*domestic offset*) per a la reducció d'emissions de GEH

6.2.3 Instruments econòmics, fiscals i financers

Invertir en sostenibilitat requereix un mercat que internalitzi el cost de les externalitats ambientals, la qual cosa implica en certs casos recórrer a instruments de fiscalitat ambiental, així com a l'establiment d'ajuts i subvencions per reforçar o impulsar determinades estratègies en clau sostenibilista. Aquest tipus d'instrument està molt relacionat amb el concepte d'economia ecoeficient exposat al capítol 1.

Alguns exemples d'aquest tipus d'instrument són:

- Ampliar les línies de finançament per a l'adaptació de mesures d'eficiència energètica, sistemes de cogeneració i utilització de renovables en el sector industrial.
- Establir acords entre el sector públic i el privat en projectes de RDI que promoguin l'ecoeficiència i l'ecodisseny en el sector industrial.
- Aplicar nous beneficis fiscals rellevants, o ampliar els existents per a les obres de reforma, reconstrucció o rehabilitació d'edificis i habitatges, condicionats a l'aplicació de criteris de sostenibilitat.
- Invertir en programes de gestió de la demanda per tal de reduir les puntes de consum elèctric i la seva incidència en la generació poc eficient i les pèrdues de la xarxa.
- Augmentar la progressivitat de les tarifes d'aigua i ampliar-ne l'abast.
- Incentivar la reducció de les externalitats ambientals als diferents sectors productius
- Impulsar convocatòries per a la concessió de subvencions a entitats locals per a la realització de plans extraordinaris d'ocupació local (Projecte Impuls-Treball) en matèria de sostenibilitat.

6.2.4 Instruments legislatius

Els instruments legislatius constitueixen un requisit imprescindible per impulsar les polítiques de sostenibilitat, així com per evidenciar la voluntat política d'avançar envers escenaris més sostenibilistes.

El marc legislatiu a Catalunya inclou una jerarquia normativa que va des de la legislació de la Unió Europea fins a les regulacions locals, passant per la normativa estatal i l'autonòmica; i que s'articula mitjançant les competències assignades en funció de cada àmbit territorial.

En conjunt, el corpus legislatiu és extraordinàriament extens i està subjecte a modificacions i actualitzacions força freqüents. Si bé no és factible incorporar de forma homogènia els principis sostenibilistes en el conjunt de la legislació, la pròpia renovació constant d'aquest corpus legislatiu ha de permetre que progressivament s'incorpori l'enfocament sostenibilista –i no tan sols en la legislació ambiental, sinó en tots els àmbits sectorials–. De fet, aquest enfocament sostenibilista ja està present en moltes normes vigents de manera expressa –més enllà de les estrictament ambientals–, com per exemple en la Llei d'urbanisme o la Llei de Mobilitat. Precisament l'Estratègia esdevé una eficaç eina d'integració de l'enfocament sostenibilista, a través de l'establiment d'uns objectius estratègics transversals que haurà d'assumir qualsevol nou text legislatiu o revisió d'un precedent.

Tot i considerar-se innecessari l'increment *per se* del volum de legislació, això no treu que eventualment pugui ser adequat desenvolupar alguna norma específica per tal d'afavorir la implementació pràctica, efectiva i/o eficient d'altres tipus d'instruments (de gestió, fiscals, etc.), així com per atorgar estatus de text legal a determinades qüestions (com podria ser el canvi climàtic, per exemple).

Alguns exemples concrets d'aquest tipus d'instrument serien els següents:

- Llei de canvi climàtic a Catalunya.
- Llei de Mobilitat
- Establir una normativa relativa als requeriments tècnics –en forma d'instrucció tècnica complementària al reglament electrotècnic de baixa tensió a nivell català– i administratius –a nivell de la legislació relativa a la propietat horitzontal– per garantir la instal·lació de punts de recarrega privats de vehicles elèctrics als edificis.
- Certificacions energètiques.

6.2.5 Instruments socials

Sota la denominació d'instruments socials s'inclou un ampli ventall d'eines i mecanismes que poden considerar-se emmarcades en les següents categories:

- Informació i comunicació.
- Formació i capacitat.
- Educació i sensibilització.
- Participació activa.

El desenvolupament d'aquests instruments és cabdal per facilitar canvis en les pautes de comportament del conjunt de la ciutadania i dels agents socioeconòmics que possibilitaran l'assoliment de bona part dels objectius sostenibilistes contemplats en aquesta Estratègia.

Alguns exemples d'aquest tipus d'instruments serien:

- Pla de formació i reciclatge professional dels treballadors i les treballadores dels sectors més afectats per la crisi econòmica (construcció, indústria, etc.).

- Instruments de foment de l'ocupació adreçats a col·lectius en risc d'exclusió social.
- Instruments que facilitin l'increment del nombre de programes i espais dedicats a la sostenibilitat i al medi ambient en els mitjans de comunicació i la integració d'aquests continguts de forma transversal a la resta de programes amb la participació de científics, tècnics i representants polítics.
- Campanyes i eines de comunicació i participació per implicar de la ciutadania i els actors socioeconòmic, tot fomentant la corresponsabilitat ciutadana i la cohesió social.
- Instruments de comunicació dirigits al consumidor i a la consumidora per garantir la informació sobre els riscos per a la salut associats al consum de productes alimentaris i no alimentaris.
- Desenvolupar programes i editar materials, orientats a la formació i capacitat per a la sostenibilitat a tots els nivells educatius. Impuls i consolidació de la Xarxa d'Escoles per a la Sostenibilitat de Catalunya.
- Accions específiques de suport i formació al professorat en sostenibilitat.
- Campanyes i elaboració de materials informatius destinats a la ciutadania sobre la importància del consum de productes ambientalment i social més respectuosos – procedents d'agricultura ecològica, comerç just, elaborats amb materials reciclats, etc.- i per promoure'n el consum social (escoles, hospitals, cooperatives de consum, etc.).
- Eines de desplegament de les TIC en el món rural i promoure'n l'ús.
- Eines d'informació i formació sobre els programes de responsabilitat social corporativa en el món laboral.
- Eines de desplegament dels serveis i prestacions socials a través de la Llei 12/2007 de Serveis Socials i la Cartera de serveis socials 2010-2011.
- Campanyes i eines de comunicació durant la Setmana de la Mobilitat Sostenible i Segura -SMSS- que es celebra anualment i que, amb diverses iniciatives, fomenta la mobilitat sostenible.
- Instruments de tracció, impulsats per la Corporació Catalana de mitjans Audiovisuals, de la tasca de difusió de la informació ambiental i capacitat ciutadana dels mitjans de comunicació.

6.2.6 Instruments de coordinació interadministrativa

El Govern de la Generalitat i les administracions locals tenen una responsabilitat directa en la gestió de la transició envers un model de país més sostenible i en la consecució efectiva dels objectius sostenibilistes que estableix l'Estratègia. De fet, bona part dels instruments esmentats en els punts anteriors han de ser gestionats i aprovats per part de les administracions concernides.

Més enllà d'aquesta constatació directa, les administracions han d'exercir una funció exemplificadora i implicar-se, més que qualsevol altre agent, tant en l'assoliment d'objectius sostenibilistes com en l'orientació dels processos per arribar-hi.

El concepte de governança és clau en aquest sentit. En relació amb aquest concepte, cal emfatitzar les eines de treball en xarxa i la coordinació eficient entre les diferents administracions –i entre les diferents unitats dins d'una mateixa administració–, així com entre els agents socials i les administracions.

Un dels instruments que adquireix especial rellevància consisteix en la consolidació o creació d'organismes mixtos que intervinguin en el seguiment i implementació de l'Estratègia (vegeu capítol 7).

Altres exemples d'aquest tipus d'instruments serien:

- Garantir la coherència global entre els diferents plans i programes sectorials, així com la seva adequació en relació als objectius de l'Estratègia.
- Plecs de contractació pública que incorporin criteris de sostenibilitat en tots els nivells de l'administració.
- Acords voluntaris de reducció i compensació de les emissions de CO₂ associades al consum energètic.
- Acords d'adhesió amb municipis per a la consecució d'objectius comuns relatius a l'Estratègia.
- Xarxes locals innovadores, facilitant la seva connexió amb xarxes internacionals.
- clústers d'ecoinnovació territorial, integrats per universitats, empreses i administracions de diferent nivell.
- Instruments de promoció de les agendes 21 locals i del Pacte d'Alcaldes/esses.

7. Desplegament i avaluació

7.1. Instruments de seguiment i avaluació

Els instruments que garanteixen el seguiment i actualització de l'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya, són els següents:

- a. **Plans d'Acció** quadriennals que identifiquin els instruments i mesures prioritàries per assolir els objectius i el model de país sostenible que estableix l'Estratègia pel 2026. L'elaboració d'un pla determinarà, consegüentment, la realització d'un balanç de la idoneïtat de les actuacions que es duguin a terme i reorientar l'aplicació de determinats tipus d'instruments o mesures (o proposar-ne de nous) si es constata que no estan donant bons resultats a la pràctica o que la seva relació cost-benefici no és l'adequada.

Els plans hauran de concretar les accions consensuades amb els agents implicats per la qual cosa esdevé clau el treball a realitzar a través dels grups de treball i Consells que han participat activament en l'elaboració de l'Estratègia.

- b. Plans d'acció sobre temàtiques específiques, **estratègies sectorials o plans departamentals de sostenibilitat**, que concretin les actuacions prioritàries a realitzar per un departament que tingui una especial repercussió o responsabilitat en el compliment dels objectius estratègics.
- c. **Seguiment** periòdic de l'Estratègia a través:
 - La integració dels objectius i línies estratègiques de l'Estratègia en els plans, programes i textos legislatius que elaborin el Govern i els diferents Departaments de la Generalitat.
 - El **sistema d'indicadors** elaborat en el marc de l'Estratègia que permet avaluar els progressos efectius realitzats i l'assoliment de fites parcials o globals. L'element central serà la monitorització dels objectius estratègics quantificats, que s'estableixen com a fonamentals per a la definició del model Catalunya Sostenible a l'horitzó del 2026.
 - La verificació de la implantació dels instruments identificats com a prioritaris en els Plans d'Acció o programes de mesura que s'elaborin.
- d. Revisió i actualització permanent dels objectius i dels instruments fixats per l'Estratègia. Els objectius estratègics mostren la fita a assolir el 2026 fixada en el moment de redacció de l'Estratègia, però segons l'evolució de les polítiques, les dinàmiques socials i l'adaptació tecnològica al llarg del temps és obvi que caldrà dur a terme revisions posteriors dels valors fixats en la present proposta per tal de garantir un procés continuat de millora.

Així mateix, aquest procés inclourà l'optimització del càlcul dels indicadors i la identificació d'indicadors complementaris i/o indicadors que responguin a nous reptes apareguts posteriorment a l'elaboració de l'Estratègia.

- e. Elaboració d'un Informe biennal per tal d'informar, documentar i divulgar sobre els progressos assolits. Complementàriament, s'elaboraran tant informes de caràcter tècnic com materials comunicatius, avenços sostenibilistes produïts per tal d'avaluar i socialitzar els progressos, a més d'informes tècnics i materials comunicatius.

7.2. Governança de l'Estratègia

Per garantir la implantació d'un model de governança coherent amb l'Estratègia, és essencial donar continuïtat i consolidar els grups de treball que han participat activament en l'elaboració de l'Estratègia (exposats en l'apartat 1.4), concretament:

- El Grup de Treball Interdepartamental.
- El Consell Consultiu.
- La Mesa Local.

Les principals funcions de cada grup podrien ser les següents:

GRUP	FUNCIO
Grup de Treball Interdepartamental	Deliberació i consens intersectorial a nivell governamental per a l'elaboració dels Plans d'Acció. Seguiment dels plans departamentals de sostenibilitat. Aprovació del balanç d'idoneïtat de les actuacions departamentals a l'Estratègia. Avaluació de la incorporació dels objectius de l'Estratègia a la normativa i plans i programes que s'elaborin durant el període 2010-2026.
Consell Consultiu	Òrgan de representació intersectorial dels agents socials i econòmics. Deliberació a nivell social i econòmic dels Plans d'Acció. Difusió i projecció social dels avenços de l'Estratègia.
Mesa Local	Òrgan de representació del món local. Elaboració de propostes de mecanismes d'encaix de l'Estratègia amb les Agendes 21 locals i d'altres instruments locals per tal de garantir un procés de reforç mutu.

A banda d'aquests grups de treball és interessant posar en relleu el rol de dos actors governamentals: la Direcció General de Polítiques Ambientals i Sostenibilitat (DGPAS) i el Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (CADS) per les seves competències en temes de sostenibilitat. Així:

- a) DGPAS: En base a les seves competències, la Direcció General de Polítiques Ambientals i Sostenibilitat del DMAH portarà a terme la gestió tècnica i l'impuls del desplegament i el seguiment específic de l'Estratègia. Algunes de les tasques que es preveu realitzar són:
- Realitzar el seguiment integrat dels progressos de l'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya.
 - Compilar i estructurar la informació necessària per al càlcul d'indicadors de seguiment i desenvolupar nous indicadors.
 - Desenvolupar els plans d'acció amb les actuacions prioritàries i consensuar-los amb el Grup de treball interdepartamental i el Consell Consultiu.
 - Elaborar els informes tècnics i materials comunicatius.
 - Impulsar actuacions estratègiques, com per exemple, acords d'adhesió amb municipis i agents socials i econòmics del país per a la consecució d'objectius comuns relatius a l'Estratègia.
 - Desenvolupar i actualitzar permanentment una web específica on s'aplegui tota la informació sobre les tasques i els informes elaborats i on s'inclogui un apartat específic de participació per part dels agents interessats i la ciutadania en general
- b) CADS: En base a les seves competències:
- Assessorar i/o informar el desenvolupament dels Plans d'Acció.
 - Assessorar i/o informar sobre altres instruments de seguiment de l'Estratègia que li siguin encomanats.

Adicionalment, es pot proposar la creació d'una Comissió parlamentària de sostenibilitat, per vetllar pel seguiment d'aquest procés en els textos legislatius que elabori el Govern de la Generalitat.

Aquestes tasques es realitzaran en contacte, entre d'altres, amb la Fundació Observatori de la Sostenibilitat i l'*Observatorio de la sostenibilidad de la Fundación Biodiversidad*, organismes amb qui es poden compartir dades, metodologies i experiències, així com amb la Xarxa de regions pel desenvolupament sostenible (NRG4SD) de la qual Catalunya n'és impulsora.

7.3. Mecanismes de seguiment

Pel que fa als mecanismes de seguiment hi ha tres grans categories de mecanismes a considerar:

- Seguiment qualitatiu referit a:

- o Avaluació de l'efectivitat global de les polítiques de govern per avançar envers escenaris més sostenibles.
- o Incorporació argumentada de les orientacions de l'Estratègia a la normativa i als plans i programes que s'elaborin durant el període 2010-2026. Aquest tipus de seguiment –que no ha de comportar nous tràmits– es podrà gestionar entre d'altres en el marc del propi procés d'avaluació ambiental estratègica de plans i programes. Així, l'Oficina d'Avaluació Ambiental vetllarà perquè cada pla o programa estableixi mecanismes necessaris per contribuir a assolir els objectius de l'Estratègia.
- Seguiment semiquantitatiu en relació a:
 - o Objectius especificats però no quantificats per l'Estratègia.
 - o Instruments aplicats –de planificació, gestió, fiscals, etc.– basats en l'Estratègia.

En aquests dos casos caldrà valorar la necessitat de quantificar alguns dels objectius pels quals encara no s'ha pogut fixar llindars específics, o la necessitat de desenvolupar nous indicadors que permetin l'avaluació del grau d'eficàcia o dels resultats obtinguts d'implantar determinats instruments.

- Seguiment quantitatiu, mitjançant indicadors:
 - o Monitoritzant la quarantena d'objectius quantitatius que estableix l'Estratègia com a centrals per a la definició del model de país sostenible (capítol 5). En tant que sigui possible, presentar simultàniament les dades segregades per sexes.
 - o Complementàriament, també podran servir de base per al seguiment el conjunt de tots els indicadors elaborats en el marc dels treballs de l'Estratègia, en especial quan calgui monitoritzar un sector o àmbit específic.

En síntesi, els indicadors que es consideren fonamentals per garantir un seguiment objectiu i quantificat del grau d'avanç de l'Estratègia, són els que constitueixen els objectius estratègics identificats en el capítol 5. S'exposen a continuació estructurats per línies estratègiques:

Indicadors LE 1.1. Matriu territorial diversa i funcional, eficiència en l'ús del sòl
• Quocient sòl agrari/sòl urbà. • Densitat d'habitants per superfície de sòl urbà. • Percentatge de població amb elevada accessibilitat a xarxes de transport públic. • Percentatge d'habitants en municipis de 5.000 – 300.000 habitants. • Quocient superfície de venda/superfície ocupada dels grans establiments comercials
Indicadors LE 1.2. Regeneració i rehabilitació urbana
• Pes de la rehabilitació i el manteniment d'edificis respecte del total de l'edificació.

- Volum de residus de la construcció i la demolició generats.
- Taxa de valorització dels residus de la construcció i demolició.

Indicadors LE 1.3. Gestió de l'entorn natural i agrari

- Percentatge de superfície forestal gestionada.
- Pes de la superfície agrícola de conreus ecològics respecte el total de superfície agrícola.
- Percentatge de la superfície d'espais naturals protegits amb alt nivell de gestió respecte el total de la superfície d'espais naturals protegits.
- Percentatge de superfície de Catalunya coberta per hàbitats naturals i seminaturals.

Indicadors LE 2.1. Més qualitat de vida amb menys energia

- Intensitat energètica final.
- Emissions globals de GEH per part dels sectors difusos
- Consum d'energia final.
- Intensitat energètica final del sector industrial.
- Consum d'energia dels edificis (residencials i de serveis), considerant tant la seva construcció com el seu ús.
- Consum energètic màxim en els edificis de nova construcció.

Indicadors LE 2.2. Impuls a les fonts d'energia renovables i a la gestió intel·ligent en xarxa.

- Taxa d'energies renovables en el consum d'energia primària.
- Taxa d'energies renovables en el consum d'energia final i en el consum brut d'energia final (d'acord amb el criteri de la nova Directiva Europea d'energies renovables).
- Consum d'energia primària procedent de biomassa forestal, agrícola i animal.

Indicadors LE 3.1. Transport sostenible competitiu

- Quota de mobilitat sostenible en dia feiner en els desplaçaments per treball i en els desplaçaments quotidians.
- Emissions de GEH derivades del transport.
- Taxa d'accidentalitat en el trànsit

Indicadors LE 3.2. Gestió intel·ligent de les infraestructures i electrificació del transport

- Percentatge de vehicles elèctrics (inclosos híbrids) del parc de vehicles.
- Quota de transport de mercaderies per carretera.

Indicadors LE 4.1. Internalització econòmica d'externalitats socioambientals

- Càlcul bianual d'externalitats segons la metodologia establerta a l'Estratègia

Indicadors LE 4.2. Ecoeficiència i innovació dels processos productius i desenvolupament de serveis ambientals i socials.

- Pes de la població ocupada a la indústria en activitats d'alt valor afegit.
- Volum de despesa en recerca i desenvolupament al sector industrial.
- Volum de residus industrials generats per PIB industrial.
- Taxa de valorització dels residus industrials generats.
- Consum d'aigua per part de l'agricultura.
- Pes dels allotjaments turístics amb certificació ambiental.

Indicadors LE 5.1. Consum racional per la qualitat de vida

- Generació de residus comercials per càpita
- Consum energètic domèstic.
- Consum d'aigua domèstic.
- Generació per càpita de residus domèstics.
- Taxa de valorització material dels residus municipals.
- Taxa de recollida selectiva bruta dels residus municipals.

Indicadors LE 5.2. Comercialització i compra sostenible

- **Intensitat de consum de materials domèstics**
- Percentatge de compra pública verda
- Facturació dels operadors ecològics catalans per habitant
- Percentatge de productes locals per l'alimentació en els comerços.

Indicadors LE 6.1. Cohesió social

- Taxa de pobresa.
- Despesa en protecció social.

Indicadors LE 6.2. Més qualitat ambiental per més salut

- Percentatge de les estacions de trànsit i industrials que compleixen la normativa respecte a les immissions de PM₁₀ i NO₂.
- Índex Català de Qualitat de l'Aire.
- Càrrega orgànica abocada en les aigües residuals industrials.

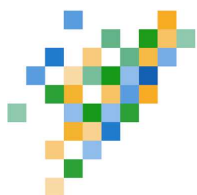
- Pes de les platges més turístiques i freqüentades de Catalunya amb certificació ambiental

Indicadors LE 6.3. Educació per al coneixement i capacitat per a la sostenibilitat

- Taxa d'alfabetització
- Taxa d'estudis per nivells
- Percentatge d'escoles adherides a la Xarxa d'Escoles per a la Sostenibilitat de Catalunya.

Més enllà de l'ampli ventall de qüestions exposades en relació al seguiment cal remarcar la importància de seguir treballant per l'aprofundiment i la plena integració de tots els aspectes socioambientals que conflueixen en l'Estratègia i en particular els següents:

- L'aplicació pràctica dels principis de la governança per a la sostenibilitat.
- L'aprofundiment en l'avaluació i integració de les externalitats en els balanços econòmics i la valoració del capital natural, així com en la relació cost-benefici en l'aplicació .
- L'aprofundiment en la dimensió social de la sostenibilitat i en la seva interacció en la dimensió econòmica i ambiental.
- Les implicacions de l'Estratègia catalana a escala global i en la cooperació internacional.

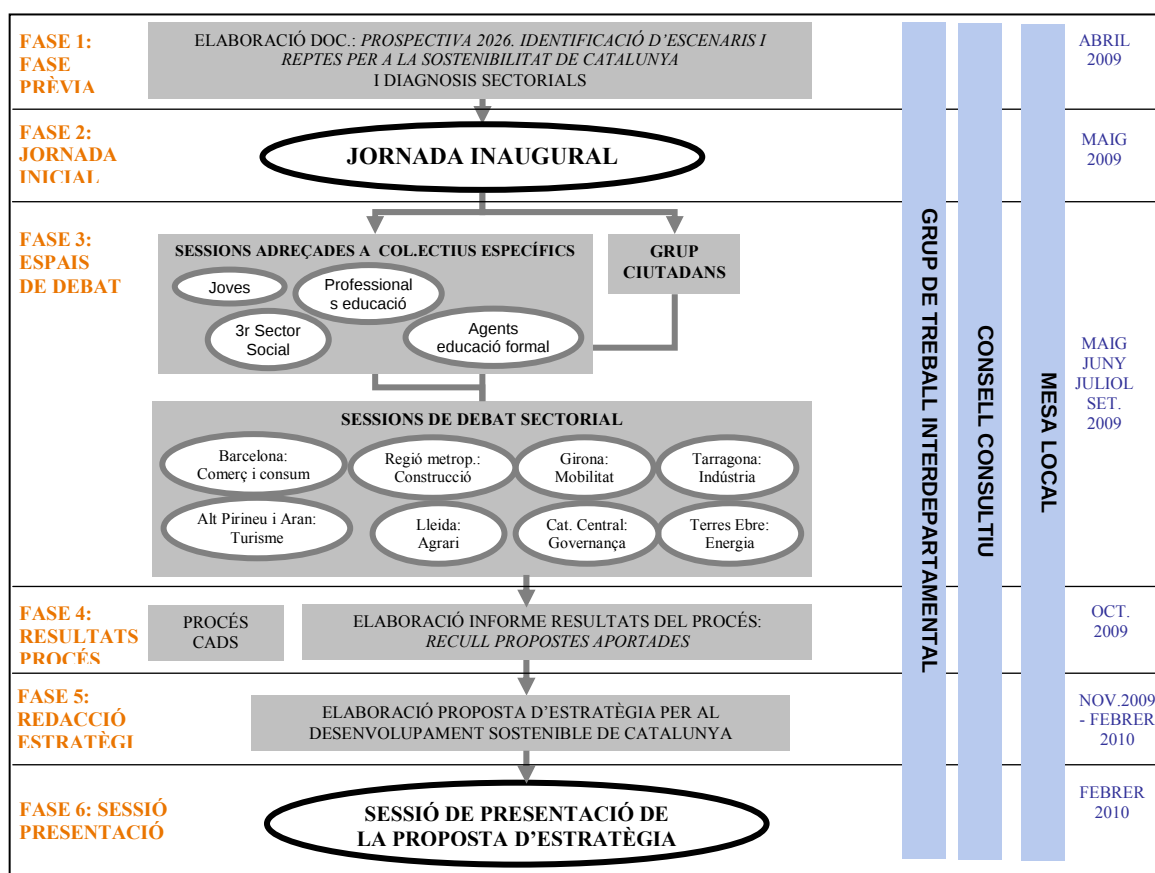

Annex I. Procés de participació

1.- Les fases del procés de participació de l'Estratègia per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya

El diagrama que es presenta a continuació sintetitza de forma cronològica el procés de participació que es va dur a terme. Seguidament, es detalla cada una de les fases d'aquest procés.

Figura 1. Diagrama del procés participatiu

Fase 1: antecedents

En la fase inicial del procés d'elaboració de l'Estratègia, una de les primeres actuacions que es va dur a terme va ser el disseny i la planificació del procés de participació i de comunicació. Una de les peces clau per a que la ciutadania pogués seguir el procés de manera immediata i amb la possibilitat d'implicar-s'hi va ser l'ús de diferents canals de comunicació.

En primer lloc, es va obrir una pàgina web pròpia, www.2026.cat, on es troba tota la documentació relacionada amb l'Estratègia i el seu procés de participació de forma actualitzada, les darreres notícies i convocatòries i el calendari del procés. En el web s'ofereix un correu electrònic específic de contacte, on es poden plantejar dubtes i altres qüestions (estrategia.sostenible.dmah@gencat.cat).

Una de les novetats ha estat la utilització de les xarxes socials virtuals per fer-ne difusió. En concret, es va obrir un perfil d'usuari al *Facebook* de l'Estratègia i un canal en el *Youtube* on hi ha entrevistes amb alguns dels agents socials implicats. Al gener del 2010, el *Facebook* de l'Estratègia comptava amb més de 1.200 amics que feien un seguiment virtual del procés.

Fase 2: jornada inaugural

El dia 8 de maig de 2009, es va celebrar la Jornada Inaugural del procés de participació, on es van presentar els objectius de l'Estratègia, l'enfocament, els grans reptes de sostenibilitat i el pla de participació.

La jornada va comptar amb la presència de més de 300 participants, representant a 193 entitats de la societat catalana.

Fase 3: espais de debat

Durant els mesos de maig, juny, juliol i setembre de 2009 es van organitzar els diferents espais de debat del procés. Donada la rellevància d'aquesta fase i amb l'objectiu de garantir la pluralitat i representativitat de les propostes, es va convocar als principals agents de cada sector socioeconòmic.

Com s'ha esmentat i es detalla a continuació, el debat va tenir lloc presencialment i virtualment. De les sessions amb participació presencial, se'n van organitzar de dos tipus: les sessions de debat sectorial i les sessions de debat dirigides a col·lectius específics.

SESSIONS DE DEBAT SECTORIAL

Amb l'objectiu de descentralitzar territorialment el procés, les sessions van tenir lloc per tot el territori català. Concretament les sessions que es van realitzar i els sectors econòmics que es van tractar són els següents:

- **Mobilitat**, Girona, 8 de juny 2009
- **Construcció**, Sabadell, 11 de juny 2009
- **Agrari**, Lleida, 16 de juny 2009
- **Indústria**, Tarragona, 18 de juny 2009
- **Turisme**, La Seu d'Urgell, 29 juny 2009
- **Comerç i Consum**, Barcelona, 1 juliol 2009
- **Energia**, Tortosa, 7 de juliol 2009
- **Governança**, Manresa, 16 setembre 2009

En cada sessió, un equip d'experts i expertes en la matèria presentava la diagnosi del sector, d'acord amb diverses variables econòmiques, ambientals i socials, per contextualitzar el debat. A continuació, es formaven grups de treball, moderats per un dinamitzador, per tal que poguessin debatre i proposar mesures que facilitarien la transició cap a una Catalunya d'òptima sostenibilitat en relació al seu sector d'activitat.

Es van recollir un total de 407 propostes dels agents socials participants. Les sessions van comptar amb 244 persones assistents, representant a 111 entitats.

SESSIONS DE DEBAT AMB DIFERENTS COL·LECTIUS ESPECÍFICS

En aquesta fase del procés, també es van realitzar sessions dirigides a col·lectius específics, amb relació directa o indirecta amb les temàtiques de l'Estratègia.

Les sessions es van organitzar amb la col·laboració de les entitats de segon i tercer nivell més representatives de cada sector. A més, es van contactar diverses entitats de cada sector per rebre assessorament i fomentar la implicació del màxim nombre d'agents de la societat catalana.

En concret, les sessions es van adreçar als col·lectius següents:

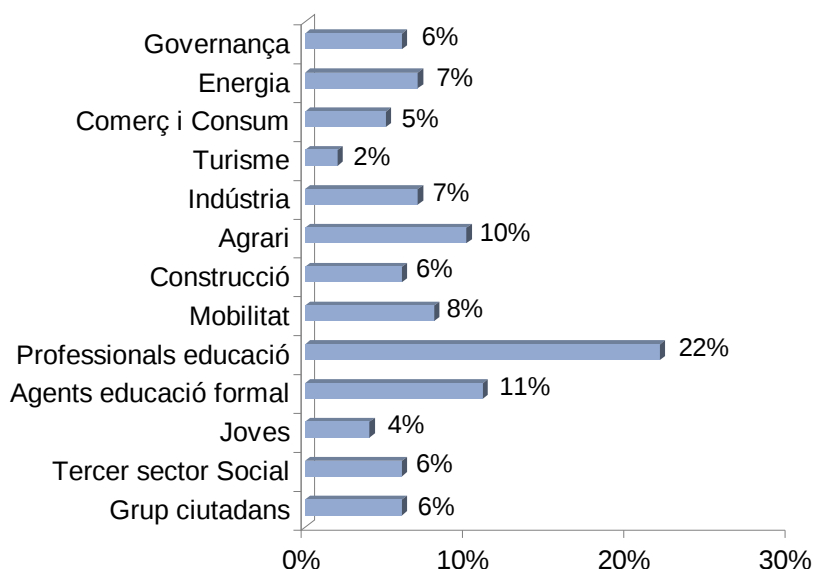
- **Tercer sector social:** sessió organitzada amb la col·laboració de la Taula del Tercer Sector Social de Catalunya
- **Professionals de l'educació:** jornada organitzada amb la Xarxa de Recerca en Educació per a la Sostenibilitat.
- **Agents socials de l'educació formal:** sessió coordinada amb la Xarxa d'Escoles per a la Sostenibilitat de Catalunya.
- **Joves:** sessió organitzada amb el Consell Nacional de la Joventut de Catalunya

D'altra banda, i per tal de poder recollir el punt de vista de la ciutadania en general, es va realitzar una sessió adreçada a la ciutadania no organitzada: el grup de ciutadans i ciutadanes. L'objectiu de la sessió va ser analitzar i reflexionar de forma col·lectiva sobre les mesures que la ciutadania considera que es podrien incloure en el redactat de l'Estratègia.

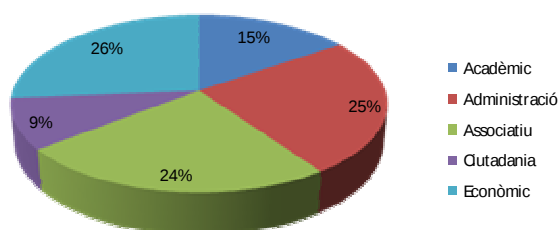
Simultàniament, s'ha treballat amb altres col·lectius, com són:

- L'Associació Catalana de Comunicació Científica, concretament amb el Grup d'Informació Ambiental, amb la finalitat de recollir la seva visió sobre el paper ha de tenir la comunicació pública en la difusió dels objectius que planteja l'Estratègia.
- El Consell Nacional de Dones de Catalunya, per tal d'analitzar des de la perspectiva de gènere la proposta de d'Estratègia.
- El Consell de la Gent Gran de Catalunya. En el 3è Ple del Consell es va informar de l'Estratègia i s'hi van indicar les vies de participació que hi ha disponibles per fer arribar les seves propostes.

A continuació es mostra la distribució dels participants entre les diferents sessions presencials (sessions de debat sectorial i sessions de debat amb col·lectius específics):

D'altra banda, pel que fa als col·lectius participants, s'han distribuït de la forma següent:

En el punt 3 es mostra el llistat d'entitats participants en les diferents sessions presencials dutes a terme, tant les de debat sectorial com les dirigides a col·lectius específics.

LA PARTICIPACIÓ VIRTUAL

Es va considerar necessari i oportú establir canals de comunicació no presencials, per tal d'aconseguir la participació de les persones i actors que, per diferents raons, no haurien pogut participar de manera presencial a les diverses sessions de debat organitzades.

Per una banda, es van recollir aportacions a partir d'un formulari online accessible des del web www.2026.cat. Els formularis servien per a proposar mesures concretes.

Per altra banda, mitjançant la web <http://ecatalunya.gencat.cat>, es va crear un fòrum de debat virtual, estructurat pels diversos àmbits de l'Estratègia. En aquesta plataforma es facilitava tota la informació resultant del procés i es proporcionava una eina per a seguir el debat, amb l'objectiu de recollir noves aportacions o reflexions als diferents àmbits de l'Estratègia. El fòrum ha comptat amb el registre de 659 usuaris i amb 5.963 visites.

Així mateix, l'administració i la dinamització del mur del Facebook de l'Estratègia permetia el seguiment del procés de participació, rebre comunicació de notícies d'actualitat relacionades amb la sostenibilitat i enllaços d'interès i, també, s'orientava sobre els canals establerts de participació, que eren el formulari *online* i la plataforma de fòrum e-Catalunya.

Les propostes recollides a través del formulari *online* i del debat del fòrum virtual, s'han sistematitzat i integrat amb les propostes de les sessions de debat presencial i han estat de gran utilitat per a l'elaboració de l'Estratègia.

Fase 4: resultats del procés

A l'informe de resultats del procés de participació (disponible al web de l'Estratègia), les propostes de mesures recollides en les sessions de debat presencials i virtuals han estat sistematitzades i agrupades segons el contingut. Totes aquestes aportacions han estat l'element clau i fonamental per elaborar l'Estratègia i seran igualment fonamentals per a definir el Pla d'Acció.

D'altra banda, també s'han recollit les conclusions del procés de participació per definir els "Reptes per a la Sostenibilitat de Catalunya" que va organitzar el Consell Assessor per al desenvolupament Sostenible (CADS) en el marc dels 10 anys del CADS. Al llarg de tot el procés, s'ha establert una sinergia mútua entre els dos processos de participació, fet que ha enriquit la proposta d'Estratègia resultant.

El següent quadre indica esquemàticament les xifres globals de participants i de propostes dels diferents espais de debat del procés:

ESPAI DE PARTICIPACIÓ	PARTICIPANTS	ENTITATS	PROPOSTES REBUDES
Sessions de debat sectorials	244 participants	109 entitats	407 propostes
Sessions de debat adreçades a col·lectius específics	155 participants	72 entitats	385 propostes
Participació virtual	666 participants	-	29 propostes
TOTAL	- *	177 entitats**	821 propostes

* No es pot donar una xifra total de participants. No es possible sumar el nombre de participants dels diferents espais donat que molts dels assistents a les sessions també han participat virtualment i, per tant, hi haurien duplicats i la xifra resultant no seria real.

** Donat que algunes entitats han participat en més d'un espai de participació, el nombre d'entitats participants total no correspon a la suma de les entitats que han participat en els diferents espais.

A continuació, s'indica el nombre de propostes per a cada sector de l'Estratègia:

NÚMERO D'APORTACIONS AGRUPADES DELS ESPAIS PRESENCIALS	Àmbit territorial	124
	Àmbit dels fluxos ambientals	116
	Àmbit social	121
	Àmbit governança	33
	Altres aportacions referents a l'ocupació i els sectors econòmics	9
	Altres aportacions referents a la docència infantil, secundària i d'universitat	34
NÚMERO D'APORTACIONS AGRUPADES DELS ESPAIS NO PRESENCIALS	Àmbit territorial	7
	Àmbit dels fluxos ambientals	5
	Àmbit social	7
	Àmbit governança	2

* El nombre d'aportacions no correspon al total de propostes recollides en cada sessió sinó només al d'aportacions agrupades en aquest document. El nombre de propostes que es van recollir a les sessions de participació va ser molt superior.

Fase 5: elaboració de la proposta d'estratègia

Durant aquesta fase, la Direcció General de Polítiques Ambientals i Sostenibilitat ha elaborat la proposta d'Estratègia per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya. Per fer-ho, i tal i com s'ha comentat anteriorment, s'ha valorat i tingut en compte les propostes resultants del procés de participació.

Fase 6: jornada de presentació de la proposta d'estratègia

El dia 25 de febrer del 2010 es presenta a Barcelona la present proposta d'Estratègia per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya en un acte públic on s'exposen de forma sintètica els resultats del procés de participació, els objectius estratègics i el model de Catalunya sostenible a l'horitzó del 2026. Es compta amb la presència dels i les representants dels diferents col·lectius que han participat en el procés d'elaboració de la mateixa.

Un cop l'Estratègia s'hagi consensuat amb els Consells de participació de l'Estratègia, es proposarà que l'aprovi el Govern de la Generalitat de Catalunya.

2. Els grups de treball estables del procés

A l'inici del procés s'han constituït diversos grups de treball creats *ad hoc* per a l'elaboració de l'Estratègia que han estat claus per garantir la fortalesa del contingut de l'Estratègia i del propi procés de participació. Concretament, són els que s'indiquen a continuació:

- **GRUP DE TREBALL INTERDEPARTAMENTAL DE L'ESTRATÈGIA:** format pels i les representants de tots els departaments de la Generalitat. L'objectiu d'aquest grup de treball ha estat canalitzar les aportacions dels diferents departaments a l'Estratègia, el que ha estat essencial per garantir el consens en el si del Govern dels objectius estratègics establerts en l'Estratègia.
- **CONSELL CONSULTIU:** A l'inici del procés es constitueix el Consell Consultiu de l'Estratègia, format per una representació de la societat organitzada catalana. El Consell està integrat per entitats ecologistes, organitzacions empresarials i consultores, organitzacions sindicals, entitats financeres, col·legis professionals, universitats, entitats municipalistes, el sector associatiu social, representants dels consells del DMAH i altres representants de la Generalitat (En el punt 4, es pot consultar el llistat detallat d'entitats membres).

L'objectiu del Consell ha estat la realització del seguiment del procés de participació i elaboració de l'Estratègia a través de reunions periòdiques d'informació i debat.

- **MESA LOCAL:** Es tracta d'un òrgan de participació específic per al món local. Té l'objectiu de garantir la màxima coherència entre l'Estratègia i les nombroses agendes 21 implantades en el territori, valoritzar l'experiència adquirida pel món local i planificar conjuntament propostes de futur que enriqueixin ambdós processos. Han format part d'aquest espai de participació els ens més representatius del món local català (les quatre diputacions catalanes, la Federació de Municipis de Catalunya i l'Associació Catalana de Municipis), així com les xarxes locals vinculades a temes de sostenibilitat com la Xarxa de Ciutats i Pobles per a la Sostenibilitat i el Consell d'Iniciatives Locals pel Medi Ambient (CILMA).

3. Entitats participants en les sessions de debat

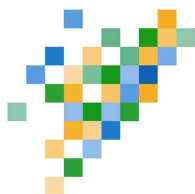
129.estudi	Associació Amics del Baix Empordà	CEIP Benviure
Agenda 21 Barcelona		CEIP Francesc Macià
Aigües de Barcelona	Associació Barrinar cap a la Sostenibilitat	CEIP Can Massallera
Ajuntament de Callús	Associació Catalana de Cases de Colònies	CEIP Mare de Déu de Montserrat de Castellbisbal
Ajuntament de Castellbisbal		
Ajuntament de Cornellà	Associació Defensem el Territori de les Comarques de Girona	CEIP Mariana de Sant Boi de Llobregat
Ajuntament de Figueres	Associació d'Empresaris de les Comarques de l'Ebre	Celulosa de Levante, sa
Ajuntament de Lleida		Centres d'Innovació i Formació Ocupacional (CIFO)-Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC)
Ajuntament de Lloret de Mar	Associació Empresarial Química de Tarragona	
Ajuntament de Palafrugell	Associació Eòlica de Catalunya	Ciment Català
Ajuntament de Pontos	Associació Les Guillerries	Comitè Català de Representants de Persones amb Discapacitat (COCARMI)
Ajuntament de Sabadell	Associació Naturalistes de Girona	
Ajuntament de Sant Boi de Llobregat	Associació Nereo	Col·legi Bon Salvador de Sant Feliu de Llobregat
Ajuntament de Tarragona	Associació per la Defensa i l'Estudi de la Natura	Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials
Ajuntament de Terrassa	Associació Usuaris de la Bicicleta del Vendrell i el Baix Penedès	Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya
Ajuntament de Torroella de Montgrí		
Ajuntament de Tortosa	Autoritat Portuària de Tarragona	Col·legi Oficial de Geògrafs de Catalunya
Ajuntament del Prat de Llobregat	Banc Sabadell	
Ajuntament d'Organyà	Camp d'aprenentatge de Can Santoi	Col·legi Oficial d'Economistes de Catalunya
Alter Civites	Casa de l'Aigua – Fundació Nova Cultura de l'Aigua	Col·legi Oficial d'Enginyers Agrònoms de Catalunya
Amphos21	CECOT	Comissions Obreres - Construcció i fusta
Àrea Social de Participació Ciutadana	CEIP Agustí Barberà	Comissions Obreres - Mobilitat
	CEIP Barrufet	

Confederació d'Associació de Veïns de Catalunya	Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural	Federació Catalana de Drogodependències
Confederació de Comerç de Catalunya	Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural – Oficina d'Osona	Federació Catalana d'Esplais
Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible	Departament d'Educació	Federació Catalana d'ONGs de Catalunya
Consell Comarcal del Baix Empordà	Departament de Medi Ambient i Habitatge de Catalunya (ELIMINAR)	Federació d'Entitats d'Atenció i d'Educació a la Infància
Consell Comarcal del Baix Llobregat	Diputació de Barcelona	Federació d'Associacions de Gent Gran de Catalunya
Consell d'Iniciatives Locals pel Medi Ambient de les Comarques de Girona	Diputació de Lleida	Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya
Consell Nacional de Joventut de Catalunya	Ecas-intress	Federació d'Ecologistes de Catalunya
Consorci de Gestió de la Fertilització Agrària de Catalunya	Eco-unió	Federació d'Indústria de Catalunya de Comissions Obreres
Consorci Forestal de Catalunya	Eficiència energètica e-cuatro.sl	Fundació AGBAR
Consorci Vies Verdes Girona	Endesa	Fundació Catalana de l'Esplai
Cooperativa ECTS	Entitat Metropolitana dels Serveis Hidràulics i del Tractament de Residus	Fundació Catalana per a la Prevenció i el Consum Responsable
Coordinadora de Tallers per a Persones amb Discapacitat Psíquica de Catalunya	ENVIT	Fundació Eca Bureau Veritas
Coordinadora d'Usuaris de la Sanitat: Salut, Consum i Alimentació	EPTISA, Enginyeria i Serveis SA	Fundació Llor
Cresol, Solucions Energètiques Locals, scp	ERF, Gestió i comunicació ambiental	Fundació Mar
Creu Roja	Escola Antoni Tàpies	Fundació Món Rural
Creu Roja Joventut	Escola Enginyers Agrònoms	Fundació Pere Tarrés
Departament d'Enginyeria de la Informació i de les Comunicacions (dEIC)	Escola Joan Roca	Gaena Environment SLL
Delegació del Govern de la Generalitat a Tarragona	Escola Marinada	GAT- Gabinet apoyo tecnico SL
	Escola Josep Monmany Amat	Gremi Constructors obres de Barcelona i comarques
	Escola Narcís Monturiol	Grup d'estudi i de protecció dels ecosistemes catalans – Ecologistes de Catalunya
	Escola Superior de Comerç Internacional	Harquitectes
	Escola Superior de Disseny ESDi	
	Escola Vedruna	

Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran	Mancomunitat la Plana	Taula del Tercer Sector Social de Catalunya
IES Antoni Pous i Anglica	Mesa de la bicicleta	Tecnoserveis Delmar, SLL
IES de Sales	Moville	Unió de Pagesos de Catalunya
IES Eduard Fontseré	Network	Unió Sindical Obrera de Catalunya
IES Gelida	Nissan	Universitat Autònoma de Barcelona
IES Ítaca	Observatori Sostenibilitat Comarques de Girona	Universitat de Barcelona
IES Joaquim Rubió i Ors	Oficina de Gestió Ambiental Unificada de la Generalitat	Universitat de Girona
IES Lluís de Peguera de Manresa (ELIMINAR)	Organització de Consumidors i Usuaris de Catalunya	Universitat de Lleida
IES Marianao	Paradores de Turismo de España, S.A.	Universitat Politècnica de Catalunya
IES Montmeló		Universitat Ramón Llull
Imat-centre tecnològic de la construcció	Parc Natural Alt Pirineu	Universitat Rovira i Virgili
Inerco SA	Pedagogium cos	Viladraueducacio.com
Institució de Ponent per la Conservació i l'Estudi de l'Entorn Natural	Punt Segarra-Garrigues	Xarxa de Recerca en Educació per a la Sostenibilitat
Institut de Tecnologia de la Construcció de Catalunya	Regs de Catalunya SAU	Xarxa d'Escoles per a la sostenibilitat de Catalunya
Jove Cambra Internacional	Saint-Gobain Cristalería, SA	
Joves Agricultors i Ramaders de Catalunya	Salut i medi	
Joves Esquerra Republicana de Catalunya	Sant Martí CRP, Consorci Educació de Barcelona	
Joves Esquerra Verda	Servei Civil Internacional	
Kairos solutions	Servei d'Ocupació de Catalunya	
La Copa	SGS Tecnos, SA	
Les Guillerries, Associació de Promoció i Educació Medioambiental	Sindicat d'Indústria de Tarragona de Comissions Obreres	
Lliga per a la Defensa del Patrimoni Natural	Sinergia Telecom	
	Societat Catalana d'Educació Ambiental	
	SOS Empordanet	

4. Llistat de membres del Consell Consultiu de l'Estratègia

Federació de Municipis de Catalunya (FMC)
Associació Catalana de Municipis i Comarques (ACMC)
Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (CADS)
Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)
Universitat Politècnica de Catalunya (UPC)
Universitat de Girona (UdG)
Universitat de Barcelona (UB)
Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya
Col·legi d'Economistes de Catalunya
Col·legi de Periodistes de Catalunya
Comissions Obreres (CCOO)
Unió General de Treballadors (UGT)
Unió de Pagesos (UP)
Joves Agricultors i Ramaders de Catalunya (JARC)
Petita i Mitjana Empresa de Catalunya (PIMEC)
Foment del Treball
Associació d'organitzacions registrades EMAS a Catalunya (CLUB EMAS)
Associació Eòlica de Catalunya (EOLICCAT)
Consorti Forestal de Catalunya
Associació Catalana d'Enginyeries i Consultories Mediambientals (ACECMA)
Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya
Banc Sabadell
Federació Catalana de Caixes d'Estalvi
Lliga per a la Defensa del Patrimoni Natural (Depana)
Xarxa de Custòdia del Territori (XCT)
Societat Catalana d'Educació Ambiental (SCEA)
Associació per a la Promoció del Transport Públic (PTP)
Ecologistes de Catalunya (EdC)
Taula del Tercer Sector
Confederació d'Associacions de Veïns de Catalunya (CONFAVC)
Institut Català de les Dones
Consell Nacional de la Joventut de Catalunya (CNJC)
Organització de Consumidors i Usuaris de Catalunya (OCUC)
Federació Catalana d'ONGs per al Desenvolupament (FCONGD)
Consell de Qualitat Ambiental
Consell per a la prevenció i la gestió dels residus
Consell per a l'Ús Sostenible de l'Aigua
Consell de Protecció de la Natura

Notes

This image shows a full page of blank, lined paper. It features approximately 20 evenly spaced horizontal grey lines across its entire width, typical of notebook or legal stationery. The background is a uniform off-white color, and there are no margins, text, or other markings present.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

